

ΑΡΧΑΙΑ
ΣΤΓ = 29

ΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ — ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
595

ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΛΥΡΙΚΟΙ

ΕΚΛΟΓΑΙ
Ε' & ΣΤ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1971
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

B

13^{IA}

E 58

Korinos (Korino. 8)

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΑΥΓΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ
ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ Γ. ΤΣΕΛΙΟΥ

ΙΑ 23 ΕΣΣ
Κρητικός (Βικτ. Δ.)

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Ε' ΣΤ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΛΛΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΔΡΗΣ ΣΑΤΟ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Κρητικός (Βικ. Δ.)
α.σ. διοι. βιβλ. 2190 περ. έτοπο 1061

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ — ΑΘΗΝΑΙ 1971

002
ΗΡΕ
ΕΤΣΒ
595

Ε Ι Σ Α Γ Ρ Ω Γ Η

Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι ἀρχαῖοι μας πρόγονοι ἐκαλλιέργησαν θαυμασίως ὅλα τὰ εἰδη τοῦ γραπτοῦ λόγου. Τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων δεικνύουν, ὅτι καὶ ἡ ποίησις καὶ ὁ πεζὸς λόγος ἔφθασαν εἰς ὑψηστον βαθμὸν ἀναπτύξεως.

Καὶ ἡ μὲν ποίησις γενικῶς προηγήθη τοῦ πεζοῦ λόγου,

διότι αὕτη εἶναι προϊὸν φαντασίας, τὴν δποίαν εἶχε πλουσίαν ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἐνῷ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ὡριμότητα σκέψεως καὶ ἀκρίβειαν ἐκφράσεων.

Ἐλδικώτερον δὲ ἡ ἐπική ποίησις εἶναι τὸ ἀρχαιότερον εἰδος, ἀναπτυχθὲν πρὸ τῆς λυρικῆς καὶ τῆς δραματικῆς, διότι οἱ "Ἐλληνες, καθ' ἥν ἐποχὴν ἐπεκράτουν ἀκόμη αἱ παλαιαι βασιλεῖαι, ἐπέρποντο ἀκούοντες τὰς μυθικὰς παραδοσεις περὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἡρώων, εἰς τοὺς δόποίους ἀνῆγον τὸ γένος των οἱ ἄνακτες.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

"Ἡ λυρικὴ ποίησις ἀνεπτύχθη βραδύτερον τῆς ἐπικῆς. Καὶ εἶχε μὲν καὶ αὐτὴ τὴν ἀρχὴν πολαιότατα εἰς τὰ ἄσματα τοῦ λαοῦ ἐν ἀτέχνῳ ἡ δημιώδει ποιήσει (ἰδίως εἰς θρησκευτικὰ ἄσματα πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν καὶ ίδιαιτέρως τοῦ Ἀπόλλωνος), ἀλλ' ὡς ἔντεχνον εἶδος ἡ λυρικὴ ποίησις ἤρχισεν ἀναφαινομένη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Η' π.Χ. αἰῶνος, ἦτοι πολὺ μετὰ τὴν ἐπικήν.

"Ἡ ἐκδήλωσις καὶ αὐτῆς ἔγινεν εἰς προσήκοντα τόπον καὶ χρόνον. Κάτω ἀπὸ τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας (μὲ τὸ γλυκύτερον αἰλῆμα τοῦ κόσμου) οἱ "Ἐλληνες εἶχον ιδρύσει μεγάλας καὶ πλουσίας πόλεις. Εἰς ἐλευθέρας καὶ ἀκμαζούσας πολιτείας οἱ ποιητικοὶ "Ιωνες ἐπλημμυρίζοντο ἀπὸ συναισθήματα, τὰ δποῖα ἐζήτουν νὰ ἔξωτερικευθοῦν. Ἡ σθάνοντο βαθύτατα τὴν ἀνάγκην καὶ εἶχον πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ πλουσίου ψυχικοῦ των κόσμου.

Κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν δημιουργικὴν ἐποχὴν εύρεθησαν ἄνδρες ἔχοντες τὴν ἴκανότητα ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν καὶ ἤρχισαν οὕτω τὴν πρώτην ἔντεχνον λυρικὴν δημιουργίαν. Ἀπὸ τότε βαθμηδὸν ἡ λυρικὴ ποίησις προήχθη μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ε' αἰῶνος, ὅτε ἔφθασεν εἰς ὑψίστην ἀκμήν, διαδοθεῖσα εἰς ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἐλλάδος.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

‘Ο ἐσωτερικὸς ψυχικὸς κόσμος, τὸν ὅποῖον ἐκφράζει ἡ λυρικὴ ποίησις, εἶναι ποικίλος. Σκέψεις, ἵδεαι, συναισθήματα καὶ πάθη διάφορα (χαρά, λύπη, ἐνθουσιασμός, ἀπογοήτευσις, ὅρμη πρὸς δρᾶσιν, ἀπελπισία, θαυμασμός, ἀγάπη, ἔχθρα, τόλμη, φόβος καὶ τόσα ἄλλα) πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐξωτερικεύονται διὰ τῶν προϊόντων τῆς ποιήσεώς του. “Ἐπειτα καὶ οἱ τρόποι τῆς ἐξωτερικεύσεως ποικίλουν. Τὰ μέτρα, οἱ ρυθμοί, ἡ γλῶσσα, ἡ ἀπαγγελία ἢ ἡ μετὰ μουσικῆς ἐκφρασίς τῶν λυρικῶν ποιημάτων ποικίλουν ἐπίσης.

Τοιουτοτρόπως ἡ λυρικὴ ποίησις, ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς διὰ τῆς ὅποιας ἐκφράζεται, διακρίνεται εἰς τέσσαρα κύρια εἰδή: εἰς τὴν ἐλεγειακήν, τὴν ιαμβικήν, τὴν μελικήν καὶ τὴν χορικήν. Τὰ εἰδή ταῦτα διεμορφώθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἀλληλοδιαδόχως, ἔκαστον δὲ ἐξ αὐτῶν προῆλθεν ἐκ τοῦ προηγουμένου κατὰ φυσικὴν καὶ κανονικὴν πρόσοδον μὲ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τοῦ νοήματος καὶ ἰδίως τοῦ μέτρου. Διότι τὸ μέτρον, τὸ ὅποῖον εἶναι τὸ κυριώτερον στοιχεῖον εἰς τὴν ἐλληνικὴν ποίησιν, διαδοχικῶς μεταβαλλόμενον καὶ πλατυνόμενον ἔφθασεν ἀπὸ τὸν ἀπλούστατον ἐλεγειακὸν τύπον εἰς τὰ τεχνικώτατα καὶ ποικιλώτατα συστήματα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τὸ πρῶτον προϊόν τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ **ἐλεγεία**, ἐξ ἥς καὶ ἡ ποίησις λέγεται **ἐλεγειακή**.

‘Η ἐλεγεία εἶναι δημιούργημα τῶν Ἰώνων καὶ ἐμφανίζεται κατὰ τὸ 700 - 600 π.Χ. Ἐλαβε δὲ τὸ δνομά της ἐκ τῆς λέξεως **ἐλεγος**, ἡ ὅποια ἐσήμαινεν ἄσμα θρηνῶδες, ἀδόμενον πρὸς αὐλόν. Ἐπομένως ὁ ἀρχικὸς χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως ταύτης ἦτο μᾶλλον θρηνῶδης. Βραδύτερον δμως ὁ κύκλος τῆς ἐλεγείας ἐπεξετάθη καὶ δὲν ἐξέφραζεν αὕτη μόνον

θρῆνον, ἀλλὰ καὶ οἰανδήποτε σφοδρὸν ψυχικὴν συγκίνησιν, ἥτοι χαράν, λύπην, ἔρωτα, ἐνθουσιασμὸν καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν ἑλεγείαν ὑπάγεται καὶ τὸ ἐπίγραμμα, τὸ ὅποιον εἶναι σύντομος ἑλεγεία, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἓν ἢ δύο δίστιχα, σπανίως δὲ ἀπὸ περισσότερα.

Γλῶσσα τῆς ἑλεγείας εἶναι ἡ **ἰωνικὴ διάλεκτος**, ὅπως καὶ τοῦ ἔπους, μὲ πολλοὺς αἰολισμούς καὶ δωρισμούς. Κυριώτεροι δὲ ἀντιρόσωποι τῆς ἑλεγειακῆς ποιήσεως εἶναι ὁ **Καλλίνος**, ὁ **Τυρταῖος**, ὁ **Μίμνερμος**, ὁ **Σόλων**, ὁ **Ξενοφάνης**, ὁ **Θέογνις**, εἰδικῶς δὲ τοῦ ἐπιγράμματος ὁ **Σιμωνίδης** ὁ **Κεῖος**. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις).

B'. IAMBΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Συγχρόνως πρὸς τὴν ἑλεγειακὴν διεμορφώθη εἰς χωριστὸν εἶδος καὶ ἡ **ἰαμβικὴ ποίησις**, ὁνομασθεῖσα ἀπὸ τὸν **ἴαμβον**, ὁ ὅποιος ἐσήμαινε σκῶμμα καὶ σκωπτικὸν στίχον. "Ωστε ἀρχικῶς ἡ **ἰαμβικὴ ποίησις** θῆτο καθαρῷς σκωπτικῇ, χλευαστικῇ καὶ εἰρωνικῇ, προελθοῦσα ἀπὸ παλαιότατα δημώδη σκωπτικὰ ἄσματα, ἀνταλλασσόμενα μεταξὺ τῶν ἑορταστῶν τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου, οἱ ὅποιοι ἐπετρέπετο νὰ σκώπτουν ἐλευθέρως ἀλλήλους.

Βραδύτερον ὅμως προσέλαβε μεγαλυτέραν εύρυτητα. Καὶ εἶχε μὲν ὡς βάσιν τὸ σκῶμμα, διὰ τοῦ ὅποιού ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διόρθωσιν ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων, ἡσχολεῖτο ὅμως καὶ μὲν κοινωνικὰ ἡ πολιτικὰ θέματα, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἀπὸ τὰς τυραχὰς καὶ τὰς ἔριδας, ἀπὸ τὸν σάλον καὶ τὴν τρικυμίαν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Καὶ ἡ **ἰαμβικὴ ποίησις**, ὅπως καὶ ἡ ἑλεγεία, ἀνεπτύχθη εἰς τὴν **Ίωνιαν**. Ἐνῷ ὅμως ἡ ἑλεγεία, ὅπως προηγουμένως τὸ ἔπος, διεδόθη καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἑλληνικὰ φῦλα καὶ μετερρυθμίσθη κατὰ τὴν ἰδιοφύταν ἐκάστου τούτων, ἡ **ἰαμβικὴ ποίησις** παρέμεινεν ὡς τὸ κυρίως χαρακτηριστικὸν **ἰωνικὸν** εἶδος, μὴ δυνάμενον ν' ἀναπτυχθῆ παρὰ μόνον εἰς τοὺς ἐλευθεριάζοντας **Ίωνας**.

Γλῶσσα καὶ τῆς Ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ Ἰωνικὴ διάλεκτος, διάφορος ὅμως τῆς ἐπικῆς καὶ τῆς ἐλεγειακῆς, ὡς μᾶλλον ἐγγυτέρα πρὸς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον. Σπουδαιότεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ὁ Ἀρχίλοχος καὶ ὁ Σημωνίδης δ' Ἀμοργῖνος. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

'Η ἐλεγειακὴ καὶ ἡ Ἰαμβικὴ ποίησις προπαρεσκεύασαν τὴν ἐμφάνισιν τῆς **μελικῆς ποιήσεως**, ἡ ὥποια μετὰ τῆς χορικῆς ἀποτελεῖ τὴν χυρίως λυρικὴν ποίησιν. Σὺν τῷ χρόνῳ δηλαδὴ συνεδυάσθη ἡ ποίησις μετὰ τῆς ὀλονέν προαγομένης μουσικῆς καὶ τοιουτοτρόπως ἐδημιουργήθη ποίησις συνοδευομένη ὑπὸ τῆς λύρας ἡ ἄλλου μουσικοῦ ὄργανου.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἔκαλλιεργήθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Αἰολέων, δι' ὃ καὶ καλεῖται **αἰολικὴ μελικὴ ποίησις** (ἢ **αἰολικὸν μέλος**). Μὲ τὸ νέον τοῦτο εἶδος ἡ ποίησις ἀνύψωθη πολὺ, ηὔρυνθη ἔτι περισσότερον ὁ κύκλος τῶν θεμάτων τῆς καὶ τὸ μέτρον ἔλαβε μεγάλην ποικιλίαν.

Γλῶσσα τῆς μελικῆς ποιήσεως εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ **αἰολικὴ διάλεκτος**. Ἐπιφανέστεροι δὲ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ, γράψαντες εἰς Αἰολικὴν διάλεκτον, καὶ ὁ Ἀνακρέων, εἰς Ἰωνικήν.

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Παραλλήλως πρὸς τὴν μελικὴν ποίησιν ἀνεπτύχθη καὶ ἡ λεγομένη **χορικὴ ποίησις**, εἰς τὴν ὥποιαν τὸ ἄσμα ἦδετο συνοδεία καὶ μουσικοῦ ὄργανου καὶ χοροῦ ὄρχουμένου. Ἀποτελεῖ δηλαδὴ αὕτη συνδυασμὸν ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὄρχήσεως. Εἶναι ἐπομένως ἔτι τελειότερον εἶδος τῶν προηγουμένων καὶ ἐκφράζει συνθετώτερα συναισθήματα.

'Η συνοδεία τοῦ χοροῦ προσδίδει εἰς τὴν ποίησιν ὅμαδικώτερον χαρακτῆρα. "Ωστε, ἐνῷ ἡ μελικὴ ποίησις ἔξωτερη εἴναι τὸ περιεχόμενον τῆς ψυχῆς ἐνὸς ἀτόμου, τοῦ ποιη-

τοῦ, ἡ χορικὴ ποίησις ἐκφράζει σκέψεις, συναισθήματα, πάθη καὶ πόθους τοῦ πλήθους, λαμβάνοντα κυρίως ὡς θέματα τὴν ἔξυμνησιν θεῶν, ἥρώων, νικητῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, εἰς ἑορτὰς καὶ πανηγυρικὰς ἐκδηλώσεις.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, προελθὸν ἀπὸ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν, ἐκαλλιεργήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Δωριέων, οἱ ὅποιοι ἐκ χαρακτῆρος ὑπέτασσον τὸ ἄτομον εἰς τὴν ὀλότητα. Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου ὡνομάσθη καὶ δωρικὴ μελικὴ ποίησις ἡ δωρικὸν μέλος.

Γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως εἶναι κυρίως ἡ δωρικὴ διάλεκτος, διομαστότεροι δὲ ἐκπρόσωποι ταύτης εἶναι ὁ Σιμωνίδης (ὁ Κεῖος), ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ

Οἱ ἀναγνώστης τῶν περιεχομένων εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην ποιημάτων θὰ προσκόψῃ ἐκ πρώτης ὅψεως εἰς τὰς ποικίλας διαφοράς, τὰς ὅποιας παρουσιάζουν αἱ ἄλλαι διάλεκτοι ἀπὸ τὴν ἀττικὴν. Δύναται ὅμως νὰ ἔξοικειωθῇ εἰς αὐτάς, ἐὰν λάβῃ ὡς βάσιν τὴν ἀττικὴν διάλεκτον καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἔρμηνευτικῶν σημειώσεων προσέξῃ τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὅποῖα παρουσιάζονται αἱ διαφοραὶ αὗται. Πρὸς διευκόλυνσίν του σημειώνομεν κατωτέρω τὰς σπουδαιοτέρας τῶν διαφορῶν τούτων ὡς πρὸς τὴν ἀττικήν.

‘Η ιωνική διάλεκτος α) τρέπει τὸ μακρὸν α εἰς η: ἡμέρη (ἀντὶ ἡμέρα), λίγην (ἀντὶ λίαν), πενίη (ἀντὶ πενία) κλπ.—β) συναιρεῖ συχνὰ τὸ εο εἰς ευ καὶ ὅχι εἰς ου: μέχρι τεῦ (ἀντὶ μέχρι τοῦ, δηλ. μέχρι τίνος), ἐποίευν (ἀντὶ ἐποίουν) κλπ.—γ) ἀφήνει πολλάκις ἀσυναίρετα τὰ φωνήντα: φάρος (ἀντὶ φῶς), νόον (ἀντὶ νοῦν), τῶν δυσμενέων (ἀντὶ τῶν δυσμενῶν) κλπ.—δ) προτιμᾷ τὰ ψιλὰ σύμφωνα: ἀπίκετο (ἀντὶ ἀφίκετο), δέκομαι (ἀντὶ δέχομαι) κλπ. ε) ὀλλάσσει τὸ π διὰ τοῦ κ εἰς τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἀντων. ἐπιρ : κόσος, ὄκως, κῶς (ἀντὶ πόσος, ὄπως, πῶς), κότε, ὄκότε (ἀντὶ πότε, ὄπότε) κλπ.

‘Η αιολική διάλεκτος α) ἔχει ψιλὴν εἰς ὅλα τὰ φωνήντα: ὁ, ἡ, ὕδωρ, ὑπὸ κτλ.—β) ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὑπεράνω τῆς ληγούσης: χείμων, μέγαλαι, ἀσπιδες, θῦμος.—γ) σχηματίζει τὰ συνηρημένα ῥήματα εἰς—μι: ὅρημι (ἀντὶ ὅρῶ), φίλημι (ἀντὶ φιλῶ) κλπ.—δ) διατηρεῖ συχνὰ τὸ δίγαμμα: Φέργον, Φίδω, Γέαγε κλπ.—ε) ἐναλλάσσει τὰ φωνήντα: κρέτος (ἀντὶ κράτος), ὥρανος καὶ ὥρανος (ἀντὶ οὐρανὸς), κῆνος (ἀντὶ ἐκεῖνος) καὶ ἐπίσης τὰ ὀδοντικὰ σύμφωνα μὲ τὰ χειλικά: πέσσυρα (ἀντὶ τέσσαρα), πέμπε (ἀντὶ πέντε), φήρ (ἀντὶ θήρ) κλπ.

‘Η δωρική διάλεκτος α) ἔχει τὸ α ἀντὶ τοῦ η: ἀμέρα, σελάνα, (ἀντὶ ἡμέρα, σελήνη).—β) συναιρεῖ τὸ αω εἰς α: πολιτᾶν, μωσᾶν (ἀντὶ πολιτῶν, μουσῶν).—γ) ἔχει ῥηματικὰς καταλήξεις παρηλλαγμένας, ὥστε σχηματίζει τύπους: λέγομες (ἀντὶ λέγομεν), τίθητι (ἀντὶ τίθησι), φατὶ (ἀντὶ φησί), φαντὶ (ἀντὶ φασί), διδόμεν (ἀντὶ διδόναι) κλπ. δ) ἔχει πολλοὺς συνηρημένους μέλλοντας: δωσῶ, θεραπευσῶ, ἵξοῦμαι (ἀντὶ δώσω, θεραπεύσω, ἵξομαι) κλπ. ε) διατηρεῖ τοὺς ἀρχαιοπρεπεῖς τύπους τοῦ ἄρθρου: τοί, ταὶ (ἀντὶ οἱ, αἱ).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΑΤΩΝ
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Δ'

ΕΛΕΓΕΙΔΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. Η ΕΛΕΓΕΙΑ ΚΑΛΛΙΝΟΣ

1. ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΣΑΛΠΙΣΜΑ

Μέχρις τεῦ κατάκεισθε; κατ' ἀλκιμον ἔξετε θυμόν,
ὦ νέοι; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίονας
ὅδε λίγην μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
ἥσθαι, ἀτάρ πόλεμος γαῖαν ἄπασαν ἔχει.

καὶ τις ἀποθνήσκων ὑστάτ' ἀκοντισάτω.

τιμῆν τε γάρ ἔστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
γῆς πέρι καὶ παλδῶν κουριδίης τ' ἀλόχου
δυσμενέσιν· θάνατος δὲ τότ' ἔσσεται, ὁκκάτε κεν δὴ
Μοῖραι ἐπικλώσωσ'. ἀλλά τις ίθὺς ἵτω
ἔγγος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἀλκιμον ἥτορ
ἔλσας, τὸ πρῶτον μειγνυμένου πολέμου.

οὐ γάρ κως θάνατόν γε φυγεῖν είμαρμένον ἔστιν
ἀνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ἦ γένος ἀθανάτων.
πολλάκι δηιοτῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπης δήμιψ φίλος οὐδὲ ποθεινός,
τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἦν τι πάθη.

- λαῶ γάρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς
θυγῆσκοντος, ζώων δ' ἄξιος ἡμιθέων·
- 20 ὥσπερ γάρ μιν πύργον ἐν ὁφθαλμοῖσιν ὅρῶσιν·
ἔρδει γάρ πολλῶν ἄξια μοῦνος ἐών.

ΤΥΡΤΑΙΟΣ

2 (1). ΥΠΟΘΗΚΗ

- Τεθνάμεναι γάρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
ἀνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἣ πατρίδι μαρνάμενον.
τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
5 πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλη καὶ πατρὶ γέροντι
παισί τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
ἐχθρὸς μὲν γάρ τοῖσι μετέσσεται, οὓς κεν ἵκηται
χρησμοσύνῃ τ' εἴκων καὶ στυγερῇ πενίῃ,
αἰσχύνει τε γένος, κατὰ τ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
10 πᾶσα δ' ἀτιμίη καὶ κακότης ἔπεται.

εἰ δ' οὗτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὕρη
γίγνεται, οὕτ' αἰδὼς οὔτ' ὅπις οὕτ' ἔλεος,
θυμῷ γῆς πέρι τῆσδε μαχώμεθα καὶ περὶ παίδων

θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
ῶ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,
μηδὲ φυγῆς αἰσχρῆς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι·
τοὺς δὲ παλαιότερους, ὃν οὐκέτι γούνατ' ἐλαφρά,
μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς.

15

αἰσχρὸν γάρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
ἥδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιόν τε γένειον,
θυμὸν ἀποπνείοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
καὶ χρόα γυμνωθέντα· νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν,
ὅφρ' ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ·
ἀνδράσι μὲν θητὸς ἴδειν, ἐρατὸς δὲ γυναιξίν,
ζωὸς ἐών, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών.

25

ἀλλά τις εὖ διαβάξει μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
στηριγμθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακών.

30

3 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ

Οὔτ' ἂν μνησάιμην οὔτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην
οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαισμοσύνης,
οὐδὲ εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
νικώη δὲ θέων Θρηίκιον Βορέην,
οὐδὲ εἰ Τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἴη,
πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον,
οὐδὲ εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἴη,
γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μειλιχόγηρυν ἔχοι,

5

- οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς·
 10 οὐ γάρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
 εἰ μὴ τετλαίη μὲν ὁρῶν φόνον αἰματόεντα
 καὶ δῃών ὄρέγοιτ' ἐγγύθεν ἴσταμενος.

 ἥδ' ἀρετή, τόδ' ἀεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἀριστον
 κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.
 15 ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλην τε παντὶ τε δήμῳ,
 ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν προμάχοισι μένη
 νωλεμέως, αἰσχρῆς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχῳ λάθηται,
 ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
 θαρσύνῃ δ' ἐπεσιν τὸν πλησίον ἀνδρα παρεστώς·
 20 οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ·
 αἴψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
 τρηχείας, σπουδῇ τ' ἐσχεθε κῦμα μάχης·

 αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὀλεσσε θυμόν,
 ἀστυ τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὔκλετσας.,
 25 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
 καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος,
 τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὅμῶς νέοι ἡδὲ γέροντες,
 ἀργαλέω τε πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις·
 καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποισι' ἀρίσημοι
 30 καὶ παΐδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω,
 οὐδέ ποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ,
 ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἐών γίγνεται ἀθάνατος,
 ὅντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρνάμενόν τε
 γῆς πέρι καὶ παΐδων θοῦρος "Αρης ὀλέσῃ.

 35 εἰ δὲ φύγη μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
 νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὔχοις ἔλη,

πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἡδὲ παλαιοί,
πολλὰ δὲ τερπνὰ παθῶν ἔρχεται εἰς Ἀΐδην·
γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει,
πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς νέοι οἱ τε κατ' αὐτὸν
εἴκουσιν χώρης οἱ τε παλαιότεροι.

ταύτης νύν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἵκεσθαι
πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθιεὶς πολέμου.

40

4 (3). EMBATHPION

"Ἄγετ', ὃ Σπάρτας εὐάνδρω
κῶροι πατέρων πολιατῶν,
λαιᾷ μὲν ἵτυν προβάλεσθε,
δόρυ δ' εὐτόλμως ἄνσχεσθε
μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς·
οὐ γάρ πάτριον τῷ Σπάρτᾳ.

5

Δ Ρ Χ | Λ Ο Χ Ο Σ

5 (1). Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ ΑΣΠΙΣ

'Ασπίδι μὲν Σαῖων τις ἀγάλλεται, ἦν παρὰ θάμνῳ
ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων·

αύτὸς δ' ἐξέφυγον θανάτου τέλος· ἀσπὶς ἐκείνη
ἐρρέτω· ἐξαῦτις κτήσομαι οὐ κακίω.

6 (2). ΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝ ΟΙ ΘΡΗΝΟΙ

Κήδεα μὲν στονόεντα, Περίκλεες, οὕτε τις ἀστῶν
μεμφόμενος θαλίης τέρψεται οὐδὲ πόλις·
τοίους γάρ κατὰ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
ἐκλυσεν· οἰδαλέους δ' ἀμφ' ὁδύνησ' ἔχομεν
5 πνεύμονας· ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν,
ώ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν
φάρμακον· ἀλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τάδε· νῦν μὲν ἐς ἡμέας
ἐτράπεθ', αίματόν δ' ἔλκος ἀναστένομεν,
ἐξαῦτις δ' ἐτέρους ἐπαμείψεται· ἀλλὰ τάχιστα
10 τλῆτε γυναικεῖον πένθος ἀπωσάμενοι.

Μ | Μ Ν Ε Ρ Μ Ο Σ

7 (1). Η ΝΕΟΤΗΣ

‘Ημεῖς δ' οἶά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὥρη
ἐξαρος, ὅτ' αἷψ' αὔγησ' αὔξεται ἡελίου,
τοῖσ' ἵκελοι πήχυιον ἐπὶ χρόνον ἀνθεσιν ἥβης

τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὕτε κακὸν
οὕτ' ἀγαθόν. Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι,
ἢ μὲν ἔχουσα τέλος γήρατος ἀργαλέου,
ἢ δ' ἐτέρη θανάτοιο μίνυνθα δὲ γίγνεται ἡβῆς
καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆν κιδναται ἡέλιος.

5

αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὥρης,
αὐτίκα τεθνάμεναι βέλτιον ἢ βίοτος.
πολλὰ γάρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται· ἄλλοτε οἶκος
τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει·
ἄλλοις δ' αὖ παιδῶν ἐπιδεύεται, ὃν τε μάλιστα
ἴμειρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀίδην·
ἄλλοις νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον· οὐδέ τις ἔστιν
ἀνθρώπων, ὃς Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

10

15

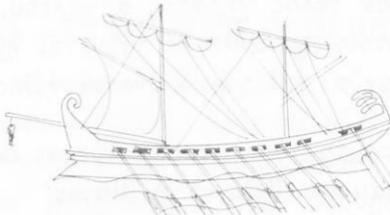
8 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροιὴν ἔει ἀσπετος ίδρως,
πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὁμηλικίης
τερπνὸν δμῶς καὶ καλόν, ἐπεὶ πλέον ὕφελεν εῖναι·
ἄλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ
ἡβη τιμήεσσα· τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἀμορφον
γῆρας ὑπέρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
ἐχθρὸν δμῶς καὶ ἀτιμον, ὃ τ' ἄγνωστον τιθεῖ ἄνδρα,
βλάπτει δ' ὀφθαλμούς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

5

Σ Ο Λ Υ Ν

9 (1). ΣΑΛΑΜΙΣ

Αύτὸς κήρυξ ἦλθον ἀφ' ἴμερτῆς Σαλαμῖνος
κόσμον ἐπέων ὡδὴν ἀντ' ἀγορῆς θέμενος.

εἶη δὴ τότ' ἐγώ Φολεγάνδριος ἢ Σικινήτης
ἀντὶ γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος.

5 αἴψα γάρ ἀν φάτις ἥδε μετ' ἀνθρώποισι γένοιτο.
«Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμιναφετῶν!».

ἴομεν ἐς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
ίμερτῆς, χαλεπὸν τ' αἰσχος ἀπωσόμενοι..

10 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

‘Ημετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὖ ποτ' ὀλεῖται
αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων.
τοίη γάρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὁ βριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὑπερθεν ἔχει.

5 αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίησιν
ἀστοὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι,
δῆμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἔτοιμον

ύβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν·
οὐ γάρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον οὐδὲ παρούσας
εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ.

10

πλουτοῦσιν δ' ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενοι.

οὕθ' ἵερῶν αἰτεάγων οὔτε τι δημοσίων
φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἀρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ θέμεθλα Δίκης,
ἢ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γιγνόμενα πρὸ τ' ἐόντα,
τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἥλθ' ἀποτεισομένη.

15

τοῦτ' ἥδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος ἀφυκτον·
ἐξ δὲ κακὴν ταχέως ἥλυθε δουλοσύνην,
ἢ στάσιν ἐμφυλον πόλεμον θ' εὔδοντ' ἐπεγείρει,
ὅς πολλῶν ἔρατὴν ὠλεσσεν ἥλικίνην.
ἐκ γάρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἀστυ
τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖσ' ἀδικοῦσι φίλαις.

20

ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά· τῶν δὲ πενιχρῶν
ίκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐξ ἀλλοδαπὴν
πραθέντες δεσμοῖσί τ' ἀεικελίοισι δεθέντες,
καὶ κακὰ δουλοσύνης στυγνὰ φέρουσι βίᾳ.
οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστῳ,
αὐλειοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορεν, εὗρε δὲ πάντως,
εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῷ ἢ θαλάμου.

25

ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
ώς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίῃ παρέχει,
εὐνομίῃ δ' εὔκοσμα καὶ ἀρτια πάντ' ἀποφαίνει
καὶ θ' ἄμα τοῖσ' ἀδίκοισ' ἀμφιτίθησι πέδας·

30

35 τραχέα λειαινει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
αὐάίνει ἄτης ἄνθεα φυόμενα,
εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς ὑπερήφανά τ' ἔργα
πραῦνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης,
παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
40 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτά.

11 (3). ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
Μοῦσαι Πιερίδες, κλῦτέ μοι εὔχομένω·
ὅλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθή·
5 εἴναι δὲ γλυκὺν ὡδε φίλοισ', ἐχθροῖσι δὲ πικρόν,
τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.

χρήματα δ' ἴμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
οὐκ ἐθέλω πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
πλοῦτον δ' ὃν μὲν δῶσι θεοί, παραγίγνεται ἀνδρὶ
10 ἔμπεδος ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφήν·
ὅν δ' ἀνδρες μετίωσιν ὑφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
ἔρχεται, ἀλλ' ἀδίκοισ' ἔργυμασι πειθόμενος
οὐκ ἐθέλων ἔπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτῃ·
ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίγνεται ὥστε πυρός,
15 φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνιηρὴ δὲ τελευτᾶ·
οὐ γάρ δὴν θνητοῖς' ὕβριος ἔργα πέλει·
ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἔξαπίνης δὲ
ῶστ' ἀνεμος νεφέλας αἷψα διεσκέδασεν

ἡρινός, ὃς πόντου πολυκύμονος ἀτρυγέτοιο
 πυθμένα κινήσας, γῆν κάτα πυροφόρου
 δηώσας καλὸς ἔργα, θεῶν ἕδος αἰπὺν ίκάνει
 οὐρανόν, αἰθρίην δ' αὔτις ἔθηκεν ίδεῖν·
 λάμπει δ' ἡελίοιο μένος κατὰ πίονα γαῖαν
 καλόν, ἀτάρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἐστὶν ίδεῖν.
 τοιαύτη Ζηνὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἐκάστῳ,
 ὥσπερ θητὸς ἀνήρ, γίγνεται δξύχολος·
 αἱεὶ δ' οὐ ἐλέληθε διαμπερές, ὅστις ἀλιτρὸν
 θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη·
 ἀλλ' ὁ μὲν αὐτίκ' ἔτεισεν, ὁ δ' ὑστερον· οἵ δὲ φύγωσιν
 αὐτοὶ μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιοῦσα κίχη,
 ἥλυθε πάντως αὔτις ἀναίτιοι ἔργα τίνουσιν,
 ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπίσω.

20

25

30

ΞΕΝΟΘΑΝΗΣ

12. ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Νῦν γὰρ δὴ ζάπεδον καθαρὸν καὶ χεῖρες ἀπάντων
 καὶ κύλικες· πλεκτοὺς δ' ἀμφιτιθεῖ στεφάνους

25

ἄλλος· δ' δ' εὐῶδες μύρον ἐν φιάλῃ παρατείνει
κρητήρ δ' ἔστηκεν μεστὸς ἐυφροσύνης
5 ἄλλος δ' οἶνος ἑτοῖμος, ὃς οὐ ποτε φησὶ προδώσειν,
 μείλιχος ἐν κεράμῳσ', ἀνθεος ὀσδόμενος·
 ἐν δὲ μέσοισ' ἀγνὴν ὀδυμὴν λιθανωτὸς ἵησιν·
 ψυχρὸν δ' ἔστιν ὕδωρ καὶ γλυκὺ καὶ καθαρόν·
 πάρκεινται δ' ἄρτοι ἔξανθοι γεραρή τε τράπεζα
10 τυροῦ καὶ μέλιτος πίονος ἀχθομένη·
 βωμὸς δ' ἀνθεσιν ἀν τὸ μέσον πάντη πεπύκασται,
 μολπὴ δ' ἀμφὶς ἔχει δώματα καὶ θαλίη.

χρὴ δή πρῶτον μὲν θεὸν ὑμνεῖν εὔφρονας ἄνδρας
εὐφήμους μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις·
15 σπείσαντας δὲ καὶ εὐξαμένους τὰ δίκαια δύνασθαι
 πρήσσειν — ταῦτα γὰρ ὅν ἔστι προχειρότερον. —
 οὐχ ὕβρις πίνειν ὅπόσον κεν ἔχων ἀφίκοιο
 οἴκαδ' ἀνευ προπόλου, μὴ πάνυ γηραλέος·
 ἄνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον, ὃς ἐσθλὰ πιῶν ἀναφαίνει,
20 ὡς οἱ μνημοσύνη καὶ πόνος ἀμφ' ἀρετῆς·
 οὕτι μάχας διέπειν Τιτήγων οὐδὲ Γιγάντων,
 οὐδ' αὖ Κενταύρων, πλάσματα τῶν προτέρων,
 ἢ στάσιας σφεδανάς· τοῖσ' οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν.
 Θεῶν δὲ προμηθείην αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν.

ΘΕΟΓΝΙΣ

13. (1). ΕΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

"Ω ἄνα, Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος, οὗποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαύμενος,
ἀλλ' αἰεὶ πρῶτον σὲ καὶ ὕστατον ἐν τε μέσοισιν
ἀείσω· σὺ δέ μοι κλῦθι καὶ ἐσθλὰ δίδου.

Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λητώ,
φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη,
ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδέι λίμνη,
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίῃ
ὅδυῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
γήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἀλὸς πολιτῆς.

5

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

I

14 (2). ΟΥΔΕΝ ΦΙΛΑΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΗΣ

Ἄλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ ἐς Σικελήν ποτε γαῖαν,
Ἄλθον δ' Εύβοίης ἀμπελόν πεδίον
Σπάρτην τ' Εύρωτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστυ

καὶ μ' ἔφίλευν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον.
5 ἀλλ' οὕτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἥλθεν ἐκείνων.
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.

II

15 (3). ΗΝ ΔΕ ΚΑΚΟΙΣΙΝ ΣΥΜΜΙΣΓΗΣ...

Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι: κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο·
ἐσθλῶν μὲν γάρ ἀπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι· ἦν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.
5 τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
ἀλλ' ἀνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην
ἔργα τε δείλ' ἔμαθον καὶ ἔπη δύσφημα καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

III

16 (4). Ο ΔΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΙΛΟΣ

Εἴ τις ἐπαινήσῃ σε τόσον χρόνον, ὅσσον ὅρώης,
νοσφισθεὶς δ' ἄλλῃ γλῶσσαν ἵησι κακήν,
τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνήρ φίλος οὕτι μάλ' ἐσθλός,
ὅς κ' εἴπη γλώσση λώια, φρονῇ δ' ἔτερα.
5 ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, δις τὸν ἑταῖρον
γινώσκων ὅργήν καὶ βαρὺν ὅντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου· σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καὶ ποτέ μεν μνήσεαι ἔξοπίσω.

IV

17 (5). ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ

Μὴ μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλας,
εἴ με φιλεῖς καὶ σοι πιστὸς ἔνεστι νόος,

ἀλλὰ φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἢ μ' ἀποειπὼν
ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.

δις δὲ μιῇ γλώσσῃ δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἐταῖρος
δειλός, Κύρν', ἔχθρὸς βέλτερος ἢ φίλος ὁν.

5

V

18 (6). ΣΠΑΝΙΟΣ Ο ΠΙΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ

Παύρους δ' εὔρήσεις, Πολυπαῖδη, ἄνδρας ἐταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους,
οἵτινες ἀν τολμῶν, ὅμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἴσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
τόσους δ' οὐ χ' εὔροις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι,
οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε καὶ δρθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδώς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἐπὶ κέρδος ἄγει.

5

VI

19 (7). Η ΠΕΝΙΑ

Μήποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεὶς
μηδ' ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε·
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν.

VII

20 (8). Η ΕΛΠΙΣ

Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν,
ἄλλοι δ' Οὐλυμπόνδ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
ψχετο μὲν Πίστις, μεγάλη θεός, ψχετο δ' ἀνδρῶν

Σωφροσύνη· Χάριτες τ', δι φίλε, γῆν ἔλιπον.
 5 εὔσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
 οὐκέτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εύνομίας.
 ἀλλ' ὅφρα τις ζώει καὶ δρᾶ φάσις ἡελίοιο,
 εὔσεβέων περὶ θεοὺς Ἐλπίδα προσμενέτω,
 εὐχόμενος δὲ θεοῖσι καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων
 10 Ἐλπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.

Ζ | Μ Ω Ν | Δ Η Ξ
 (ο κ ε | ο ξ)

21. ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ NEON

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι μένει χρῆμ' ἔμπεδον αἰεί·
 ἐν δέ, τὸ κάλλιστον, Χῖος ἔειπεν ἀνήρ·
 «οἵη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν».
 παῦροι μὲν θητῶν οὔσι δεξάμενοι
 5 στέρνοισ' ἐγκατέθεντο· πάρεστι γάρ ἐλπὶς ἑκάστῳ
 ἀνδρῶν, ἦ τε νέων στήθεσιν ἔμφύεται.

Θητῶν δ' ὅφρα τις ἄνθος ἔχη πολυηράτου ἥβης,
 κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλα ἀτέλεστα νοεῖ.

ούτε γάρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὔθ', ὑγιὴς ὅταν ἦ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.

10

νήπιοι, οἵς ταῦτη κεῖται νόος, οὐδὲ ἵσασιν
ώς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότοι' ὀλίγος
θυητοῖς· ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῆς τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ

22 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΥΣ
ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἐλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

23 (2). ΕΙΣ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΣ

Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τριακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

24 (3). ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

Ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

25 (4). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΜΕΤΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ

Εύκλεας αίτα κέκευθε, Λεωνίδα, οἵ μετὰ σεῖο
τῆς δ' ἔθανον, Σπάρτης εύρυχόρου βασιλεῦ,
πλείστων δὴ τόξων τε καὶ ὠκυπόδων σθένος ἵππων
Μηδείων τ' ἀνδρῶν δεξάμενοι πολέμῳ.

26 (5). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

“Ω ξεῖν’, εὔνδρόν ποτ’ ἐναίσιμεν ἄστυ Κορίνθου,
νῦν δ’ ἡμ’ Αἰαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς·
ἐνθάδε Φοινίσσας νῆσας καὶ Πέρσας ἐλόντες
καὶ Μήδους ιερὰν Ἑλλάδα ρυσάμεθα.

27 (6). ΕΙΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

“Ασβεστον κλέος οἴδε φίλη περὶ πατρίδι θέντες
κυάνεον θανάτου ἀμφεβάλοντο νέφος·
οὐδὲ τεθνᾶσι θανόντες, ἐπεὶ σφ’ ἀρετὴ καθύπερθεν
κυδαίνουσ’ ἀνάγει δώματος ἐξ Ἀίδεω.

28 (7). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΗΔΙΚΩΝ
ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Εἰ τὸ καλῶς θυήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,

ήμιν ἔκ πάντων τοῦτ' ἀπέμεινε τύχη·
Ἐλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίην περιθεῖναι
κείμεθ' ἀγηράντῳ χρώμενοι εὐλογίη.

29 (8). ΣΚΩΠΙΚΟΝ
ΕΙΣ ΤΙΜΟΚΡΕΟΝΤΑ ΡΟΔΙΟΝ

Πολλὰ φαγῶν καὶ πολλὰ πιῶν καὶ πολλὰ κάκ' εἰπὼν
ἀνθρώπους κεῖμαι Τιμοκρέων 'Ρόδιος.

30 (9). ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ
Σῶσος καὶ Σωσώ, Σῶτερ, σοὶ τόνδ' ἀνέθηκαν,
Σῶσος μὲν σωθείς, Σωσώ δ' ὅτι Σῶσος ἐσώθη.

Π Λ Α Τ Ζ Ν

31 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΚΡΑΝ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΑΠΑΧΘΕΝΤΑΣ
ΕΡΕΤΡΙΕΙΣ

Εύβοίης γένος ἐσμὲν 'Ερετρικόν, ἄγχι δὲ Σούσων
κείμεθα, φεῦ, γαίης ὅσσον ἀφ' ἡμετέρης!

32 (2). ΕΙΣ ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΔΙΦΗΝ
ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἄστηρ πρὸν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν Ἐῶος,
νῦν δὲ θανὼν λάμπεις Ἔσπερος ἐν φθιμένοις.

33 (3). ΕΙΣ ΣΑΠΦΩ

Ἐννέα τὰς Μούσας φασίν τινες· ὡς ὀλιγώρως!
ἡνίδε καὶ Σαπφὼ Λεσβόθεν ἡ δεκάτη.

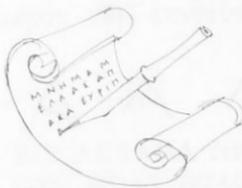

34 (4). ΕΙΣ ΑΠΟΛΕΣΑΝΤΑ ΧΡΥΣΟΝ
ΚΑΙ ΕΥΡΟΝΤΑ ΒΡΟΧΟΝ

Χρυσὸν ἀνὴρ εὔρων, ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσόν
ὅν λίπεν οὐχ' εὔρων, ἥψεν ὃν εὔρε βρόχον.

Θ ο γ κ γ Δ | Δ Η Σ

35. ΕΙΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΝ

Μνῆμα μὲν ‘Ελλὰς ἄπασ’ Εὐριπίδου, ὁστέα δ’ ἵσχει
γῇ Μακεδών· τῇ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.

πατρὶς δ' Ἐλλάδος Ἐλλάς, Ἀθῆναι· πλεῖστα δὲ μούσαις
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

36. Η ΜΥΚΩΜΕΝΗ ΒΟΥΣ

Βουκόλε, τὰν ἀγέλαν πόρρω νέμε, μὴ τὸ Μύρωνος
βοίδιον ὡς ἔμπνουν βουσὶ συνεξελάσῃς.

φ | ά | η | η | η | ο | ξ

37. ΕΙΣ ΦΕΙΔΙΑΝ ΠΟΙΗΣΑΝΤΑ ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΔΙΑ

Ἡ θεὸς ἥλθ' ἐπὶ γῆν ἐξ οὐρανοῦ εἰκόνα δείξων,
Φειδία, ἦ σὺ γ' ἔβης τὸν θεὸν ὄψομενος.

η η η η η η η η η ξ

38. ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΥΠΟΜΟΝΗΝ

Εἰ τὸ φέρον σε φέρει, φέρει καὶ φέρου· εἰ δ' ἀγανακτεῖς,
καὶ σ' αὐτὸν λυπεῖς καὶ τὸ φέρον σὲ φέρει.

Δ Δ Ε Σ Γ Ο Τ Α

39. ΕΙΣ ΝΕΑΡΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ

Παρθένος οῦσα τέθνηκα Λεοντὼ ώς νέον ἄνθος
ἄρης παντοθάλοῦς πρωτοφανῆς καλύκων·
καὶ μέλλουσα γάμῳ δεκαπενταετής μείγνυσθαι
ἐν φθιμένοις κεῖμαι ὑπνον ἔχουσα μακρόν.

40. ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΡΟΒΙΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΝ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΝ

Εἴκοσι Καλλικράτεια καὶ ἐννέα τέκνα τεκοῦσα
οὐδ’ ἐνὸς οὐδὲ μιῆς ἐδρακόμην θάνατον,
ἀλλ’ ἑκατὸν καὶ πέντε διηγυσάμην ἐνιαυτούς,
σκίπωνι τρομερὰν οὐκ ἐπιθεῖσα χέρα.

41. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΝΙΟΒΗΣ ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἐκ ζωῆς με θεοὶ τεῦξαν λίθον· ἐκ δὲ λίθοιο
ζωὴν Πραξιτέλης ἐμπαλιν ἡργάσατο.

42. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΣΑΤΥΡΟΥ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

"Η Σάτυρος τὸν χαλκὸν ὑπέδραμεν ἢ διὰ τέχνης
χαλκὸς ἀναγκασθεὶς ἀμφεχύθη Σατύρῳ.

43. ΕΠΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Εἴπερ ἵσην γνώμην ῥώμην, Δημόσθενες, εἶχες,
οὐ ποτ' ἀν 'Ελλήνων ἥρξεν "Αρης Μακεδών.

Β'

Ι Α Μ Β Ι Κ Η Π ο Ι Η ξ Ι ξ

Δ Ρ Χ | Λ ο Χ ο Σ

Α'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

44 (1). ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ

...ἥδε δ' ὥστ' ὄνου βάχις
ἔστηκεν ψλῆς ἀγρίης ἐπιστεφής·
οὐ γάρ τι καλὸς χῶρος οὐδ' ἐφίμερος
οὐδ' ἔρατός, οἷος ἀμφὶ Σίριος βοάς.

45 (2). ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΔΙΑ ΤΑ ΕΓΚΟΣΜΙΑ

Οἱ μοι τὰ Γύγεω τοῦ πολυχρύσου μέλει,
οὐδ' εἴλε πώ με ζῆλος, οὐδ' ἀγαίομαι
θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρέω τυραννίδος·
ἀπόπροθεν γάρ εστιν ὁφθαλμῶν ἔμῶν.

Β'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

46 (3). Η ΜΕΓΑΛΑΥΧΙΑ

Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν οὐδὲ διαπεπλιγμένον
οὐδὲ βοστρύχοισι γαῦρον οὐδ' ὑπεξυρημένον,
ἀλλά μοι σμικρός τις εἴη καὶ περὶ κνήμας ἵδεῖν
βοικός, ἀσφαλέως βεβηκὼς ποσσί, καρδίης πλέως.

47 (4). ΕΚ ΘΕΩΝ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Τοῖς θεοῖς τίθει τὰ πάντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
ἀνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνη κειμένους ἐπὶ χθονί,
πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας
ὑπτίους κλίνουσαν· ἐπειτα πολλὰ γίγνεται κακὰ
5 καὶ βίου χρήματα πλανᾶται καὶ νόου παράρορος.

48 (5). ΘΑΡΡΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ

Θυμέ, θύμ', ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε,
ἀνάδυ, δυσμενῶν δ' ἀλέξει προσβαλὼν ἐναντίον
στέρον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεὶς
ἀσφαλέως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
5 μήτε νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσὼν ὀδύρεο,
ἀλλὰ χαρτοῖσιν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα
μὴ λίην· γίνωσκε δ' οἶος ῥυσμὸς ἀνθρώπους ἔχει.

49 (6). ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΙΘΑΝΑ

Χρημάτων ἀελπτον οὐδὲν ἔστιν οὐδ' ἀπώμοτον,
οὐδὲ θαυμάσιον, ἐπειδὴ Ζεὺς πατήρ Ὁλυμπίων
ἐκ μεσημβρίης ἔθηκε νύκτ' ἀποκρύψας φάος
ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ' ἡλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
5 ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα καπίελπτα γίγνεται
ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμέων εἰσορῶν θαυμαζέτω,
μηδ' ὅταν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψωνται νομὸν
ἐνάλιον καὶ σφιν θαλάσσης ἡχέεντα κύματα
φῖλτερ' ἡπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺς ἦν ὄρος.

Ξ ο Λ Ή Ν

A'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

50 (1). Ο ΣΚΟΠΟΣ
ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΟΥ

Ἐγώ δέ, τῶν μὲν οὖνεκα ἔυνήγαγον
δῆμον, τί τούτων πρὶν τυχεῖν ἐπαυσάμην;
συμμαρτυροίη ταῦτ' ἀνὲν δίκη χρόνου
μήτηρ μεγίστη δαιμόνων Ὄλυμπίων
ἀριστα, Γῆ μέλαινα, τῆς ἐγώ ποτε
ὅρους ἀνεῖλον πολλαχῇ πεπηγότας·
πρόσθεν δὲ δουλεύουσα νῦν ἐλευθέρα·
πολλοὺς δ' Ἀθήνας πατρίδ' εἰς θεόκτιτον
ἀνήγαγον πραθέντας, ἄλλον ἐκδίκως,
ἄλλον δικαίως, τοὺς δ' ἀναγκαῖης ὑπὸ⁵
χρειοῦς φυγόντας, γλῶσσαν οὐκέτ' Ἀττικὴν
ἴεντας, ὡς ἀν πολλαχῇ πλανωμένους.
τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλίην ἀεικέα
ἔχοντας, ἥθη δεσποτῶν τρομευμένους,
ἐλευθέρους ἔθηκα. ταῦτα μὲν κράτει¹⁰
νόμου, βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας,
ἔρεξα καὶ διῆλθον, ὡς ὑπεσχόμην.
θεσμοὺς δ' ὁμοίως τῷ κακῷ τε κάγαθῷ,¹⁵

εύθεταν εἰς ἔκαστον ἀρμόσας δίκην,
20 ἔγραψα. κέντρον δ' ἄλλος ὡς ἐγὼ λαβών,
κακοφραδής τε καὶ φιλοκτήμων ἀνήρ,
οὐκ ἂν κατέσχε δῆμον· εἰ γάρ οὐθελον
ἀ τοῖς ἐναντίοισιν ἤδανεν τότε,
αὖθις δ' ἀ τοῖσιν οὕτεροι φρασαίτο,
25 πολλῶν ἂν ἀνδρῶν οὐδὲν ἐγηρώθη πόλις.
τῶν οὕνεκ' ἀλκὴν πάντοθεν ποιεύμενος
ὡς ἐν κυσὶν πολλῆσιν ἐστράφη λύκος.

B. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

51 (2). ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΕΙΑ

(Κερδοσκόπος)

«Οὐκ ἔφυ Σόλων βαθύφρων οὐδὲ βουλήεις ἀνήρ·
έσθλα γάρ θεοῦ διδόντος αὐτὸς οὐκ ἐδέξατο·
περιβαλὼν δ' ἄγραν, ἀγασθεὶς οὐκ ἐπέσπασε μέγα
δίκτυον, θυμοῦ θ' ἀμαρτῆ καὶ φρενῶν ἀποσφαλείς·
5 οὐθελον γάρ κεν κρατήσας, πλοῦτον ἀφθονον λαβών
καὶ τυραννεύσας Ἀθηνῶν μοῦνον ἥμέραν μίαν,
ἀσκὸς ὕστερον δεδάρθαι καπιτετρῆφθαι γένος».

(Σόλων) ... Εἰ δὲ γῆς ἐφεισάμην
πατρίδος, τυραννίδος δὲ καὶ βίης ἀμειλίχου
10 οὐ καθηψάμην μιάνας καὶ καταισχύνας κλέος,
οὐδὲν αἰδεῦμαι· πλέον γάρ ὅδε νικήσειν δοκέω
πάντας ἀνθρώπους...

Σ Η ΜΩΝΙΔΗΣ
(ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)

52 (1). ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ

“Ω παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκτυπος
πάντων, ὅσ’ ἔστι, καὶ τίθησ’ ὅκη θέλει·
νοῦς δ’ οὐκ ἐπ’ ἀνθρώποισιν ἀλλ’ ἐπήμεροι
ἄ δὴ βοτὰ ζώουσιν, οὐδὲν εἰδότες,
ὅκως ἔκαστον ἐκτελευτήσει θεός.

5

ἐλπὶς δὲ πάντας κάπιπειθείη τρέφει
ἀπρηκτον δρμαίνοντας· οἴ μὲν ἡμέρην
μένουσιν ἐλθεῖν, οἴ δ’ ἐτέων περιτροπάς·
νέωτα δ’ οὐδεὶς ὅστις οὐ δοκεῖ βροτῶν
πλούτῳ τε κάγαθοῖσιν ἵξεσθαι φλύων.

10

φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβόν,
πρὶν τέρμ’ ἵκηται· τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
φθείρουσι θνητῶν· τοὺς δ’ “Ἄρει δεδμημένους
πέμπει μελαίνης Ἀΐδης ὑπὸ χθονός·
οἵ δ’ ἐν θαλάσσῃ λαίλαπι κλονεύμενοι
καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρέης ἀλός
θνήσκουσιν, εὗτ’ ἀν ἥδιν νώσωνται ζόειν·
οἵ δ’ ἀγγόνην ἄψαντο δυστήνῳ μόρῳ

15

καντάγροι λείπουσιν ἡλίου φάος.

Οὕτω κακῶν ἀπ' οὐδέν· ἀλλὰ μυρίαι
βροτοῖσι κῆρες κάνεπίφραστοι δύαι
καὶ πήματ' ἔστιν· εἰ δ' ἐμοὶ πιθοίατο,
οὐκ ἀν κακῶν ἐρῶμεν οὐδ' οὐ π' ἄλγεσιν
κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν αἰκιζοίμεθα.

53 (2). ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Χωρὶς γυναικὸς θεὸς ἐποίησεν νόον
τὰ πρῶτα· τὴν μὲν ἔξ οὔδες τανύτριχος,
τῇ πάντῃ ἀν οἶκον βορβόρῳ πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κυλινδεῖται χαμαί·
5 αὐτῇ δ' ἄλουτος ἀπλύτοις τ' ἐν εἴμασιν
ἐν κοπρίησιν ἡμένη πιαίνεται.

τὴν δ' ἔξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναικα, πάντων ἔδριν· οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδέν, οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
τὸ μὲν γάρ αὐτῶν εἰπε πολλάκις κακόν,
10 τὸ δ' ἐσθλόν· ὅργὴν δ' ἄλλοτ' ἄλλοίην ἔχει.

τὴν δ' ἐκ θαλάσσης, ἢ δύ' ἐν φρεσὶν νοεῖ.
τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρην·
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοισ' ιδών·
« Οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωίων γυνὴ
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων ».
τὴν δ' οὐκ ἀνεκτὸς οὔτ' ἐν ὁφθαλμοῖσ' ιδεῖν
οὔτ' ἄσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
ἀπλητον, ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.

ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κάποθυμίῃ
έχθροῖσιν ἵσα καὶ φίλοισι γίγνεται·
ῶσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμής
ἔστηκ', ἀπήμων, χάρμα ναύτησιν μέγα,
θέρεος ἐν ὥρῃ, πολλάκις δὲ μαίνεται
βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη·
ταύτη μάλιστ' ἔοικε τοιαύτη γυνή.

τὴν δ' ἵππος ἀβρὴ χαιτέεσσ' ἐγείνατο
ἢ δούλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει·
κοῦτ' ἀν μύλης ϕαύσειεν, οὔτε κόσκινον
ἄρειεν, οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι...
λοῦται δὲ πάσης ἡμέρας ἀπὸ ῥύπου
δίς, ἄλλοτε τρίς, καὶ μύροισ' ἀλείφεται·
ἀεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ
βαθεῖαν, ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.

καλὸν μὲν ὃν θέημα τοιαύτη γυνὴ
ἄλλοισι, τῷ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν,
ἥν μή τις ἢ τύραννος ἢ συηπτοῦχος ἢ,
ὅστις τοιούτοις θυμὸν ἀγλατζεται.

τὴν δ' ἐκ μελίσσης τήν τις εύτυχεῖ λαβών·
κείνη γάρ οἶη μῶμος οὐ προσιζάνει,
θάλλει δ' ἀπ' αὐτῆς κάπαξεται βίος·
φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσι,
τεκοῦσα καλὸν κούνομάκλυτον γένος·
κάριπρεπής μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
πάσησι, θείη δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις.

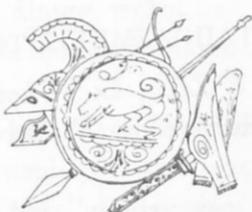
Γ'

ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΛΚΑΙΟΣ

54 (1). Η ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ

Μαρμαίρει δὲ μέγας δόμος χάλκῳ παισα δ' Ἀρη κεκόσμηται στέγα λάμπραισιν κυνίαισι, καὶ τὰν λεῦκοι κατύπερθεν ἵππιοι λόφοι νεύοισιν, κεφάλαισιν ἄνδρων ἀγάλματα χάλκιαι δὲ πασσάλοις κρύπτοισιν περικείμεναι λάμπραι κνάμιδες, ἄρκος ἰσχύρω βέλευς, θώρακές τε νέω λίνω κούιλαι τε κατ' ἀσπιδες βεβλήμεναι· 5 πάρ δὲ Χαλκίδικαι σπάθαι, πάρ δὲ ζώματα πόλλα καὶ κυπάσσιδες. τῶν οὐκ ἔστι λάσθεσθι, ἐπειδὴ πρώτιστ' ὑπὸ Φέργον ἔσταμεν τόδε.

55 (2). Η ΠΟΛΙΣ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Ἄσυνέτημι τῶν ἀνέμων στάσιν·
τὸ μὲν γάρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται,
τὸ δ' ἔνθεν ἄμμες δ' ὃν τὸ μέσσον
νᾶι φορήμεθα σὺν μελαίνᾳ,
χείμωνι μογθεῦντες μεγάλω μάλα·
πέρ μὲν γάρ ἄντλος ἴστοπέδαν ἔχει,
λαῖφος δὲ πάν ζάδηλον ἥδη
καὶ λάκιδες μέγαλαι κατ' αὗτο·
χόλαισι δ' ἄγκυλαι... .

56 (3). ΧΑΙΡΕΚΑΚΙΑ

Νῦν χρὴ μεθύσθην καὶ τινὰ πρὸς βίαν
πώνην, ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος.

57 (4). ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΟΣ

“Γει μὲν ὁ Ζεύς, ἐκ δ’ ὄράνω μέγας
χείμων, πεπάγαισιν δ’ ὑδάτων ῥόαι.

χάββαλλε τὸν χείμων’, ἐπὶ μὲν τίθεις
πῦρ, ἐν δὲ κέρναις οἶνον ἀφειδέως

5 μέλιχρον, αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσα
μάλθακον ἀμφιβαλῶν γνόφαλον.

58 (5). ΣΥΜΠΟΣΙΑΚΟΝ ΑΣΜΑ

Πίνωμεν τί τὰ λύχν’ ὅμμένομεν; δάκτυλος ἀμέρα.
καὶ δ’ ἔερρε κυλίγναις μεγάλαις, ἀίτα, ποικίλαις:
οἶνον γὰρ Σεμέλας καὶ Δίος υἱὸς λαθικάδεα
ἀνθρώποισιν ἔδωκ’ ἔγχεε κέρναις ἔνα καὶ δύο
5 πλέαις καὶ κεφάλας, ἀ δ’ ἐτέρα τὰν ἐτέραν κύλιξ
ἀθήτω.. .

Σ Δ Γ Φ Ω

59 (1). ΩΔΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ

Ποικιλόθρον’ ἀθάνατ’ Ἀφρόδιτα,
παῖ Δίος, δολόπλοκε, λίσσομαι σε,

μὴ μ' ἄσαισι μηδ' ὀνίαισι δάμνα,
πότνια, θῦμον·

ἀλλὰ τυῖδ' ἔλθ', αἱ ποτα κατέρωτα
τᾶς ἔμας αὔδως ἀίοισα πήλυι
ἐκλυεις, πάτρος δὲ δόμον λίποισα
χρύσιον ἥλθες
ἄρμ' ὑπασδεύξαισα· κάλοι δὲ σ' ἄγον
ῶκεες στροῦθοι περὶ γᾶς μελαίνας
πύκνα δίννεντες πτέρ' ἀπ' ὡράνω αἴθε-
ρος διὰ μέσσω.
αἰψα δ' ἐξίκοντο· τὸ δ', ὃ μάκαιρα,
μειδιάσαισ' ἀθανάτῳ προσώπῳ
ἥρε, ὅττι δηῦτε πέπονθα κάττι
δηῦτε κάλημι,
κάττι ἔμω μάλιστα θέλω γένεσθαι
μαινόλα θύμῳ· «Τίνα δηῦτε Πείθω
μαῖσ' ἄγην ἐς σὰν φιλότατα; τίς σ', ὃ
Ψάπφ', ἀδικήει;
καὶ γάρ αἱ φεύγει, ταχέως διώξει,
αἱ δὲ δῶρα μὴ δέκετ', ἀλλὰ δώσει,
αἱ δὲ μὴ φίλει, ταχέως φιλήσει
κωύκ ἐθέλοισαν».

ἔλθε μοι καὶ νῦν, χαλεπᾶν δὲ λῦσον
ἐκ μεριμνᾶν, ὅσσα δέ μοι τέλεσσαι
θῦμος ἴμέρρει, τέλεσον· σὺ δ' αὕτα
σύμμαχος ἔσσο.

60 (2). Η ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΗ ΦΙΛΗ

.

— — ἀπο Σαρδίων
 — — πόλλακι τυῖδε νῶν ἔγοισα
 ὡς πεδεζώμεν, βεβάως ἔχεν
 σὲ θέᾳ ἵκέλαν Ἀρί-
 γνωτα, σᾶ δὲ μάλιστ' ἔχαιρε μόλπα.
 5
 νῦν δὲ Λύδαισιν ἐμπρέπεται γυναί-
 κεσσιν, ὡς ποτ' ἀελίω
 δύντος ἢ βροδοδάκτυλος σελάννα
 πάντα περρέχοισ' ἄστρα, φάος δ' ἐπί-
 10 σχει θάλασσαν ἐπ' ἀλμύραν
 ἵσως καὶ πολυανθέμοις ἀρούραις.
 ἢ δ' ἐέρσα κάλα κέχυται, τεθά-
 λαισι δὲ βρόδα κάπαλ' ἀν-
 θρυσκα καὶ μελίνωτος ἀνθεμώδης.
 15 πόλλα δὲ ζαφοίταισ' ἀγάνας ἐπι-
 μάσθεισ' "Ατθιδος, ἴμέρῳ
 λέπταν ποι φρένα, κῆρ δ' ἄσφα βόρηται.
 κῆθι δ' ἔλθην ἄμμοντος βοϊ· τὰ δ' οὐ
 νῷν τάπουστα νὺξ πολύως
 20 γαρύει δι' ἄλος . . .

61 (3). ΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΜΟΥΣΟΝ

Κατθάνοισα δὲ κείσεαι οὐδέ ποτα μναμοσύνα σέθεν
 ἔσσετ' οὐδ' ἔρος εἰς ὕστερον· οὐ γάρ πεδέχεις βρόδων

τῶν ἐκ Πιερίας· ἀλλ' ἀφάνης κήν· Ἀΐδα δόμοις
φοιτάσεις πεδ' ἀμαύρων νεκύων ἐκπεποταμένα.

62 (4). ΕΙΣ ΩΡΑΙΑΝ ΚΟΡΗΝ,
ΑΚΟΜΗ ΑΝΥΠΑΝΔΡΟΝ

Οἶον τὸ γλυκύμαλον ἐρεύθεται ἄκρῳ ἐπ' ὕσδῳ,
ἄκρον ἐπ' ἄκροτάτῳ, λελάθοντο δὲ μαλοδρόπητες,
οὐ μὰν ἐκλελάθοντ', ἀλλ' οὐκ ἐδύναντ' ἐπίκεσθαι.

63 (5). «ΤΠΕΡΟΧΗ»

"Αστερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν
ἀψ ἀπυκρύπτοισι φάεννον εἰδος,
ὅπποτα πλήθοισα μάλιστα λάμπῃ
γᾶν ἐπὶ παῖσαν
ἀργυρέα..."

64 (6). PEMBH

...ἀμφὶ δ' ὕδωρ
ἴψοθεν ψῦχρον κελάδει δι' ὕσδων
μαλίνων, αἰθυσσομένων δὲ φύλων
κῶμα καταρρεῖ.

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΑ
65 (7). ΓΑΜΒΡΟΣ

"Τύψοι δὴ τὸ μέλαθρον
— 'Υμήναον —
ἀέρρετε τέκτονες ἄνδρες·
— 'Υμήναον —
γάμβρος ἐσέρχεται ἵσσος "Αρευι,
— 'Υμήναον —
ἄνδρος μεγάλω πόλυ μείζων.

66 (8). Ο ΘΥΡΩΡΟΣ

Θυρώρω πόδες ἐπτορόγυιοι,
τὰ δὲ σάμβαλα πεμπεβόηα,
πίσυγγοι δὲ δέκ' ἐξεπόνασαν.

A N A K R E O N

67 (1). ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ
ΔΙΑ ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

"Αγε δὴ φέρ' ἡμίν, ὁ παῖ,
κελέβην, ὅκως ἄμυστιν
προπίω, τὰ μὲν δέκ' ἐγχέας

ῦδατος, τὰ πέντε δ' οἴνου
κυάθους, ώς ἀνυβρίστως
ἀνὰ δηῦτε βασσαρήσω.

5

ἄγε δηῦτε μηκέθ' οὔτω
πατάγῳ τε κάλαλητῷ
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἴνῳ
μελετῶμεν, ἀλλὰ καλοῖς
ὑποπίνοντες ἐν ὅμνοις.

10

68 (2). ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ ΓΗΡΑΤΟΣ

Πολιοὶ μὲν ἡμίν ἥδη κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
χαρίεσσα δ' οὐκέθ' ἥβη πάρα, γηραλέοι δ' ὁδόντες.
γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς βιότου χρόνος λέλειπται.
διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς·
'Αίδεω γάρ ἔστι δεινὸς μυχός, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
κάθιοδος· καὶ γάρ ἔτοιμον καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

5

69 (3). ΓΕΡΟΝΤΙΚΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

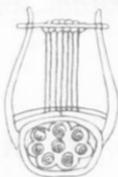
Σφαίρῃ δηῦτε με πορφυρέη
βάλλων χρυσοκόμης "Ἐρως
νήνι ποικιλοσαμβάλω
συμπατίζειν προκαλεῖται·
ἢ δ', ἔστιν γάρ ἀπ' εὐκτίου
Λέσβου, τὴν μὲν ἐμὴν κόμην,
λευκὴ γάρ, καταμέμφεται,
πρὸς δ' ἄλλην τινὰ χάσκει.

5

Δ'
χορική ποιησία

ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ

70. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Απ. 1.

Ζεῦ, πάντων ἀρχά, πάντων ἀγήτωρ,
Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν.

Απ. 2.

"Ἐνθ' αἰχμά τε νέων θάλλει καὶ μῶσα λίγεια
καὶ δίκα εὔρυάγυια, καλῶν ἐπιτάρροθος ἔργων.

Απ. 3.

Σοὶ δ' ἡμεῖς τετράγηρυν ἀποστέρξαντες ἀοιδὰν
ἐπτατόνω φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Δ Λ Κ Μ Α Ν

71 (1). ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΗΡΕΜΙΑ

Εῦδουσιν δ' ὄρέων κορυφαί τε καὶ φάραγγες
πρώονές τε καὶ χαράδραι,

φῦλά θ' ἔρπετά, τόσσα τρέφει μέλαινα γαῖα,
θῆρές τ' ὀρεσκῶι καὶ γένος μελισσᾶν
5 καὶ κνώδαλ' ἐν βένθεσσι πορφυρέας ἀλός·
εὔδουσιν δ' οἰωνῶν
φῦλα ταχυπτερύγων.

72 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Οὕ μ' ἔτι, παρθενικαὶ μελιγάρυες ἴμερόφωνοι,
γυῖα φέρειν δύναται· βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἴην,
ὅστ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἡμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται
νηδεές ήτορ ἔχων, ἀλιπόρφυρος εἴαρος ὅρνις.

Σ Τ Η Σ | Χ Ο Π Ο Σ

73. ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΤΟΥ ΉΛΙΟΥ

'Αέλιος δ' 'Υπεριονίδας δέπας ἐσκατέβαινεν
χρύσεον, ὅφρα δι' 'Ωκεανοῦ περάσας
ἀφίκοιθ' ιερᾶς ποτὶ βένθεα νυκτὸς ἐρεμνᾶς,
ποτὶ ματέρα κουριδίην τ' ἄλοχον πάιδάς τε φίλους.
δ δ' ἐς ἄλσος ἔβα δάφναισι κατάσκιον
ποσσὶ πάις Διός.

Σ | Μ Ο Ν | Δ Η Σ
 (ο κ ε | ο ξ)

74 (1). ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
 ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

Τῶν ἐν Θερμοπύλαισι θανόντων
 εὐκλεής μὲν ἀ τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος,
 βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόνων δὲ μνᾶστις, ὁ δ' οἰκτος
 ἐντάφιον δὲ τοιοῦτον οὔτ' εύρώς (ἔπαινος·
 οὕθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρώσει χρόνος·
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν ὅδε σακὸς οἰκέταν εύδοξίαν
 Ἑλλάδος εἴλετο· μαρτυρεῖ δὲ καὶ Λεωνίδας,
 ὁ Σπάρτας βασιλεὺς, ἀρετᾶς μέγαν λελοιπὼς
 κόσμου ἀένακόν τε κλέος.

5

75 (2). ΑΣΤΑΘΗ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ

"Ανθρωπος ἔών μὴ ποτε φάσης ὅτι γίνεται αὔριον
 μηδ' ἀνδραὶ ιδών ὅλβιον, ὃσσον χρόνον ἔσσεται·
 ὡκεῖα γὰρ οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
 οὔτως ἀ μετάστασις.

76 (3). Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ανθρώπων ὀλίγον μὲν κάρτος, ἄπρακτοι δὲ μεληδόνες,
αἰῶνι δὲ παύρῳ πόνος ἀμφὶ πόνῳ.
ὅ δ' ἄφυκτος ὅμιδς ἐπικρέμαται θάνατος:
κείνου γάρ οἶσιν λάχον μέρος οὐ τ' ἀγαθοὶ
5 ὅστις τε κακός.

77 (4). Η ΑΡΕΤΗ

"Εστι τις λόγος
τὰν Ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις·
ἀγνὰν δέ μιν θεὰν χῶρον ἀγνὸν ἀμφέπειν.
οὐδὲ πάντων βλεφάροις θνατῶν ἔσοπτος,
5 φῷ μὴ δακέθυμος ἴδρῳς ἔνδοθεν μόλῃ
ἴκη τ' ἐς ἄκρον ἀνδρείας.

78 (5). ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΥ
ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τίς κεν αἰνήσειε νόφ πίσυνος Λίνδου ναέταν Κλεάβουλον
ἀενάοις ποταμοῖσιν ἄνθεσί τ' εἰαρινοῖς
ἀελίου τε φλογὶ χρυσέας τε σελάνας
καὶ θαλασσαίαισι δίναις ἀντία θέντα μένος στάλας;
6 ἀπαντα γάρ ἐστι θεῶν ἥσσω· λίθον δὲ
καὶ βρότεοι παλάμαι θραύοντι· μωροῦ φωτὸς ἀδε βουλά.

ΒΑΚΧΥΛΙΔΗΣ

79 (1). ΠΑΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ

Τίκτει δέ τε θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάλα
πλοῦτον καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα,
δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἴθεσθαι βοῶν
ξανθῷ φλογὶ μῆρα τανυτρέχων τε μήλων,
γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλειν. 5
ἐν δὲ σιδαροδέτοις πόρπαξιν αἰθᾶν
ἀραχνᾶν ἵστοι πέλονται·
ἔγχεά τε λογχωτὰ ἔιφεά τ' ἀμφάκεα δάμναται εύρώς·
χαλκεᾶν δ' οὐκ ἔστι σαλπίγγων κτύπος·
οὐδὲ συλᾶται μελίφρων ὑπνος ἀπὸ βλεφάρων, 10
ἀῷος δὲς θάλπει κέαρ.
συμποσίων δ' ἔρατῶν
βρίθοντ' ἀγυιαί, παιδικοί θ' ὅμνοι φλέγονται.

80 (2). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ ΜΙΑ Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Εἰς ὄρος, μία βροτοῖσιν ἔστιν εύτυχιας ὁδός,
θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ διατελεῖν δύναται βίον·
δις δὲ μυρία μὲν ἀμφιπολεῖ φρενί,
τὸ δὲ παρ' ἄμάρ τε καὶ νύκτα μελλόντων χάριν
ἔὸν λάπτεται κέαρ, ἄκαρπον ἔχει πόνον. 5

Στρ. α'. Χορός.

Βασιλεῦ τῶν Ἱερᾶν Ἀθηνᾶν,
τῶν ἀβροβίων ἄναξ Ἰώνων,
τί νέον ἔκλαγε χαλκοκάδων
σάλπιγξ πολεμήιαν ἀοιδάν ;
5 ἢ τις ἀμετέρας χθονὸς
δυσμενῆς ὅρι' ἀμφιβάλλει
στραταγέτας ἀνήρ ;
ἢ λησταὶ κακομάχαινοι
ποιμένων ἀέκατι μήλων
10 σεύοντ' ἀγέλας βίᾳ ;
ἢ τί τοι κραδίαν ἀμύσσει ;
φθέγγευ δοκέω γὰρ εἴ τινι βροτῶν
ἀλκίμων ἐπικουρίαν
καὶ τὸν ἔμμεναι νέων,
15 ὁ Πανδίονος υἱὲ καὶ Κρεούσας.

Στρ. β'. Κορυφαῖος.

Νέον ἦλθεν δολιγὸν ἀμείψας
κάρυξ ποσὶν Ἰσθμίαν κέλευθον·

ἀφατα δ' ἔργα λέγει κραταιοῦ
φωτός τὸν ὑπέρβιον τ' ἔπειφνεν

Σίνιν, ὃς ἴσχυι φέρτατος

20

θνατῶν ἦν, Κρονίδα Λυταίου

σεισήθονος τέκος·

σὺν τ' ἀνδροκτόνον ἐν νάπαις

Κρεμμυδῶνος, ἀτάσθαλόν τε.

Σκίρωνα κατέκτανεν,

25

τάν τε Κερκυόνος παλαιόστραν

ἔσχεν, Πολυπήμονός τε καρτεράν

σφῦραν ἐξέβαλεν Προκό-

πτας, ἀρείονος τυχών

φωτός ταῦτα δέδοιχ' ὥπα τελεῖται.

30

Στρ. γ'. Χορός.

Τίνα δ' ἔμμεν, πόθεν ἄνδρα τοῦτον

λέγει, τίνα τε στολὰν ἔχοντα;

πότερα σὺν πολεμηίοις ὅ-

πλοισι στρατιὰν ἄγοντα πολλάν;

ἢ μοῦνον σὺν ὀπάσσιν

στείχειν ἔμπορον οἵ ἀλάταν

ἐπ' ἀλλοδαμίαν,

ἴσχυρόν τε καὶ ἄλκιμον

ἄδει καὶ θρασύν, ὃς τοσούτων

ἀνδρῶν κρατερὸν σθένος

ἔσχεν; ἢ θεὸς αὐτὸν ὅρμῃ,

δίκας ἀδίκοισιν ὅφρα μήσεται.

οὐ γάρ ῥάδιον αἰὲν ἔρ-

δοντα μή 'ντυχεῖν κακῷ.

πάντ' ἐν τῷ δολιχῷ χρόνῳ τελεῖται.

35

40

45

Στρ. δ'. Κορυφαῖος.

Δύο Φοι φῶτε μόνους ὅμαρτεῖν
λέγει, περὶ φαιδίμοισι δ' ὥμοις
ξέρος ἔχει ἐλεφαντόκωπον·
ξεστοὺς δὲ δύ' ἐν γέρεσσ' ἄκοντας
50 αγῆτυκτον κυνέαν Λάκαι-
ναν κρατὸς πέρι πυρσογάίτου·
γιτῶνα πορφύρεον
στέργοις τ' ἀμφί, καὶ οὐλιον
Θεσσαλὰν χλαμύδ' ὅματων δὲ
55 στήλβειν ἄπο Λαμνίαν
φοίνισσαν φλόγα· παῖδα δ' ἔμεν
πρώθηβον, ἀρηίων δ' ἀθυρμάτων
μεμνᾶσθαι πολέμου τε καὶ
χαλκεοκτύπου μάχας·
60 δίζησθαι δὲ φιλαγλάους Ἀθάνας.

82 (4). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΑΡΓΕΙΩ ΚΕΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΠΥΚΤΗ ΙΣΘΜΙΑ

*Στροφὴ. "Αἰξον, ὃ σεμνοδότειρα Φήμα,
ές Κέον ιεράν, χαριτώ-*

νυμον φέρουσ' ἀγγελίαν,
ὅτι μάχας θρασύχειρος Ἀρ-
γεῖος ἄρατο νίκαν.

5

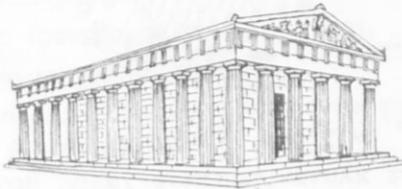
Ἀντιστρ. καλῶν δ' ἀνέμνασεν, ὅσ' ἐν κλεεννῷ
αὐχένι Φισθμοῦ ζαθέαν
λιπόντες Εὔξαντίδα νᾶ-
σον ἐπεδείξαμεν ἑβδομή-
κοντα σὺν στεφάνοισιν.

10

Ἐπωδός. καλεῖ δὲ Μοῦσ' αὐθιγενῆς
γλυκεῖαν αὐλῶν καναχάν,
γεραίρουσ' ἐπινικίοις
Πανθείδα φίλον υἱόν.

Π Ι Ν Δ Δ Ρ Ο Σ

83 (1). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Στροφή. Χαῖρ', ὦ θεοδμάτα, λιπαροπλοκάμου παί-
δεσσι Λατοῦς ἴμεροέστατον ἔρνος,
πόντου θύγατερ, γθονὸς εύρείας ἀκ-
νητον τέρας, ἀν τε βροτοί

5

Δᾶλον κικλήσκοισιν, μάκαρες δ' ἐν Ὀλύμπῳ
τηλέφαντον κυανέας χθονὸς ἀστρον...

Αντιστρ. ...ἡν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσ-
σιν παντοδαπῶν τ' ἀνέμων
ξιπαῖσιν. ἀλλ' ἡ Κοιογενῆς ὅπότ' ὠδί-
10 νεσσι θυίοισ' ἀγχιτόκοις ἐπέβα τιν,
δὴ τότε τέσσαρες ὄρθαι
πρέμνων ἀπώρουσαν χθονίων,
ὅτι δὲ πεικράνοις σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι
κίονες· ἔνθι τεκοῖσ' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.

84 (2). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ)

5

"Ιδετ' ἐν χορόν, Ὄλύμπιοι,
ἐπὶ τε χλυτάν πέμπετε γάριν, θεοί,
πολύβατον οἴ τ' ἀστεος ὁμφαλὸν θυόντα
ἐν ταῖς ιεραῖς Ἀθάναις
οἰχυνεῖτε πανδαίδαλόν τ' εὔκλέ' ἀγοράν·

ἰοδέτων λάγετε στεφάνων τὰν ἐαρίδρεπτον
λοιβάν· Διόθεν τέ με σὺν ἀγλατᾷ
ἴδετε πορευθέντ' ἀοιδᾶν

δεύτερον ἐπὶ κισσοδέταν θεόν,
Βρόμιον δν τ' Ἐριβόαν τε βροτοὶ καλέομεν, 10
γόνον ὑπάτων μὲν πατέρων μελπέμεν
γυναικῶν τε Καδμεῖαν.

Ἐναργέα τελέων σάματ' οὐ λανθάνει,
φοινικοεάνων ὅπότ' οἰχθέντος 'Ωρᾶν θαλάμου
εὔοδμον ἐπάγγησιν ἔσαρ' φυτὰ νεκτάρεα 15
τότε βάλλεται, τότ' ἐπ' ἀμβρόταν χθόν' ἐραταὶ
ἴων φόβαι ἔρδα τε κόμακισι μείγνυται.
ἀχεῖτ', δύμφαι μελέων σὺν αὐλοῖς,
ἀχεῖτε Σεμέλαν ἐλικάμπυκα, χοροί.

85 (3). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ)

Ὦ ταὶ λιπαραὶ καὶ ἰστέφανοι καὶ ἀσίδιμοι,
Ἐλλάδος ἔρεισμα, κλειναὶ Ἀθῆναι,
δαιμόνιον πτολίερθον ...
... ὅθι παῖδες Ἀθανακίων ἐβάλοντο φαεννάν
κρηπῆδ' ἐλευθερίας.

86 (4). ΠΑΙΑΝ
(ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΛΕΙΨΕΙ ΤΟΥ ΗΑΙΟΥ)

Στρ. Ἀκτὶς ἀελίου, τί, πολὺσκοπε, μήσει,
ῷ μᾶτερ ὄμμάτων, ἀστρον ὑπέρτατον,

έν ἀμέρᾳ κλεπτόμενον ; τί δ' ἔθηκας ἀμάχανον
ἰσχὺν τ' ἀνδράσιν καὶ σοφίας ὁδόν,
5 ἐπίσκοπον ἀτραπὸν ἐσσυμένα ;
ἐλαύνεις τι νεώτερον ἢ πάρος ;
ἀλλά σε, πρὸς Διός, ἵπποσόν θοάς,
ἴκετεύω, ἀπήμονα
εἰς ὅλβον τινὰ τράποιο Θήβαις,
10 ὅ πότνια, πάγκοινον τέρας.

Αντιστρ. Ἡρὸς ἀτασθαλίαισι κοτεσσαμένα βροτῶν
πάμπαν μὲν οὐ θέλεις ἐξελέμεν φάος
αἰῶνος ἀγνόν, πολέμῳ δὲ σᾶμα φέρεις τινός,
ἢ καρποῦ φθίσιν, ἢ νιφετοῦ σιθένος
ὑπέρφατον, ἢ στάσιν οὐλομέναν,
15 ἢ πόντου κενέωσιν ἀρ' ἀμ πέδον,
ἢ παγετὸν χθονός, ἢ νότιον θέρος
ύδατι ζακότῳρ βέον ;
ἢ γαῖαν κατακλύσαισα θήσεις
20 ἀνδρῶν νέον ἐξ ἀρχῆς γένος ;
ὅλοφύρομαι οὐδέν, ὃ τι πάντων μέτα πείσομαι.

87 (5). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΝ
ΑΣΩΠΙΧΩ, ΟΡΧΟΜΕΝΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΣΤΑΔΙΕΙ (476 π.Χ.)

Στρ. α'. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσκι
ταῖ τε ναίετε καλλίπωλον ἔδραν,
ὅ λιπαρᾶς ἀσίδημοι βασίλειαι

Χάριτες Ἐρχομενοῦ, παλαιγόνων Μινυῶν ἐπίσκοποι,⁵
κλῦτ,⁶ ἐπεὶ εὔχομαι· σὺν γάρ ὑμῖν τὰ τερπνά τε
καὶ γλυκέ⁷ ἀνεται πάντα βροτοῖς,¹⁰
εἰ σοφός, εἰ καλός, εἰ τις ἀγλαὸς ἀνήρ.
οὐδὲ γάρ θεοὶ σεμνᾶν Χαρίτων ἄτερ
κοιρανέοντι χορούς οὔτε δαιτας· ἀλλὰ πάντων ταμίαι
ἔργων ἐν οὐρανῷ, χρυσότοξον θέμεναι πάρα¹⁵
Πύθιον Ἀπόλλωνα θρόνους,
αἰέναν σέβοντι πατρὸς Ὄλυμπίοιο τιμάν.

Στρ. β'. Ὡ πότνι⁸ Ἀγλαῖα φιλησί-
μολπέ τ⁹ Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίστου²⁰
παῖδες, ἐπακοσῖτέ νυν, Θαλία τε
ἐρασίμολπε, Φιδοῖσα τόνδε κῶμον ἐπ' εὔμενεῖ τύχα,
κοῦφα βιβῶντα· Λυδῷ γάρ Ἀσώπιχον τρόπω²⁵
ἐν μελέταις τ¹⁰ ἀείδων ἔμολον,
οὖνεκ¹¹ Ὄλυμπιόνικος ἡ Μινύεια
σεῦ Φέκατι. Μελαντειχέα νῦν δόμον
Φερσεφόνας ίθι, Φαχοῖ, πατρὶ κλυτὰν φέροισ¹² ἀγγελίαν,³⁰
Κλεόδαμον ὅφρ¹³ ίδοισ¹⁴ σ¹⁵ οὐδὲν εἴπης, ὅτι Φοι νέαν
κόλποις παρ¹⁶ εὐδόξοις Πίσας
ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέλθων πτεροῖσι χαίταν.³⁵

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

($\alpha = \gamma\lambda\omega\sigma\sigma\iota\kappa\alpha\iota$ καὶ σημασιολογικαὶ παρατηρήσεις·
 $\beta = \pi\varrho\alpha\gamma\mu\alpha\tau\iota\kappa\alpha\iota$ παρατηρήσεις).

A. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. ΕΛΕΓΕΙΑ

ΚΑΛΛΙΝΟΣ

Ο Καλλίνος εἶναι ὁ ἀρχαιότερος τῶν σωζομένων ἐλεγειακῶν ποιη-
τῶν καὶ λέγεται διὰ τοῦτο πατὴρ τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως, ὅπως ὁ
“Ομηρος πατὴρ τῆς ἐπικῆς. Πατρὶς αὐτοῦ ήτο ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ πό-
λις τῆς Ἰωνίας” Εφεσος. “Ηκμάσε περὶ τὸ 650 π.χ. Άλλα στοιχεῖα τοῦ
βίου του εἶναι ἄγνωστα.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ποιητοῦ ἡ πατρίς του ἡπειρήθη σοβαρῶς ἀπὸ
τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων Κιμμερίων. Οὗτοι κατέκουν ἀρχικῶς εἰς
τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (Κριμαίαν), διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ μεταξύ αὐτῆς
καὶ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς πορθμὸς λέγεται Κιμμέριος Βόσπορος. Ἐξω-
σθέντες ὅμως οἱ Κιμμέριοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Σκυθῶν ἐπέδραμον εἰς τὴν
Μικρὰν Ασίαν λεγλατοῦντες καὶ ἐργμοῦντες τὰ πάντα. Ἔπειτα ἐστρά-
φησαν καὶ ἐναντίον τῆς πλουσίας Ἐφέσου, ἡ ὁποίᾳ τότε διέτρεψε μέγαν
κίνδυνον. Εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίστασιν τῆς πατρίδος του ὁ ποιη-
τὴς ἔγραψε πολεμικὴν ἐλεγείαν, διὰ τῆς ὁποίας παρώρμα τοὺς συμπα-
τριώτας του εἰς ἀντίστασιν κατὰ τῶν εἰσβολέων.

Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἐσώθη μόνον τὸ παρατιθέμενον ἐδῶ ἀπόσπασμα.
“Άλλα ποιήματα τοῦ Καλλίνου δὲν ἔχομεν.

1. Πολεμικὸν σάλπισμα.

α) Στ. 1-5. μέχρις τεῦ ἔως πότε (τεῦ = τοῦ, τίνος· ἐκ τοῦ τέο κα-
τὰ ιων. συναίρ.).—κατάκειμαι μένω κάτακοιτος, ἀδρανῶ.—κότε (ιων.)
πότε.—ἀμφιπερικτίονες = ἀμφικτίονες, περίουκοι, γείτονες (ρίζα:
κτι-, κτίζω).—μεθίημι (ἐμαυτὸν) ἀφήνομαι ἀδρανῆς, ἀμελῶ. — Ὅδε
λίην (= λίαν) τόσον πολὺ. — ἥμαι κάθημαι, εύρισκομαι.—ἀτάρ (ιων.)
ἄλλα, ἂλλα ὅμως.— θυτατ(α) διὰ τελευταίαν φοράν, πρὶν ἐκπνεύσῃ.

Στ. 6 - 11. ἀγλαὸς λαμπρός, ὥραῖος. — πέρι (=περί) ὑπὲρ.—
ἄλοχος σύζυγος.—κουρίδιος νόμιμος, ἐκείνη τὴν ὅποιαν κόρην οὖσαν νυμ-
φεύεται τις: (τὸ ἐπίθετον συνοδεύει κανονικῶς τὸ ἄλοχος καὶ συναποτε-
λεῖ μετ' αὐτοῦ μίαν ἔννοιαν, ὡστε κατὰ τὴν ἐρμηνείαν δύναται νὰ παρα-
λειφθῇ προηλθεν ἐκ τοῦ κούρη - κόρη).—δυσμενέσιν, εἰς τὸ μάχε-
σθαι· δυσμενῆς ἐχθρός.—δικκότε (ἰων.) = ὁπότε (τὸ διπλοῦν καὶ ἀρι-

Στ. 12 - 15. οὐ κως = οὐ πως κατ' οὐδένα τρόπον.—οὐδ' εὶ ή,
ποιητ. ἀντὶ οὐδ' ἔὰν ή.— δηιοτής (γεν. -ῆτος) σφαγή, μάχη.—φυ-
γών (ύποκρ. ἐνν. ἀνήρ) ἐγκαταλείψας (ἐκ δειλίας).—δοῦπος λέξις
πεποιημένη.— οἱ ἄκοντες τὰ ἀκόντια.— ἔρχεται ἐπανέργεται
(εἰς τὸν οἰκόν του).—κιχάνω συναντῶ, εύρισκω (κιχεν, γνωμ. ἀρ.).

Στ. 16 - 21. ἔμπης ὅμως, μ' ὅλα ταῦτα (ἄν καὶ ἐσώθη). — τὸν δὲ ἐνῷ τοῦτον (τὸν «καρτερόφρονα» στ. 18). — στενάχω (μπτβ.). Ορηγῶν
κάπιον. — δλίγος καὶ μέγας μικροὶ καὶ μεγάλοι. — ζώω ξῶ (ή μπτζ.
χρον.). — μίν αὐτόν. — ἔρδω πράττω. — μοῦνος ἐών (μπζ. ἐναντ.). μό-
νος του. — ἄξια πολλῶν ὅσα πολλοὶ μαζί.

β) Στ. 2. οὐδέν αἰδεῖσθαι ἀμφιπερικτίονας· πρβλ. Ὁδύσσ. β, 65
 «ἄλλους τοις αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους».

Στ. 5. ὁ στ. οὗτος δὲν ἔχει ἀμεσον συνοχὴν πρὸς τὰ προηγούμενα,
διόπτι ἐξέλιπον ἐν τῷ μεταξὺ πολλοὶ στίγματα.

Στ. 7. γῆς πέρι καὶ παίδων κτλ. πρβλ. τὸ τοῦ Αἰσχύλου

⁷Ω παῖδες Ἐλλήνων ἔτε,
ἔλευθεροῦτε πατοίδα, ἔλευθεροῦτε δὲ

παιδας, γυναικας, θεων τε πατρώων ἔδη
θήκας τε προγόνων νῦν ὑπέρ πάντων ἄγων.
(Πέρσαι, στίχ. 401 - 4)

Στ. 9. Μοῖραι. Κυρίως διὰ τῆς λέξεως **Μοῖρα** ἐκφράζεται ἡ ἀφηρημένη ιδέα τῆς εἰμαρμένης καὶ δηλοῦται δι’ αὐτῆς τὸ ἀναπόφευκτον μερίδιον ἐκάστου ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ιδέα τῆς **Μοῖρας** ἀντὶ νὰ παρέσταθη διὰ μιᾶς θεότητος, ἀποσυνετέθη σύν τῷ χρόνῳ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν ἀρχαίων εἰς τρία πρόσωπα, σχηματίσαντα οὕτω σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν. Αὗται ήσαν ἡ *Κλωθώ*, ἡ *Λάχεσις* καὶ ἡ *Ἄτροπος*.

Ἡ *Κλωθώ* (ἡ αλώθιυσα) ἐκφράζει τὴν πλοκὴν τῶν γεγονότων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἡ *Λάχεσις* τὸν λαχνόν, ὁ ὄποιος προορίζεται δι’ ἔκαστον ἀνθρώπου· ἡ *Ἄτροπος* τὴν ἀδυσώπητον ἀνάγκην τοῦ πεπρωμένου θυνάτου. Ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως προσωπαποιοῦν τὴν ιδέαν τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου ἐν τῷ κόσμῳ, ἐταυτίσθη ἡ βούλησις αὐτῶν μὲ τὴν βούλησιν τοῦ ὑπερτάτου τῶν θεῶν καὶ ἐθεωρήθησαν αὗται ἀφ’ ἐνὸς μὲν θυγατέρες τοῦ Διός, ὁ ὄποιος ὡνομάσθη *«Μοιραγέτης»*, ἀφ’ ἑτέρου δὲ ἀδελφαὶ τῆς *Εὐνομίας*, τῆς *Δίκης* καὶ τῆς *Ἐλεήμης*.

Αἱ τρεῖς Μοῖραι ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἐλληνικῆς τέχνης σχηματίζουν σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν καὶ εἰκονίζονται ἄλλοτε μὲν ὑπὸ μορφὴν γραιῶν, ἄλλοτε δὲ ὡς ὅριμοι γυναῖκες μὲ σοβαρὰν καὶ αὐστηρὰν φυσιογνωμίαν.

Στ. 12 - 13. Καὶ ἔδω δηλοῦται ἡ παναρχαία πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πεπρωμένου· βλέπε ἀνωτέρω.

Στ. 14. δοῦπος ἀκόντων. ποιητικὴ παράστασις τῆς μάχης· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς μάχης ὅπως τὴν παριστᾶ ὁ Σολωμός: «ἀκούω κούφια τὰ τουφέκια,—ἀκούω σμίξιμο σπαθιῶν,—ἀκούω ξύλα, ἀκούω πελέκια,—ἀκούω τρίξιμο δοντιῶν».

Στ. 19. δξιος ἡμιθέων. πρβλ. Ἡσιόδου *“Ἐργ. 158.* «ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἷς καλέονται ἡμίθεοι».

— Διατὶ αἱ τρεῖς συνεχεῖς ἐρωτήσεις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος; Ποιὰ συναισθήματα διεγέρει ὁ ποιητής; Ποιος ὁ χαρακτήρας τῆς ποιήσεώς του;

Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Τυρταῖος κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Ἀττικῆς, ήτο δὲ χωλὸς γραμματοδιδάσκαλος, τὸν ὅποιον οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅταν οἱ Σπαρτιάται τῇ συμβουλῇ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ἐζήτουν στρατηγόν. Κατ’ ἀλλην παράδοσιν κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Λακωνικῆς, Ηὔθινος ήτο Μιλήσιος, μετοικήσας εἰς τὴν Σπάρτην καὶ ζῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου Μεσσηνιακοῦ πολέμου (685-667).

Οὗτος ἐποίησεν ἐλεγείαν γνωστὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐννομία». Διὰ ταύτης παρείχεν εἰκόνα τοῦ λαμπροῦ πολιτεύματος τοῦ Λυκούργου καὶ συνίστα τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πολιτεύματος τούτου καὶ τὴν κατάπαυσιν τῆς δεινῆς ἐσωτερικῆς ταραχῆς, ἡ ὅποια τότε συνεκλόνει τὴν Σπάρτην. Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἔχομεν μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα. Πλὴν αὐτῆς ἔγραψε καὶ ἄλλας, τὰς λεγομένας «‘Υποθήκας» (= συμβουλάς), διὰ τῶν ὅποιών παρώρμα τοὺς Σπαρτιάτας εἰς ἀνέδοτον ἀγῶνα κατὰ τῶν Μεσσηνίων. Τῶν «‘Υποθηκῶν» τούτων ἐσώθησαν τρεῖς μόνον. Ἐπίσης συνέθεσε καὶ ἐμβατήρια εἰς δωρικὴν διάλεκτον καὶ ἀναπαιστικὸν μέτρον.

(Ἐδῶ περιελήφθησαν δύο ἐκ τῶν «‘Υποθηκῶν» του καὶ τὸ μόνον περισωθὲν ἐμβατήριον).

2 (1). ‘Υποθήκη.

α) Στ. 1 - 10. γάρ ὅντως, ἀληθῶς.—τεθνάμεναι, ἐνν. ὑποκ. τινά.—μαρνάμενον, μτχ. χρον. εἰς τὸ πεσόντα (μάρναμαι = μάχομαι).—ἄνδρ’ ἀγαθόν, κτγρμ.—περὶ = ὑπέρ.—ἢ = ἐη.—πίων (θ. πίειρα, οὐ. πῖον) παχύς, εὐφορος.—πτωχεύω ἐπαιτῶ.—κουριδίη τ’ ἀλόχω^{βλ.} σελ. 78 στ. 1.—ἐχθρὸς μισητός, ἐπαχθής^{βλ.} ἐχθρὸς μὲν γάρ, αἰτιολογεῖ τὸ ἐν στ. 4 τὸ μὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ τε στ. 9.—τοῖσι μετέσσεται = ἐσ-σεται μετὰ τοῖσι θὰ ξῆ μεταξύ αὐτῶν.—οὖς = πρὸς οὓς.—χρησμο-σύνη στέρησις, ἀνάγκη^{βλ.} (χρή, χρεία).—εἶκω ὑπείκω, κύπτω ὑπὸ τὸ βάρος.—στυγερὸς μισητός.—αἰσχύνω καταισχύνω, ἐντροπιάζω^{τοῦ} αἰσχύνει ὑποκ. δ προλιπών ἀνήρ).—κατελέγχω ἀσχημίζω, ἐξευ-τελίζω. —ἀγλαδός, λαμπρός, ὥραιος.—είδος μορφὴ (έχατος).

Στ. 11 - 20. ὥρη φροντίς (« ὀλίγωρος — ὀλιγωρῶ, τιμωρός, θυ-ρωρός »).—ἀνδρὸς ἀλωμένου, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ὥρη: κανεὶς δὲν φρον-

τίξει δι' ἄνδρα τοιουτοτρόπως περιπλανώμενον ἐδῶ καὶ ἔκει· τὸ ρ. ἀλῶ-
μαι=περιπλανῶμαι («ἀλήτης»).—**ὅπις** (γεν. **ὅπιδος**) προσοχή, σεβα-
σμὸς (θ. δπ: **ὅπωπα**).—**θυμῷ** ἐκθύμως, θαρραλέως.—**ψυχὴ** ζωὴ.—
ἄλλὰ μάχεσθε· τὸ ἀλλὰ παρακελ. = ἐμπρὸς λοιπόν. —**φιλοψυχῶ**
γίνομαι φίλος τῆς ψυχῆς (ζωῆς) μου, φιλοσώματος.—**μαρνάμενοι**,
μτκ. χρον.

Στ. 21 - 28. κεῖσθαι, ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο.—τὸ κάρη ἢ τὸ κάρα
(γεν. κάρητος καὶ καρήταος) ἡ κεφαλή· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά
(μετωνυμία).—**πολιός** ὑπόλευκος, ϕαρός.—**χρόα**, αἰτ. τοῦ κατά τι =
κατά τὸ σῶμα· (ὁ χρώς, τοῦ χρωτὸς καὶ χρόσ, τῷ χρωτὶ καὶ
χροῖ, τὸν χρῶτα καὶ χρόα· ἀρχικὴ σημ. = δέρμα).—**ἐπέοικε** ἀρμό-
ζουν. —**ὅφρα** (κεν) ἔχη = ἔως ἂν ἔχῃ ἐφ' ὅσον κατέχει (αὐτούς,
τοὺς νέους).—**ἔρατὸς** ἀξιέραστος, ποθητός.—**θηη-**
τὸς ἰδεῖν, ἀξιοθέατος, ἀξιοθαύμαστος (ὑποκ. ὁ νέος).

Στ. 29 - 30. ἀλλά, ὅπως εἰς στ. 15.—**διαβαίνω**, διασκελίζω,
ἀνοίγω τὰ πόδια μου (διὰ νὰ στηριζθῶ καλά).

β) Ἡ ἐλεγεία μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ τοῦ Σπυρίδωνος Τρι-
κούπη. Ἡ μετάφρασις τοῦ τελευταίου εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ καὶ ἀρχίζει
μὲ τοὺς σπίχους «Τί τιμὴ στὸ παλληκάρι, ὅταν πρῶτο στὴ φωτὶα — σκο-
τωθῇ γιὰ τὴν πατρίδα μὲ τὴν σπάθα στὴ δεξιά».

Στ. 3. τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν· ἀντίθεσις πρὸς
τὸν ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἡ πατρίδι μαρνάμενον· οἱ ἐγκαταλείπον-
τες τὴν πόλιν, οἱ ἀπορεύγοντες τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς (οἱ «τρέσαντες»
καὶ «διψάσπιδες») εἶναι ἐπαίσχυντοι, ἔθεωροι ὅτε ὑπὸ τῶν Σπαρτι-
ατῶν ἀξιοι περιφρονήσεως· διὰ τοὺς τοιούτους οἱ στίχοι 3 - 10.

Στ. 20. μὴ καταλείποντες φρεύγετε, τοὺς γεραιούς· ἐκδηλοῦ-
ται ὁ βαθύτατος σεβασμὸς τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς γέροντας· τὸ νόημα
ἐκφράζεται ἐντονώτερον εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας στ. 20 - 28.

Στ. 29 - 30. Εἰ κ ἡ ν τοῦ ἀποφασιστικοῦ μαχητοῦ, ὁ ὅποιος μὲ τὸ
ἄνοιγμα τῶν ποδῶν ἀποκτᾶ σταθερωτέραν βάσιν καὶ καταβάλλει μείζονα
δύναμιν· μὲ τὸ δάγκωμα τῶν χειλέων ἐκφράζει τὴν ἄκαμπτον θέλησίν
του καὶ τὴν καρτερίαν του.

—**Συγκρίνατε** τοὺς στ. 3 - 10 τοῦ *Tυρταίου* περὶ τοῦ ἐγκαταλείπον-

τος τὴν πόλιν ποδὸς τοὺς στ. 16-17 τοῦ Καλλίνου. Ἐπίσης τοὺς στ. 27-30 τοῦ Τυρταίου περὶ τοῦ γενναίου ἀνδρὸς ποδὸς τοὺς στ. 18-21 τοῦ Καλλίνου.

3 (2). Ὑποθήκη.

α.) **Στ. 1 - 12. οὐτ'** ἀν μνησαίμην (προτασσομένη ἀπόδοσις εἰς τὴν ὑπόθεσιν στ. 3). μιμνήσκομαι θεωρῶ ἔξιον μνείας. — ἐν λόγῳ τίθεμαι λογχαριάζω (συνών. τοῦ προγραμμένου).—ἀρετῆς, παλαισμο-σύνης, γεν. τῆς αἰτίας παλαισμοσύνη παλαιστικὴ δεξιότης (μυϊκὴ δύναμις).—οὐδ' εἰ, ἐνδοτ. προτάσεις.—βίη δύναμις.—φυὴ σωματικὴ διάπλασις.—Μίδεω, γεν. τοῦ. Μίδης (-ας).—Κινύρεω γεν. τοῦ. Κι-νύρης (-ας).—βασιλεύτερος ἴσχυρότερος βασιλεύς.—μειλιχόγηρυς γλυκύφωνος (ἐκ τοῦ μειλιχος = γλυκὺς καὶ γῆρας, γεν. γῆρας = φωνή· δ καὶ ἡ μειλιχόγηρυς, τὸ μειλιχόγηρο).—θοῦρος (θηλ. θοῦρις) ὄρμητικός, πολεμικός («θοῦριον»).—τετλαίη τοῦ τέτληκα (μὲ σημα. ἐνεστ.). ὑπομένω.—μέν, ἀπόδοσις ὁ κατωτέρω καί.—ὅρεγο-μαί τινος ἐκτείνομαι, πίπτω ἐπάνω εἰς κάποιον· ὅρμω ἐπάνω του.—δήιος ἐχθρός.

Στ. 13 - 22. ἥδε, καθ' ἔλξιν ἀντὶ τόδε (τὸ ἀνωτέρω).—ἀεθλον ἔθλ.ον, βραβεῖον.—φέρειν (ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς) εἰς τὸ νὰ φέρῃ (αὐτό).—κάλλιστον φέρειν γίγνεται ἔξιζει πρωτίστως νὰ τὸ ἔχῃ. — ξυνὸς κοινὸς (ἐκ τῆς προθ. ξύν, σύν).—ἔσθιλὸν (οὐσ.). κόσμημα. — ὅστις (ἀν) μένη = έάν τις μένη (ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο).—διαβαίνω, βλ. ἀνωτέρω «ὑποθήκη 2», στ. 29.—νωλεμέως διαρκῶς, σταθερῶς. — ἐπί, μετὰ τοῦ λάθηται (τμῆσις).—πάγχυ = πάνυ ἐντελῶς.—τλή-μων καρτερικός.—θυμὸς καρδία.—παρατίθεμαι διακυβεύω, ριψο-κινδυνεύω.—αἴψα ταχέως.—ἔτρεψε γνωμ. ἀδρ. — σπουδῇ τάχιστα.—ἔσχεθε (παρατεταμένος τύπος τοῦ ἔσχε, γνωμ. ἀδρ.) ἀναγκαιτίζω.

Στ. 23 - 34. φίλον θυμὸν τὴν ζωήν του (τὸ ἐπίθ. φίλος τίθε-ται συνήθως ἀντὶ τῆς κτητ. ἀντων. γ' προσ., διότι τὸ ἀνήκον εἰς τινα εἶναι προσφιλές εἰς αὐτόν).—δύμφαλόεις δύμφαλωτός, κωνοειδής.—ἔληλαμένος τρυπημένος (τοῦ ἔλαύνομαι διαπερῶμαι).—δμῶς ὄ-μοιώς.—κέκηδα (πρκ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ κήδομαι) φροντίζω (διὰ τὸν νεκρὸν), κηδεύω.—ἀργαλέω πόθῳ, δοτ. τοῦ αἰτίου ἀργαλέος

ὑπερβολικός. — ἀρίσημος περίβλεπτος. — γένος ἔξοπίσω ἡ μέλλουσα γενέα, οἱ ἀπόγονοι (τοῦ πεσόντος). — θοῦρος, βλ. στ. 9.

Στ. 35-42. εἰ φύγη, ποιητ. σύνταξις ἀντὶ ἐὰν φύγη.—κήρ (γεν. κηρὸς) ἡ μοῖρα.—τανηλεγῆς πικρότατος (ἐκ τοῦ τείνω + ἄλγος).—εὔχος καυχήματ, δόξα εὔχος αἰχμῆς πολεμικὴ δόξα.—μεταπρέπω διαπρέπω.—βλάπτω τινά τινος ἐποκλείω, στερῶ κάποιον ἀπὸ κάτι.—αἰδώς πω.—βλάπτω τινά τινος ἐποκλείω, στερῶ κάποιον ἀπὸ κάτι.—θῶκος ἔδρα, κάθισμα· ἐν θῶσεβασμός.—δίκη δίκαιον, δικαίωμα.—θῶκος ἔδρα, κάθισμα· ἐν θῶσεβασμός.—δίκη δίκαιον, δικαίωμα.—οἱ κατ' αὐτὸν οἱ ὄμηλικες.—εἴκω κοισιν (ὄντες) καθήμενοι.—οἱ κατ' αὐτὸν οἱ ὄμηλικες.—εἴκω κώρης παραχωρῶ τὴν θέσιν μου.

Στ. 43 - 45. ταύτης... ἀρετῆς τῆς τοιαύτης ἀνδρείας. — νῦν λοιπόν. — τις πᾶς τις, ὅλοι. — θυμῷ (δοτ. τρόπ.) θαρραλέως. — μεθίημι ἀπογωρῶ.

β) Στ. 2. ποδῶν - παλαισμούνης. ἐννοοῦνται αἱ ἀθλητικαὶ
ἰκανότητες τῶν δρομέων καὶ τῶν παλαιστῶν.

Στ. 3. Κύκλωπες κατά τὸν "Ομηρον ἄγριος ποιμενικὸς λαὸς (ἐν Σικελίᾳ)": οὗτοι ήσαν πελώριοι μονόφθαλμοι καὶ ἀκαταβλήτου δυνά-

Στ. 4. Θρηίκιος Βορέης (-ας). ὁ ἐκ Θράκης πνέων βορρᾶς (ἐδῶ προσωποποιούμενος) ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ὄρμητικῆς ταχύτητος καὶ δυνάμεως· συγχὼν δὲ εἰς τὴν ποίησιν λαμβάνεται ὡς μέχρι της παρομοιώσεως τῆς πολεμικῆς ὅρμης (πρβλ. Παλαμᾶ: «ἀνάξιος ὅποιος τὰ φτερά του — φτερά ἀπὸ σκέψη ἢ ἀπὸ πράξη — δὲ γοργανοίγει πρὸς τοὺς πολέμους», «Παράκιρα»).

Στ. 5. Τιθωνός, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Λαομέδοντος, περί-
ωνιος διὰ τὴν ὥραιότητά του.

Στ. 6. Μίδας, ὁ περίφημος διὰ τὰ πλούτη του βασιλεὺς τῆς Φρυγίας.—**Κινύρας**, μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κύπρου· τοῦτον ἡγάπησεν ὁ Απόλλων καὶ κατέστησε πάμπλουτον.

Στ. 7. Πέλοψ, ὁ γιὸς τοῦ Ταντάλου. Οὗτος μυθολογεῖται ότι σφαγείς ἀνοσίως ὑπὸ τοῦ πατρός του καὶ ἀναστηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν κατέφυγεν εἰς Πίσαν τῆς Ἡλείας, ὅπου ἐνίκησε ἐν ἄρματοδρομίᾳ τὸν βασι-

λέα αὐτῆς Οἰνόμαον καὶ συνεζεύχθη τὴν κόρην του Ἰπποδάμειαν· λα-
βῶν δὲ τὸν θρόνον ἐξέτεινε τὴν ἀρχὴν εἰς ἄπασαν τὴν χερσόνησον, ἀλη-
θεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ Πελοπόννησον· ἐγέννησε τὸν Ἀτρέα (πατέρα τοῦ Ἀ-
γαμέμνονος καὶ Μενελάου), τὸν Θυέστην (πατέρα τοῦ Αἰγίσθου) καὶ
τὸν Χρύσιππον· κατέστη παροιμιώδης διὰ τὸ μέγα κράτος του.

Στ. 8. "Αδραστος· βασιλεὺς τοῦ Ἀργους, ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρα-
τείας τῶν Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας, πενθερὸς δὲ τοῦ Πολυνείκους· ἐφημίζετο
διὰ τὴν φυσικὴν εὐγλωττίν του.

Στ. 24. διὰ στέρενοιο καὶ ἀσπίδος... καὶ διὰ θώρηκος· πρω-
θύστερον.—**δμφαλόεσσα·** ἡ ἀσπὶς ἔφερεν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐ-
ξωτερικῆς ἐπιφανείας της ἐξογήν, καλουμένην δμφαλόν.

Στ. 26. πρόσθεν ἐληγλαμένος· τοῦτο ἦτο τιμητικὴ ἔνδειξις ἀν-
δρείας· τούναντίον τραύματα εἰς τὰ νῶτα ἤσαν δείγματα δειλίας, ὃ δὲ
φέρων αὐτὰ ἐθάπτετο κατηγορυμμένος ἐν σιγῇ.

Στ. 29. τύμβος· οἱ τάφοι τῶν ἡρωϊκῶν πεσόντων ἤσαν ἐν Σπάρτῃ
εἰς περιβλεπτὸν μέρος («ἀρίστημοι») καὶ ἔφερον ἐπιτυμβίους πλάκας μὲ
τὰ ὄνόματά των.

Στ. 41 - 42. Καὶ οἱ γέροντες ἀκόμη ἡγείροντο πρὸ τῶν ἡρώων καὶ
παρεχώρουν τὴν θέσιν των κατὰ τὰς συνεδρίας τῆς ἐκκλησίας, τῆς γε-
ρουσίας κλπ.

— Ποίας ἀνθρωπίνας ἀρετὰς ἀναφέρει εἰς τοὺς στ. 2-12 καὶ ποία
ἡ ὑπερτάτη τούτων;

4 (3). Ἐμβατήριον.

α) **ἄγετε** (προστκ. παρρκελ.) ἐμπρός.—**Σπάρτας** (δωρ. τύπ.)
Σπάρτης.—**κῶροι** (**κοῦροι**) τέκνα.—**πολιάτας** δωρ., **πολιήτης** ἴων.=
πολίτης, (**πολιατᾶν** γεν. πληθ.). τὸ **πολιτῶν** μετ' ἐμφάσεως κατ' ἀντι-
διαστολὴν πρὸς τοὺς περιοίκους.—**λαιφ** (ἐνν. χειρὶ) μὲ τὴν ἀριστεράν.—
ἴτις-υος ἡ περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, ἡ ἀσπίς.—**ἄνσχεσθε**, **ἀνάσχε-
σθε** ἀνύψωσατε ἀναλάβατε (ἐνν. τῇ δεξιῇ).—**πάτριος** πατροπαράδοτος.

β) Τὸ ἐμβατήριον ἦτο ἄσμα πολεμικὸν ἀδόμενον τῇ συνοδείᾳ αὐλοῦ
ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πρὸ τῆς μάχης· ὁ ρυθμός του ἦτο ἀναπαιστικός
(---), κατάλληλος νὰ ρυθμίζῃ τὸ βῆμα ἐν πορείᾳ.

— Ποίας ὁμοιότητας ἔχει ἡ ποίησις τοῦ Τνηταίου πρὸς τὴν τοῦ
Καλλίνον;

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

(Περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀρχιλόχου βλέπε εἰς τὸ τμῆμα τῆς λαμβικῆς ποιήσεως, σελ. 110.).

5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς.

α) ἀγάλλομαι εὐφραίνομαι, καυχῶμαι, κομπάζω.— Σάιοι ἔθνος θρακικὸν κατοικοῦν παρὰ τὸν Νέστον ποταμόν.— Ἐντος (τὸ) ὅπλον.— ἀμώμητος ἀμεμπτος, ἄψυχος.— καλλιπον (κάτ-λιπον) κατέλιπον.— αὐτὸς δὲ ἐγὼ ὅμως, ὅπως κι' ἂν ἔχῃ.— ἐρρέτω (προστκτ. τοῦ ρ. ἔρρω) ἃς πάγι στὸ καλό, στ' ἀνάθεμα.— ἔξαντις αὐθικις, πάλιν.

β) Εἰς τοὺς στίχους τούτους ὁ Ἀρχιλόχος μετὰ μεταληγῆ αφέντες
ἀστεῖεται διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀσπίδος του.—'Ἐκ τούτου ὅμως δὲν δυ-
νάμεθα νὰ τοῦ καταλογίσωμεν ἀνανδρίαν, διότι, ἂν πράγματι ήτο ἀνα-
δρος, θὰ προσεπάθει νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἀτύχημά του, ἀντὶ νὰ τὸ τιμήσῃ
μὲ ἄσμα.' Αλλὰ καὶ ἀξιοκατάκριτος ἂν θεωρηθῇ, πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ’
ὅψιν τὰ ἐλαφρυντικὰ ὅτι, ὅταν ἀπώλεσε τὴν ἀσπίδα του, ήτο μισθοφόρος,
ὅτι ὁ ἄγρὸν ἔγινετο μεταξὺ μισθοφόρων καὶ βαρβάρων καὶ ὅτι διὰ τὴν
πατρίδα του ὅχι μόνον δὲν ἔγινε φυγάς, ἀλλ᾽ ἡγωνίσθη ἡρωϊκᾶς καὶ
ἐθυσίασε καὶ τὴν ζωήν του. Πάντως διὰ τὸν ἀστεῖσμόν του αὐτὸν ἀπε-
πέμψθη ἐκ Σπάρτης, ὅπε χάποτε μετέβη ἐκεῖ.

6 (2). Δὲν ὡφελοῦν οἱ θρῆνοι.

α) κήδεια θλίψεις, πένθη (τὸ κῆδος), ἀντικ. εἰς τὸ μεμφόμενος.— στονόεντα συνοδεύμενα μὲ γόνους, μὲ θρήνους.— μεμφόμενος καταχρίνων, ἀποδοκιμάζων (μὲ τὸ νὰ ἀποδοκιμάζῃ).— Θαλίη συμπόσιον, εὐωχία: Θαλίης = θαλιάς, δοτ. τοπικὴ ἡ καὶ ὄργαν.— τοίους τόσον σπουδαίους (ἄνδρας).— κατά... ἔκλυσεν, κατέκλυσεν (τιμῆσις) κατεκάλυψεν — οιδαλέος ἔξωγκωμένος, πρησμένος.— ἀνήκεστος ἀθεράπευτος, ὀλέθριος, (ἀφόρητος).— τλημοσύνη καρτερία, ὑπομονή.— ἐπί... ἔθεσαν, ἐπέθεσαν (τιμῆσις).— φάρμακον, κατηγρμ.— ἔτραπεθ', ἔτραπετο ὑποκ. τάδε, δηλ. αἱ ὁδύναι, τὰ κακά.— ἀναστένω στενάζω γοερῶς, θρηνῶ.— αἰματόεν ἔλκος αἴματωμένη πληγή, μεταφ. μεγάλη καταστροφή.— ἔξαυτις δ' ἐτέρους ἐπαμείφεται (ὑποκ. ταφ. μεγάλη καταστροφή).— ἔξαυτις δὲ ἐπισκεφθοῦν.— τλῆτε (ἔξ τὰ κακά) = μὲ τὴν σειράν των δὲ ὅλους θὰ ἐπισκεφθοῦν.

ἀχρήστου ἐνεστ. τλάω) = κάμετε ὑπομονήν, παρηγορηθῆτε. — γυναικείον πένθος, ἔξωτερίκευσις πένθους τοιαύτη, ὅποια ἀριμόζει εἰς γυναικας.

β) Τὴν ἐλεγείαν ταύτην ἔγραψεν ὁ Ἀρχίλοχος, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ νὰ θρηνήσῃ τὸν πνιγμὸν συμπολιτῶν του εἰς τι ναυάγιον, εἰς τὸ ὅποιον ἐπνίγη καὶ ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός του, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ ποιήματος ἀναφερόμενον φίλον του Περικλῆν, συνιστῶν εἰς αὐτὸν ἐγκαρτέρησιν.

ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ

Μίμνερμος ὁ Κολοφώνιος ἔζησε περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ' αἰῶνος π.Χ. Μέγα μέρος τῆς Ἰωνίας καὶ ἡ πατρίς του Κολοφὼν ὑπέκυψαν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Λυδῶν, οἱ όποιοι διὰ τοῦ βασιλέως των Ἀλυάττου εἶχον ἀποκήσει μεγάλην δύναμιν. Ο Μίμνερμος προσεπάθησε τότε διὰ πολεμικῶν ἐλεγειῶν νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς συμπατριώτας του ὑπενθυμίζων εἰς αὐτοὺς τὴν παλαιὰν δόξαν τῆς πατρίδος του. Ἀπὸ τὰς πολεμικάς του ἐλεγείας ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἔχομεν.

Αἱ περίσωθεῖσαι ἐλεγεῖαι του (ἀνήκουσαι εἰς τὴν συλλογὴν αὐτοῦ, ἡ ὅποια ἐκαλεῖτο «Ναννώ») ἔξυμνον τὴν ὥραιότητα τῆς νεανικῆς ἡλικίας, παριστάνονταν τὸ φευγαλέον αὐτῆς, ἐκφράζουν τὴν λύπην διὰ τὸ γῆρας καὶ τὸν πόνον διὰ τὸν θάνατον.

Ἡ ποίησίς του εἶναι καθαρῶς ὑποκειμενική, ἀντικατοπτρίζει ὅμως τὴν ἐποχήν του, καθ' ἣν οἱ συμπατριῶται του ἔζητον ν' ἀναπληρώσουν τὴν ἀπολεσθεῖσαν πολιτικὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν ἀπόλαυσιν καὶ τὴν χαραντῆς ζωῆς.

7 (1). Η νεότης.

α) Στ. 1 - 8. οἰά τε ὅπως.— αἰψα εὔθυς.— αὐγῆσ(ι) δοτ. ὄργαν.— αὐγαὶ ἀκτῖνες.— ἵκελος ὅμοιος.— πήχυιος μικρὸς (ὅσον ὁ πῆχυς τῆς γειρός).— εἰδότες οὔτε... μὴ γνωρίζοντες, μὴ δοκιμάσαντες (ἀκόμη), ἄπειροι.— Κῆρες Μοῖραι.— τέλος γῆρας, περίφρασις= γῆρας, τὸ βαθὺ γῆρας.— ἀργαλέος, πολύμοχθος, φρικτός,— μίνυνθα (ἐπίρρ.) ἐπ' ὀλίγον· ἔχει θέσιν κατηγραμ. εἰς τὸ καρπὸς ήβης, ἀντὶ μινυνθάδιος, ὀλιγοχρόνιος.— κίδναματι, σκεδάννυματι, ἔξαπλοῦματι.

Στ. 9 - 16. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ἀλλ' ὅταν πλέον.— τέλος ὥρης,

περίφρασις = ὥρα, ή ἡλικία.— παραμείθομαι παρέρχομαι. — τρυ-
χοῦμαι κατατρύχομαι, ὑποφέρω. — ἔργα ἀποτελέσματα. — ἐπιδεύ-
μαι (ἰων.) = ἐπιδέομαι στεροῦμαι. — ιμείρω ποθῶ.

β) Στ. 1. οιά τε φύλλα σὰν τὰ φύλλα, σὰν τὰ ἄνθη· πρβλ. καὶ
'Ιλ. Z., 146 - 149 «οἵη περ φύλλων γενεὴ τούτης κοὶ ἀνδρῶν». κτλ.

Στ. 5. Κῆρες μέλαιναι (οἱ μαῦρες Μοῖρες), πρβλ. Καλλίνου σελ. 79.

Στ. 6. τέλος γήρασ άργαλέου. ή μαύρη μοῖρα τοῦ γήρατος
παραστέκει πλησίον τῶν νέων ὡς φρικτὴ ἀπειλή· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς
ώραίας νέας, ή ὅποια, δπως τὴν παριστάνει ὁ Γρυπάρης, εὔχεται νὰ
ἔλθῃ ὁ θάνατος «σὲ ἔσθιους κι ἀξάρωτους κροτάφους... γιατὶ μὲ πόνο
στὰ βαριὰ τὰ χρόνια, δίχως πόθο, δίχως ἀγάπη, ἀσπρόμαλλη ὁ νοῦς
γριὰ μὲ βλέπει...» («Φλώρα Μιράμπιλις»).

Στ. 7. ἡ δ' ἐτέρη θανάτοιο. ἐννοεῖ τὸν πρόωρον θάνατον, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τὸ τέλος γήρασ.

Στ. 14. παίδων ιμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀίδην. οἱ
ἄτεκνοι φεύγοντιν ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ πικρίαν διὰ τὸν ἀνεκπλήρωτὸν πό-
θον τοῦ νὰ ἔσουν καὶ νὰ χαροῦν τὰ παιδιά των: «"Ἄν οἱ μαῦροι νὰ
ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι — ἐπρόσταξε αὐστηρὸ δέλημα θεῖο — τὸ χέρι ἐνὸς
τ' ἄλλου ἂς βαστάῃ τὸ χέρι — ὡς νὰ τ' ἀκούσῃ ἀναίσθητο καὶ κρύο".
Μαρκορᾶς.

—Ποῖαι αἱ παρομοιώσεις, μεταφοραὶ, προσωποποίησις τοῦ ποιητοῦ;
ποιίαι εἰς τὸ ποίημα; Πῶς ἐξηγεῖται η ἀπαισιοδοξία τοῦ ποιητοῦ;

8 (2). Τὸ γῆρας.

α) **Στ. 1 - 8. χροιή**, τὸ δέρμα: κατ' ἐπέκτασιν = τὸ σῶμα.—
ἀσπετος ἀνέκφραστος (ἀνείπωτος), ἐδῶ: ἔφθιονος (ἀπεριγράπτως
πολὺς).— **πτοιῶμαι** (ἰων.) = πτοοῦμαι, τρέμω. — **δμηλικής** τῶν
πολύς).— **πλέον ὥφελεν** εἶναι ἔπειρε πνὰ ἢτο μακροτέρας
— **δμῶς** δμοίως. — **πλέον ὥφελεν** εἶναι ἔπειρε πνὰ ἢτο μακροτέρας
— διαρκείας.— **τιμήσσα πολύτιμος**.— **άργαλέος**, βλ. ἀνωτέρω στ. 6.
— **ἀτιμον** ἀποκρουστικόν.— **ὅτ'** (ὅτε) τὸ ὅποῖον (ἐκτὸς τῶν ἄλ-
λων κακῶν, τὰ ὅποια φέρει).— **ἄγνωστος** ἀγνώριστος.— **άμφιχ-
λων** κακῶν, **έχειλίζω**, ἀπλώνομαι.

β) Οι έξι πρῶτοι στίχοι τοῦ ἀποσπάσματος ἀποδίδονται ὑπό τινων ἔκδοτῶν εἰς τὸν Θεόγυνιν, μεταγενέστερον τοῦ Μιμνέρμου.

Στ. 6. ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται· ἀπειλητικὸν τὸ γῆρας κρέμαται ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῶν νέων ὡς ἄλη δαμόκλειος σπάθῃ.

Στ. 8. ἀμφιχυθέν, μεταξὺ φορὰ ἀπὸ τὸ γέμισμα τῆς ὕδρίας ὅπως βαθμιαῖς τὸ νερὸν χυνόμενον ἐντὸς αὐτῆς ἀνέρχεται, ἵνα διατητεῖται καὶ περιγύνεται, ὅμοιως καὶ τὸ γῆρας ἔρχεται συγὰ σιγά, ἵνα διατητεῖται τελείως ἐπάνω μας.

—Ποία ἡ διαφορὰ τῆς ποιήσεως τοῦ Μιμνέρμου ἀπὸ τῆς τῶν Τυρταίου καὶ Καλλίνου;

Σ Ο Λ Ω Ν

‘Ο μέγας νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν (639 - 559 π.Χ.), ὁ καταλεγόμενος μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πλὴν τῆς μεγάλης πολιτικῆς δράσεώς του, ἡσολάτθη καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Οἱ Ἀθηναῖοι πέψαλλον τὰ ποιήματά του, ὅπως οἱ Σπαρτιάται τοὺς στίχους τοῦ Τυρταίου. ‘Ο Πλάτων, ὁ ὅποιος εἶχε προγόνους συγγενεῖς τοῦ Σόλωνος, τὸν ἐγκωμιάζει ὡς ποιητήν.

‘Ἐκ τῶν ἐλεγειῶν τοῦ Σόλωνος περίφημος είναι ἡ «Σαλαμίς», διὰ τῆς ὥπαις ἐξήγειρε τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀνάκτησιν τῆς «ίμερτῆς» νήσου. Ἀτυχῶς ἐκ τῆς ἐλεγείας ταύτης μόνον ὅπτὼ στίχοι σώζονται. Μακρότερα ἀποσπάσματα ἔχομεν ἀπὸ τὰς «‘Υποθήκας εἰς Ἀθηναίους» καὶ τὰς «‘Υποθήκας εἰς ἑαυτόν»», αἱ ὥποιαι είναι πολιτικαὶ ἐλεγεῖαι, ἐκφράζουσαι τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐπὶ πλέον σώζονται καὶ ἀποσπάσματα ἄλλων ποιημάτων του.

9 (1). Σαλαμίς.

α) **Στ. 1 - 2.** ίμερτὸς περιπόθητος (ιμείρω). — κόσμον ἐπέέων (= ἔπων) κόσμημα ἐκ λόγων, ποιητικούς λόγους. — ψδήν, ἐπεξήγησις τοῦ κόσμου ἐπέων δηλαδὴ κόσμα, ποίημα. — ἀγορὴ ἀγόρευσις. — τίθεμαι θέτω ἐνώπιον σας, προσφέρω.

Στ. 3 - 6. τότε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (ἐὰν δὲν ἀνακτηθῇ ἡ

Σαλαμίς). — φάτις φήμη. — Σαλαμιναφέτης (λέξις πεπλασμένη) ἀρέτης, προδότης τῆς Σαλαμῖνος.

Στ. 7-8. περὶ ὑπέρ. — ίσμεν, ὅποι. βουλητικὴ = ἴωμεν. — ἀπωθοῦμαι, ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀποβάλλω, ἀποπλύω.

Στ. 2. κόσμον ἐπέων. ἀντὶ πεζῆς ἀγροεύσεως θήλουν νὰ σᾶς ἀπαγγεῖλω περίκοσμον ὄμιλάν (δηλ. ποίημα)· οἱ ἀρχαῖοι τὴν ποίησιν ἔθεωρουν ὡς λόγον μετὰ κόσμου πεποιημένον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀπέριττον πεζὸν λόγον σχετικῶς ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι».

Στ. 3. Φολέγανδρος και Σίκινος. δύο μικρά και ξηρούς νησούς τῶν νοτίων Κυκλαδών, τὰς ὅποιας θά προετίμα ως πατρίδα του, λέγει ὁ ποιητής, ἀντὶ τῶν Ἀθηνῶν, ἐὰν δὲν ἀνέκτων τὴν Σαλαμῖνα.

Στ. 6. Σαλαμιναφέτης, Σαλαμινοπροδότης. Η δημιουργία νέων λέξεων διὰ τῆς παραγωγῆς καὶ ιδίᾳ διὰ τῆς συνθέσεως είναι προνόμιον τῆς ἑλληνικῆς ποίησεως, ἀποδεικνύει δὲ τὸ εὐπλαστὸν καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς γλώσσης μας ἀπὸ τοῦ 'Ομήρου μέχρι σήμερον. Σχετικῶς δὲ σχοληθεῖς μὲ τὴν ἀρχαλαν (ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν νέαν) ἑλληνικὴν ποίησιν Σ. Μενάρδος παρατηρεῖ: «τὸ θαυμαστώτερον εἶναι ή διὰ τῶν 'Ελλήνων ποιητῶν πάντων τῶν αἰώνων, ἐνδόξων καὶ ἀδόξων, μεγαλωνύμων καὶ ἀνωνύμων, διατήρησις τοῦ συνθετικοῦ χαρίσματος, τοῦ προνομίου τούτου τῆς μητρικῆς μας γλώσσης».

Στ. 6. χαλεπόν τ' αἰσχος ἀπωσόμενοι· οἱ οὐδὲ τεκμηριώτεροι συνοψίζοντες τὸ ὅλον νόημα εἶναι πιθανώτατα τὸ τέλος τῆς ἐλεγχοῦ, ἡ ὁποία συνεχίνησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ἡνάρχασε νὰ ἄρουν

τὸν περὶ Σαλαμῖνος περιοριστικὸν νόμον, ν' ἀναλάβουν τὴν ἐκστρατείαν καὶ ν' ἀποπλύνουν τὸ «χαλεπὸν αἰσχος» (600 π.Χ.).

10 (2). 'Υποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους.

α) Στ. 1 - 4. κατὰ... αἴσαν καὶ... φρένας· αἴσα μοῖρα, θεία θέλησις.—τοίη μεγάθυμος τόσον μεγαλόψυχος.—ἐπίσκοπος προστάτις.—διδριμοπάτρη ισχυροῦ πατρὸς θυγάτηρ.—ὕπερθεν, δηλ. τῆς πόλεως.

Στ. 5 - 16 αὐτοὶ δὲ ἄλλ' αὐτοὶ (οἱ πολῖται)· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θείαν θέλησιν.—ἀφραδίησιν (ἀφραδέω) ἀπερισκεψίᾳ, ἀνοησίᾳ (δοτ. δργ.).—χρήμασι ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ χρῆμα, ὑπὸ πλεονεξίας.—ἡγεμόνες τοῦ δήμου οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ δημοκρ. κόμματος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀστούς.—οἰσιν, ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀστούς καὶ εἰς τοὺς ἡγεμόνας.—έτοιμον (ἔστιν) εἶναι ἀναπότρεπτον.—ὕβρις ἀλαζονείᾳ, ἀδιαλλαξίᾳ.—κατέχω συγκρατῶ.—κόρος ἡ μέχρι κόρου ἴκανοποίησις, ἀκόρεστοι ἀξιώσεις.—κοσμῶ διεξάγω κοσμίως.—δαιτὸς εὔφροσύναι εὐφρόσυνα συμπόσια.—ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενοι κινούμενοι, παρασυρόμενοι εἰς ἄδικα ἔργα.—κτέανον κτῆμα (κτάομαι).—ἔφ' ἀρπαγῇ μὲ ἀρπακτικὰς διαθέσεις, ἀπλήστως.—φυλάσσομαι φοβοῦμαι, σέβομαι.—θέμεθλα θεμέλια, βάσεις, θεσμοί.—τῷ χρόνῳ μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.—πάντως ἐξ ἀπαντος· (τῷ χρόνῳ πάντως = βραδέως, ἄλλ. ἀσφαλῶς).—ἡλθε, γνωμ. ἀόρ.—ἀποτίνομαι ἐκδικοῦμαι, τιμωρῶ.

Στ. 17 - 22. τοῦτο, δηλ. τὸ ἀνωτέρω ἐκτεθέν, ἡ διαγωγὴ μας.—ἔρχεται ἐπέρχεται.—ἔλκος (κτυρμ.) ὡς πληγή, ὡς συμφορά.—ἀφυκτος ἀφευκτος, ἀναπόφευκτος.—ἡλυθε (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως μία τοιαύτη πόλις περιπίπτει.—εύδοντα ἐν λανθανούσῃ καταστάσει ὅντα, ἀποκοιμισμένον.—ἐπεγείρω ἀφυπνίζω, προκαλῶ.—ἄλεσεν, γνωμ. ἀόρ.—πολλῶν ἔρατὴν ἥλικιαν πολλοὺς εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἥλικίας των.—ἐκ δυσμενέων, ποητ. αἵτιον δυσμενέες οἱ παλαιόντες πρὸς ἀλλήλους ἐσωτερικοὶ ἀντίπαλοι.—πολυήρατος πολυπόθητος.—τρύχομαι κατατρύχομαι, φθείρομαι.—ἐν συνόδοις, ἐμπροθ. δοτ. δργαν. (σύνοδος = πολιτικὸς σύλλογος).—φίλαις, παράθεσις εἰς τὸ συνόδοις, αἱ δρποῖαι εἶναι ἀγαπηταί.—τοῖσ' ἀδικοῦσι = τοῖς φαύλοις.

Στ. 23 - 30. ἐν δήμῳ = ἐν τῇ πόλει. — στρέφομαι στροβίλῳ.
μαὶ. — πενιχρὸς πένης, πτωχός, — πραθέντες, τοῦ πιπράσκω, πωλῶ
(πωληθέντες ὡς δοῦλοι ἔνεκα χρεῶν). — ἀεικέλιος (α (στερ.) + εἰ-
κελος) ἀνάριμοστος, ἐπονεύδιστος. — στυγνός μισητός. — δημόσιον
κακὸν τὸ γενικὸν κακὸν τῆς πόλεως. — ἔρχεται οἰκαδε ἐκάστω
(δοτ. ἀντιχρ.). εἰσχωρεῖ ἀπειλητικὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκάστου πολίτου.
— αὐλεῖοι θύραι αἱ πρὸς τὴν αὐλὴν θύραι, ἡ ἔξωθυρα. — οὐκ ἔθε-
λουσι δὲν δύνανται. — ἔχω συγκρατῶ, ἐμποδιζώ. — ὑπέρθορεν, γνωμ.
ζόρ. τοῦ ὑπερθρώσκω ὑπερπηδῶ. — ἔρχος φράκτης. — εὔρε (γνωμ.
ἀόρ.) τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ. — εἰ καί... ή = καὶ ἐὰν ή. — φεύγων
προσπαθῶν νὰ ἀποφύγῃ τὸ κακόν, δηλ. νὰ κρυφθῇ. — μυχὸς τὸ ἐνδό-
τατον, τὸ βάθος.

Στ. 31 - 40. δυσνομίη κακή διοίκησις.— ἄρτιος ἀρμονικός.— πέδαι δεσμὰ περὶ τοὺς πόδας.— τραχέα τὰς τραχύτητας.— κόρος, βλ. στ. 9.— ὀμαυρῶ ταπεινώνω.— αὐαλνω ἔγραψίνω.— ἀτη ἀπάτη, ἀ- μάρτημα.— φυόμενα (μετχ. χρον.) μόλις φυτρώνουν.— εύθύνω ισδέω, ἐπανορθώνω.— δίκας σκολιάς τὰς στρεψοδικίας (σκολιός = στρα- βός, λοξός ἀντίθ. τοῦ εὐθύν).— ὑπερήφανα ἔργα ὑπεροπτικαὶ ἐκδη- λώσεις.— ἀργαλέος ὀλέθριος.— χόλος ὄργη.— ὑπ' αὐτῆς, δηλ. τῆς εὐνομίας.— πινυτὸς (πνέω) συνετίς.

εὐνομίας. — πινυτὸς (πνέω) συνετος.

β). Η ἐλεγεία αὕτη ἐποιήθη εἰς ἐποχὴν δεινῶν στάσεων, καθ' ἃς οἱ μὲν εὐπατρίδαι ἔζητον νὰ κρατήσουν τὴν ἀπόλυτον κυριότητα τῆς γῆς καὶ τῆς πολιτείας, οἱ δὲ δημαγωγοὶ μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις ἐχρησιμοποίουν τὸν καταθλιβόμενον δῆμον, διὰ νὰ γίνουν τύραννοι.

Στ. 4. Παλλάς Ἀθηναίη χεῖρας ὑπερθεν ἔχει· τὰς χεῖράς της κρατεῖ ὑπεράνω τῆς πόλεως, σκέπει καὶ προστατεύει τὴν πόλιν. Αἱ Ἀθηναὶ εἴχον τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ ὥποια ἐλαττεύετο ὡς Πολιάς καὶ Πολιούχος, ἀφ' ἣς ἐνίκησε τὸν Ποσειδῶνα εἰς τὴν περὶ τῆς πόλεως ἔριν.

Στ. 14. Σεμνὰ θέμεθλα Δίκης τὰ σεβαστὰ θεμέλια τῆς Δικαιοσύνης, αἱ ἀρχαὶ τοῦ Δικαίου. Ἡ Δίκη εἶναι πρόσωποι οίησις τῆς δικαιοσύνης καὶ μάζῃ μὲ τὴν Εὐνομίαν καὶ τὴν Ειρήνην ἐσχημάτιζον

ἀδελφικὴν τριάδα, ἐνῷ αἱ ἄλλαι ἀδελφαί των, αἱ Μοῖραι, ἀπετέλουν ἄλλο ἀδελφικὸν σύμπλεγμα.

Στ. 15. ἡ σιγῶσα σύνοιδε « ἔστι Δίκης δφθαλμός, δς τὰ πάνθ' ὁρᾶ ».

Στ. 25. πραθέντες· πολλοὶ πένητες μὴ δυνάμενοι νὰ πληρώσουν τὰ χρέη των πρὸς τοὺς εὐπατρίδας ἐπωλοῦντο μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ὡς δοῦλοι, διότι εἶχον δανεισθῆ « ἐπὶ σώματι ». τοῦτο τὸ κακὸν ἐθεράπευσεν ὁ Σόλων μὲ τὴν **σεισάχθειαν**.

Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς παρούσης ἐλεγείας; Συγκρίνατε τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς « δυνομίας », στ. 17-30, πρὸς τὰ ἀγαθὰ τῆς «εὐνομίας » στ. 33-40.

11 (3). **Ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτόν.**

α) **Στ. 1 - 2.** ἀγλαὸς λαμπρὸς (ἐκ τοῦ ἀγάλλω, ἄγαλμα).—
αλύω ἀκούω, εἰσακούω.

Στ. 3-6. ὅλβος πλοῦτος.—πρὸς τινος ἐκ μέρους κάποιου.—
δόξα ὑπόληψις.— εἰναι (ἐνν. ὑποκ. μέ), ἐκ. τοῦ δότε.— γλυκὺν
ῶδε, τόσον γλυκύν, πολὺ γλυκύν.— αἰδοῖος, σεβαστός.

Στ. 7 - 16. ἴμείρω ποθῶ.—πεπᾶσθαι, τοῦ πάομαι κτῶμαι.—
ἡλθε, γνωμ. ἀόρ.—πλοῦτον, καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀναφορ. ὅν, ἀντὶ¹
πλοῦτος.— παραγίγνεται παραμένει.— ἔμπεδος σταθερός.— νέα-
τος νεώτατος, κατώτατος: « ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφὴν »
(παροιμιακὴ φρ.), ἀπὸ κάτω ἕως ἐπάνω, ὀλόχληρος.— μετίω-
σιν, τοῦ μετέρχομαι ἐπιδιώκω.— ὑφ' ὕβριος (τροπ.) ὕβριεστι-
κῶς, ἀδίκως.— οὐ κατὰ κόσμον ἀκόσμως, ὅχι ὅπως πρέπει.— ἀ-
δίκοιστ' ἔργμασι πειθόμενος, βλ. ἀνωτέρω στ. 11.— οὐκ ἔθέλων
(κατὰ προσωποπ.) βιαιώς.— ἀναμίσγεται ἔρχεται ἀνάμεσα, ἐκ-
σπᾶ.— ἄτη συμφορά.— ἀρχὴ δέ, δηλ. τῆς ἄτης.— ἐξ ὀλίγου ἀπὸ
κάτι μικρόν.— φλαῦρος ἀσήμαντος.— ἀνιηρὴ τελευτὴ λαμβάνει δ-
δυνηρὸν τέλος.— δὴν ἐπὶ μακρὸν (diu).— ὕβριος ἔργα· ὕβριες ἀδικία.

Στ. 17 - 32. ἐφορᾶ τέλος ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως ὅλων
τῶν πραγμάτων, ρυθμίζει τὰ πάντα.— ὥστε ὅπως (ἡ ἀπόδοσις τῆς παρο-
μοιώσεως εὑρίσκεται εἰς στ. 25).— ἐξαπίνης, εἰς τὸ διεσκέδασε
(γνωμ. ἀόρ.).— ἡρινὸς ἔαρινός.— ἀτρύγετος ἀκαταπόνητος.— γῆν

κάτα, ἀναστροφή, ἀνὰ τὴν γῆν.—**δημόσιας** ἐρημώσας.—πυροφόρος σι-
τοφόρος (ἡ φέρουσα πυρούς = σίτους).—**ἔδος** ἔδρα.—**αἰπὺς** ὑψη-
λὸς (αἴπὺν οὐρανόν, παράθεσις εἰς τὸ ἔδος).—**ἔθηκεν** ιδεῖν ἔκαμε
νά ιδωμεν. —**ἥλιοιο** μένος (περιφρασις) = ἥλιος.—**πίλων** εὔφορος.—
ἄταρ = **δέ**.—**τοιαύτη**, ἐδῶ ἡ ἀπόδοσις τῆς παρομοιώσεως.—
τίσις τιμωρία, ἐκδίκησις.—**οὐδὲ** = **ἀλλ' οὐ**.—**ἐφ'** ἔκστατῳ (οὐδ.).
διὰ κάθε (κακὸν) ἔργον.—**δεξύχολος** δεξύθυμος.—**διαμπερές** (ἐκ
τοῦ διὰ -ἀνὰ -πέρας) πέρα ἔως πέρα, ἔως τὸ τέλος· ἐδῶ ἐπιτεινει τὸ
αἱεὶ.—**ἀλιτρὸς** ἀμαρτωλός, ἄδικος (ἐκ τοῦ ἀλιταίνω = ἀμαρτάνω).—
ἔξεφάνη, γνωμ. ἀρ.—**αὐτοὶ** (χτυμ. προσδ.) αὐτοὶ οἱ ίδιοι.—**κιχη**,
τοῦ κιχάνω καταφθάνω.—**μοῖρα** θεῶν ἡ ἐκ τῶν θεῶν τιμωρία.—**ἥλυ-**
θεν αὐτις ἐπανέρχεται (ἡ μοῖρα τῶν θεῶν).—**ἀναίτιος** ἀθῷος.—**γένος**
ἔξοπίσω οἱ ἀπόγονοι.

β) Στ. 1. Μνημοσύνη. Θεά τῆς μνήμης, μήτηρ τῶν Μουσῶν (πρβλ. Ἡσιόδ. Θεογ. 52). Ἡ Μνημοσύνη ἐκπροσωπεῖ τὴν μνήμην, ἀπαραιτητὸν ὅργανον τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ ἔσματος πρὸ τῆς εὐρέσεως τῆς γραφῆς.

Στ. 2. Μουσαι. 'Η ἐπίκλησις τῶν Μουσῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ποίησις τῶν θεών συνήθη, διότι παρ' αὐτῶν ἐζύγτουν οἱ ποιηταὶ τὴν ἔμπνευσιν

(πρβλ. τοὺς πρώτους στίχους τῆς Οδυσσείας καὶ τῆς Ιηταίας).

Κατὰ τὴν «Θεογονίαν» αἱ Μουσαι· ησαν ὁ τόνος πρωτο-
ζοντο : Κλειώ, Εὐτέρη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πο-
λυμνία, Οὐρανία, Καλλιόπη. Ἐκάστη τούτων ἔξεπροσώπει μίαν πνευ-
ματικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν ἐτυμολο-
γίαν τοῦ δύναματός της. — **Πιερίδες**: ὡνομάσθησαν οὕτω ἐκ τῆς Πιε-
ρίας (γύρωρες πρὸς Β. τοῦ Ὀλύμπου), διόπου ιδιαιτέρως ἐλάττεροντο.

Στ. 5. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν τότε ἡθικὴν ἀντιλήψιν, οἱ ανθρώποι
ἔπειτε νῦν εἶναι κακὸς πρὸς τοὺς φίλους καὶ κακὸς πρὸς τοὺς ἔχθρούς.
(Ποίαν γνώμην είχεν δὲ Σωκράτης περὶ τοῦ ἀνταδικεῖν, διποτε
μεν ἀπὸ τὸν «Κρίτωνα»; Τί εἰδίδαξεν δὲ Ι. Χριστὸς περὶ τῆς συμπε-
φοοᾶς μας πρὸς τοὺς ἔχθρούς;) ταῦτα περιουσιοῦται ή ἐκ τοῦ θεοῦ

Στ. 18 - 25. Εἰς τοὺς στίχους τούτους παραμοιοῦνται ἡ ἐκ των τεσ-
πρερχομένη τιμωρία τῶν ὀδίκων πρὸς ἔκαρινή θύελλαν. Αὕτη συνήθως
εἶναι ὄρμητικὴ καὶ αἰφνιδία, ἐπέρχεται δὲ ἀνυπόπτως εἰς ἐποχὴν ἀν-

Θήσεως καὶ εὐτυχίας τοῦ φυσικοῦ κόσμου. (Ποῖαι αἱ ὁμοιότητες μὲ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν ἥθικὸν κόσμον;))

Στ. 27. αἰεὶ δ' οὐ ἐλέγηθε διαμπερές· καὶ ἡμεῖς λέγομεν: «Ο Θεὸς ἀργεῖ, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ».

Στ. 31. ἀναίτιοι ἔργα τίνουσιν ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἔξοπίσω, δηλ. ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα». Ἡ ἀντίληψις αὐτὴ περὶ τῆς τιμωρίας τῶν ἀπογόνων δὶς ἀμαρτήματα, διὰ τὰ ὅποια οὗτοι εἶναι «ἀναίτιοι», ἵτο γενικὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους λαούς: ἄλλωστε ἡ ἐπιστήμη καὶ σήμερον παραδέχεται τὴν λεγομένην αληρονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἀπογόνων: (ἡ εὐθύνη ἄρα τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰς πράξεις του ἐπεκτείνεται οὕτω σοβαρῶς, διότι αὔται βαρύνουν ὅχι μόνον ἑαυτόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπογόνους).

— Ποῖος ὁ χαρακτήρας τῆς ποιήσεως τοῦ Σόλωνος;

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ

Ο Ξενοφάνης ἐγεννήθη περὶ τὸ 580 π.Χ. εἰς τὴν Κολοφῶνα. Ἐφημίσθη διὰ τὴν μεγάλην πολυμάθειάν του. Ἡτο φιλόσοφος καὶ ποιητής. Περιερχόμενος τὴν Ἑλλάδα ἔψαλλε τὰ ποιήματά του, διὰ τῶν ὅποιων ἐκήρυττε θαρραλέως νέας ἰδέας καὶ κατεφέρετο ἐνσαντίον τῆς πολυθεϊστας. Τέλος ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἐλέαν τῆς κάτω Ἰταλίας, ὅπου ἰδρυσε τὴν περίφημον Ἐλεατικὴν φύλασσοφικὴν σχολήν, ἐκ τούτου δὲ ἐπωνυμάσθη Ἐλεάτης. Ἀπέθανεν ἐκεῖ εἰς βαθὺν γῆρας περὶ τὸ 484.

Αἱ ίδεαι τοῦ Ξενοφάνους, τολμηραὶ διὰ τὴν ἐποχήν του, δεικνύουν τὸ ἔξοχον πνεῦμά του. Δὲν ἐπεδοκίμαζεν ὅσα περὶ θεῶν ἔγραψαν ὁ "Ομηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος. Ἐκήρυττεν ὅτι ὁ Θεὸς εἴναι εἰς, ἀγέρνητος, ἀκίνητος, ὅχι ἀνθρωποειδής, τέλειος, τὰ πάντα διὰ τοῦ νοῦ κυβερνῶν.

Ἐγράψε διδακτικὸν ἔπος «Περὶ φύσεως» καὶ ἐλεγείας, τῶν ὅποιων ἐσώθησαν ἀποσπάσματα.

12. Συμπόσιον.

α) **Στ. 1 - 12. γάρ**, ἐδῶ: ὅντως, ἀληθῶς (αἰτιολογεῖ τὰ κατωτέρω, στ. 13). — δὴ πλέον. — **ζάπεδον** δάπεδον. — ἡ κύλιξ τὸ ποτήριον. — **ἀμφιτιθεῖ** περιβάλλει. — **ἄλλος**, δηλ. παῖς, δοῦλος. — **δ' ὅτις** δὲ πάλιν. — **παρατείνω** προσφέρω (κατὰ σειράν). — **φιάλη** πλατύ καὶ

ἀβαθὲς ποτήριον.—**κρητήρ** (κρατήρ), εύρυχωρον ἀγγεῖον (ἐντὸς τοῦ ὄποιου ἐγίνετο ἡ μεῖζις τοῦ οἴνου μετὰ τοῦ ὕδατος).—μεστὸς ἐυφρό-
σύνης (μεταφορικῶς) ἀκένωτος πηγὴ εὐθυμίας.—**ἔστηκε** ἵσταται ἀνα-
μένων, προκλητικός.—**ἄλλος δ' οἶνος**, ἐκτὸς τοῦ ἐν τῷ κρατῆρι.—προ-
δώσειν, δηλ. εἶναι ἀρκετός, ὥστε δὲν θὰ προδώσῃ τοὺς συμπότας ἐγκα-
ταλίπων αὐτούς: ὁ ὅποιος διαλαλεῖ δὲν δὲν θὰ ἔξαντληθῇ.—μείλιχος
γλυκύς.—**κέραμος** πήλινον ἀγγεῖον.—**ἄνθεος** δσδόμενος ἀναδίδων
ὅσμην ἄνθους, «μοσχομύριστος».—ἐν μέσοισι (ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ
εὐρισκομένου) εἰς τὸ μέσον ἤμῶν.—**ἵησιν** ἀναπέμπει.—**πάρκεινται**=
παράκεινται ἔχουν παρατεθῆ.—**γεραρὸς** σεβαστός, μεγαλοπρεπῆς.—
ἀχθομένη κατάφορτος.—**πίων** παχύς, πυκνός.—ἀν = ἀνά.—πάντη
πρὸς ὅλας τὰς πλευράς.—**πεπύκασται**, τοῦ πυκάζομαι ἔχω πυκνὸν
κάλυμμα, σκεπάζομαι.—μολπὴ τραγούδι καὶ χορὸς.—**ἀμφὶς** ὀλόγυρα.
—**ἔχει κατέχει**, ἐπικρατεῖ—**θαλίη** εὐθυμία.

Στ. 13-24. εύφημος μῦθος εύσεβης μυθολογική διήγησις.—
καθαρὸς λόγος ἐνάρετος, ηθικὴ ιστορικὴ διήγησις.—σπείσαντας,
τοῦ ῥ. σπένδω = προσφέρω σπονδάς.—εὔχομαι προσεύχομαι, ζητῶ
τοῦ εὐχῆς.—πρήσσειν πράττειν.—ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὸ εὐξα-
θια...—ῶν = οὖν, ἐδῶ: ὄντως, ἀληθῶς.—προχειρότερον τὸ πρῶ-
τον καθῆκον.—οὐχ ὅμπρις (ἐστὶ) πίνειν δὲν εἶναι κακὸν νὰ πίνης
(τόσον).—διπόσον κὲν...ἀφίκοικο ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ δύνασαι νὰ φύξῃς
σῆς.—ἔχων πιωμένος.—πρόπολος θεράπων, ὑπηρέτης.—μὴ πάνυ
γηραλέος (ῶν) ἐὰν δὲν εἶσαι πολὺ γέρων.—αἰνεῖν, (ἐκ τοῦ χρή)
ὑποκ. τινά, σέ.—ἐσθλὰ ἀναφαίνει = ἐσθλοὺς λόγους ἀναφαίνει
ὅμιλει καλά.—πιῶν (ἐναντιώμ. μτχ.) ἀν καὶ πιωμένος.—ῶς οἱ μην-
μοσύνη (ἐστίν), ἐπεξήγησις (τοῦ ἐσθλὰ ἀναφαίνει) = ὅτι μέ-
μνηται (τῆς ἀρετῆς).—καὶ πόνος (ἐστίν) ἀμφ' ἀρετῆς καὶ ἐργάζε-
μηται (τῆς ἀρετῆς).—διέπω διηγοῦμαι, (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ χρή).—τῶν
προτέρων, ἐνν. ποιητῶν.—σφεδανὸς σφοδρός, βίαιος.—χρηστὸν
χρήσιμον, ὡφέλιμον.—ἀγαθόν (ἐστι). ἔχειν (τινὰ) αἱὲν προμηθείην,
θεῶν· ἔχω προμηθείην ἔχω πρόνοιαν, σέβομαι.

β) Τὴν ἐλεγείαν του ψάλτης, καθ' ὃν χρόνον ἐτοιμάζεται τὸ συμπόσιον (ὁ πότος). Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεσύροντο τὰ φαγητά, ἐκαθαρίζετο ἡ τράπεζα καὶ τὸ δάπεδον, οἱ δὲ κεκλημένοι ἔπλυνον τὰς χεῖ-

ρας καὶ ἐστεφανώνοντο, ἐνῷ οἱ δοῦλοι ἔφερον τὸν οἶνον, τὰ ποτήρια καὶ τὰ ἐπιδόρπια. Τότε εἰς τῶν συμπολιτῶν ωρίζετο ὡς ἀρχηγὸς τοῦ συμποσίου, καλούμενος βασιλεὺς ἢ συμποσίαρχος.³ Άφοῦ δὲ ἐγίνετο ἡ σπονδὴ ὑπὸ τῶν δαιτυμόνων, ὁ συμποσίαρχος ἔδιδε τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ συμποσίου, διηγέρουντες αὐτὸν καὶ ἐφρόντιζε νὰ κρατῆται καλὴ διάθεσις μὲ ποικίλας παιδιάς, συζητήσεις, φίσματα, μουσικήν, χορούς κτλ. Εἰς τοιοῦτον συμπόσιον, ἐνῷ ἐτελοῦντο εἰσέτι αἱ ἐτοιμασίαι, ὁ ποιητὴς ψάλλει τοὺς στίχους του διδάσκων πᾶς πρέπει οἱ «εὔφρονες ἄνδρες» νὰ τελοῦν τὰ συμπόσια.

Στ. 2. πλεκτοὺς στεφάνους. συνήθιζον οἱ ἀρχαῖοι νὰ στεφανώνωνται εἰς τὰ συμπόσια μὲ στεφάνους μύρτων καὶ ρόδων, διότι τὸ συμπόσιον ἔθεωρετο ιερὰ τελετὴ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διονύσου.

Στ. 3. εύῶδες μύρον. συνήθιζον ἀκόμη νὰ ἀλείφωνται πρὸ τοῦ συμποσίου μὲ μύρον.— ἐν φιάλῃ· φιάλῃ ἥτο ἀγγεῖον ἀνοικτόν, ἀβαθέας, χρησιμεῦον ὡς ποτήριον, μάλιστα δὲ εἰς σπονδὰς καὶ χοάς.

Στ. 4. κρητήρ. μέγα ἀγγεῖον μὲ εὐρὺ στόμιον, συνήθως πήλινον ἢ χαλκοῦν (ἐνίστε ὅμως καὶ ἀργυροῦν ἢ γευσοῦν), ἐντὸς τοῦ ὅποιου ἀνεμείγνυντο οἶνον καὶ ὕδωρ, ἐκεῖθεν δὲ ἥγντλουν καὶ ἔπινον· ἡ ἀνάμειξις τοῦ οἴνου ἐγίνετο μὲ διπλασίαν ἢ τριπλασίαν ποσότητα ὕδατος, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ κρατῆρος ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδαιτυμόνων.

Στ. 9. γεραρὴ τράπεζα. νοεῖται ἡ μετὰ τὸ δεῖπνον συμποσιακὴ τράπεζα, ἡ δευτέρα καλουμένη, ἐπὶ τῆς ὅποιας ἐπίθεντο τὰ ἐπιδόρπια («ἄρτοι ξανθοί, τυρός, μέλι») κ.ἄ.).

Στ. 11. βωμός, ὁ κατὰ τὸ μέσον τῆς αιθούσης κείμενος.

Στ. 13. θεόν, καθ' ἐνικὸν («εἰς Θεός μέγιστος»).

Στ. 14. εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις, δηλ. ὅγι μὲ βλασφήμους μύθους καὶ λόγους περὶ μαχῶν μεταξὺ Τιτάνων, Γιγάντων, Κενταύρων κτλ., ὡς ἔξηγει κατωτέρω εἰς στ. 21-22.

Στ. 15. σπείσαντας δέ..., ἡ σπονδὴ ἐγίνετο δι' ἀκράτου οἶνου χυνομένου εἰς τὰς φλόγας τοῦ βωμοῦ.

Στ. 18. οἰκαδ' ἄνευ προπόλου. τὸ νὰ μεταβῇ κανεὶς ἀπὸ τὸ συμπόσιον εἰς τὴν οἰκίαν του, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ ὑποβαστάξεται

ὑπὸ ὑπηρέτων, ἐθεωρεῖτο δεῦγμα σωφροσύνης· μόνον εἰς τοὺς γέροντας ἐπετρέπετο ἡ χρῆσις ὑπηρέτου.

Στ. 21. Τιτᾶνες, Γίγαντες. Οὗτοι κατὰ τὴν παλαιὰν μυθολογίαν ἦσαν ρωμαλέα, πελώρια, καὶ πανίσχυρα ὅντα κινήσαντα συνεχεῖς ἐπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ Οὐρανοῦ, τοῦ Κρόνου, τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων ἐπουρανίων θεῶν. Προφανῶς διὰ τῶν Τιτάνων καθ' Γιγάντων ὑπεδηλοῦντο αἱ βίαιαι καὶ ἀκαταδάμαστοι φυσικαὶ δυνάμεις, αἱ ὅποιαι ἐπάλαιον διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ μετάπλασιν τοῦ κόσμου. Αἱ γιγαντομαχίαι καὶ τιτανομαχίαι ἦσαν προσφιλῆ θέματα τῆς ποιήσεως, τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Οἱ Ξενοφάνης ὅμως δὲν ἐπιδοκιμάζει τὴν εἰς τὰ συμπόσια ἔξιστόρησιν τοιούτων μαχῶν καὶ ἐπαναστάσεων μεταξὺ τῶν θεῶν καὶ θεωρεῖ ἀσέβειαν τὴν πίστιν εἰς τοιούτους μύθους.

Στ. 22. Κένταυροι. Οὗτοι ἦσαν ἄγριος Θεσσαλικὸς λαὸς οἰκῶν περὶ τὸ Πήλιον καὶ τὴν "Οσσαν, ἐμπειρὸς εἰς τὴν ἱππασίαν, δι' ὃ ἐφαντάζοντο αὐτοὺς ὡς ἵππους μὲν κάτω, ἄνδρας δὲ ἀνω.

‘Ο Ξενοφάνης θεωρεῖ ἀνάξιον σωφρόνων ἀνδρών τὴν εἰσιστορήσιν τῶν ἄγριών πράξεων ἐνὸς τοιούτου λαοῦ.

—Ποῖος δὲ χαρακτήρα τῆς ποιήσεως τοῦ Ξενοφάνους; Ποῖον πνεῦμα τὸν διέπει ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἐνὸς εὐθύμου συμποσίου;

ΘΕΟΓΝΙΣ

Θέογνις ὁ Μεγαρεὺς (550 - 500 π.Χ.) θεωρεῖται κατ' ἔξοχὴν γνω-
μικὸς ποιητής, διότι αἱ ἐλεγεῖαι του περιέχουν ἐν ἀφθονίᾳ γνώμας πο-
λιτικὰς καὶ θῆτικάς. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ ἡ πατρίς του καὶ
ὅλαι αἱ ἐλληνικαὶ πόλεις ἐκλυδωνίζοντο ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν
μεταξὺ τῶν εὐπατριδῶν καὶ τοῦ δήμου. 'Ο Θέογνις εἶχεν ἀναμειχθῆ ζωη-
ρῶς εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀνταγωνισμούς ταχθεὶς ὑπὲρ τῶν ἀριστοχρατι-
κῶν καὶ μετὰ πάθους ἀποκρούσας τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δήμου, τὸν δποῖον
ἔβλεπε νὰ ἄγεται καὶ νὰ φέρεται ἀπὸ τῶν δημαγωγῶν. 'Επικρατήσαν-
τος τοῦ δήμου ἔξωρίσθη καὶ ἐπὶ μαχρὸν περιεπλανήθη μακρὰν τῆς πα-
τρίδος του.

Βραδύτερον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του ὑποκυψάς εἰς τὸ νεόν
χαθεστώς. Δὲν ἔπαισεν ὅμως νὰ ἐκδηλώνῃ τὰ ἀριστοκρατικά του φρο-
νήματα, τὰ ὅποια ἐκφράζονται τολμηρῶς εἰς τὰς ἐλεγείας του. Παρ' ὅλα

ταῦτα, ἐπειδὴ πολλοὶ στίχοι του διδάσκουν τὴν ἀρετήν, ἀνεγνώσκον-
το παρὰ πάντων καὶ βραδύτερον εἰςήχθησαν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἐκ τῶν
ἐλεγειῶν του σφύζονται 1400 περίπου στίχοι. Είναι ὅμως οὗτοι ἄθροι-
σμα διαφόρων ἀποσπασμάτων χωρὶς ἐσωτερικὴν συνοχήν. Οἱ περισσό-
τεροι τούτων ἀπευθύνονται πρὸς Κύρον Πολυπατίδην, ἀριστοκρατικὸν
νέον Μεγαρέα, τὸν ὁποῖον ὁ ποιητὴς, ὡς πατήρ διδάσκων, ζητεῖ νὰ
καταστήσῃ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν ἀντίληψιν.

13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα.

α) Στ. 1-4. Ὡς ἄνα, ποιητ. κλητ. τοῦ ἄναξ.—σεῖο = σου.—
λήσομαι, μέλλ. τοῦ (ἐπι)λανθάνομαι = λησμονῶ.—κλῦθι, προστ. τοῦ
κλύω εἰσακούω.

Στ. 5 - 10. πότνια σεβαστή.—ῥαδινῆς χερσὶν (δοτ. δργ.).—ῥαδι-
νός εὐλύγιστος, λεπτοφυής, κομψός.—τροχοειδῆς στρογγυλός.—ἀπειρε-
σίη κυκλική.—ἀμβρόσιος θεῖος.—γήθησε, τοῦ γηθέω χαίρω. —ἢ ἄλς
(γεν. τῆς ἄλδς) ἢ θάλασσα, (ἐνῶ δ ἄλς τὸ ἄλατι).—πολιδός ὑπόλευκος·

β) Στ. 1. Λητοῦς υἱέ, Διός τέκος. 'Ο 'Απόλλων καὶ ἡ 'Αρτεμίς
ἥσσαν δίδυμα τέκνα τοῦ Διός καὶ τῆς Λητοῦς. "Οπως ὁ 'Απόλλων εἶναι
ὁ Φοῖβος (ὁ λάμπων), οὔτω καὶ ἡ ἀδελφή του, εἶναι ἡ Φοίβη (ἡ λάμ-
πουσα). Συμβολίζουν τὸ οὐράνιον φῶς, ὃ μὲν ἀδελφὸς ὡς ἥλιος, αὐτὴ δὲ
ὡς σελήνη. Διὰ τὴν γέννησίν των μαθοιογεῖται, δτι ἡ Λητὼ καταλη-
φθεῖσα ὑπὸ ὀδίνων ἤλθεν εἰς Δῆλον καὶ κρατηθεῖσα ἀπὸ τὸν ἵερὸν φοί-
βικα ἐγέννησε τὰ δύο τέκνα της παρὰ τὴν στρογγύλην λίμνην, ΒΑ τοῦ
ἐν Δήλῳ ἵεροῦ.

'Ο 'Απόλλων ἔθεωρεῖτο προστάτης τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς
(κιθαρωδός, Μουσηγέτης.). Διὰ τοῦτο ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν
βοήθειάν του.

Στ. 5. Φοῖβε· ἐπίθετον τοῦ 'Απόλλωνος σημαῖνον τὸν λάμποντα,
τὸν φωτεινὸν (ἐκ τοῦ φάος, φόωσ, φῶς).

Στ. 8. Δῆλος ἀπειρεσίη· ὀνομάζεται ἀπειρεσίη, ὡς μὴ ἔχουσα
πέρατα, διότι εἶναι κυκλική.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

14 (2). I. Οὐδὲν φίλτερον πάτρης.

α) Στ. 1 - 6. Εύρώτα (γενικὴ δωρ.).—δονακοτρόφος ὁ τρέφων

δόνακας (καλάμους).—**έφιλευν** (ἰων.) = έφιλουν· φιλέω φιλοξενῶ.—
έπέρχομαι ἐπισκέπτομαι. — οὕτις μοι τέρψις... ἔκεινων (γεν.
ὑποκειμ.) καθόλου δὲν μὲ ἔτερπον αἱ περιποίήσεις ἔκειναι. — οὕτως
φιλτερον τόσον πολὺ ἀγαπητόν.— **ἄρ(α)** ἀληθῶς λοιπόν.

β) **Στ. 1. ήλθον...** ἀγλασδν **ὅστις**. Κατὰ τὸν πλάνητα βίον τοῦ ἔξορί-
στου ὁ Θέογνις περιῆλθε πολλοὺς τόπους: (ἐδῶ ἀναφέρει τὴν Σικελίαν, τὴν
Εὔβοιαν, τὴν Σπάρτην). Εἶδεν ἐκεῖ ὡραῖα καὶ εὐχάριστα πράγματα, εὗρε
φιλοξενίαν κτλ. ’Αλλ’ ὅμως ἡ ψυχὴ του ἐπέτα πρὸς τὴν πατρίδα του.

‘Ο Κάλβος ἔκφραζει παρόμοια συναισθήματα εἰς τὸν «Φιλόπατρον»,
ὅταν λέγῃ διὰ τὴν πατρίδα του: «Ποτὲ δὲν σὲ λησμόνησα — ποτέ· καὶ ἡ
τύχη μ' ἔρριψε — μακρὰν ἀπὸ σέ· μὲ εἰδε — τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος — εἰς
ξένα ἔθνη. — ’Αλλὰ εὐτυχῆς ἦ δύστηνος — ὅταν τὸ φῶς ἐπλούτει — τὰ
βουνὰ καὶ τὰ κύματα — σὲ ἐμπόδιο τῶν ὀφθαλμῶν μου — πάντοτε εἰχον»...
«εἶναι γλυκὺς ὁ θάρατος — μόνον ὅταν κοιμώμεθα — εἰς τὴν πατρίδα»
Πρβλ. καὶ ’Οδυσσείας 1, 27: «οὕτοι ἔρωγε ἡς γαῖης δύναμαι γλυκε-
ρώτερον ἄλλο ιδέσθαι».

15 (3). II. Ἡν δὲ κακοῖσι συμμίσγης...

α) **Στ. 1 - 8. ισθι**, προστ. τοῦ οἰδα. — προσομιλῶ συναναστρέφο-
μαι. — **ἔχομαι** κρατοῦμαι, προσκολλῶμαι. — τὸν ἔοντα ὃν ἐκ φύσεως
ἔχεις. — **συντίθεμαι** συνάπτω. — **ἔπη δύσφημα** βλασφημίαι. — **ἔλπομαι**
ἔλπιζω, νομίζω. — **ἔτυμος** ἀληθῆς, σωστός.

β) **Στ. 5.** ‘Ο κακὸς δὲν γεννᾶται κακός: εἶναι ἡ θεωρία, καθ' ἥν ἡ
ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χάρτης ἀγγραφος (tabula rasa). Τὸ περι-
βάλλον θὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ γίνη κακὸς ἢ καλός. Κάτι παρό-
μοιον εἶπεν ἀργότερον ὁ Σωκράτης: «οὐδεὶς ἔκὼν κακός».

16 (4) III. ‘Ο διπρόσωπος φίλος

α) **Στ. 1 - 8. εἴ τις ἐπαινέσῃ**: τὸ εἴ μὲ ὑποταχτ. ποιητικὸν. — **ὅσ-**
σον δρψης (αὐτὸν) ἐφ' δσον εύρίσκεται ἐνώπιόν σου. — **νοσφίζομαι**
ἀπομακρύνομαι (ἐκ τοῦ νόσφι χωριστά, μακράν). — **ἄλλη** (τοπ.) εἰς
ἄλλο μέρος. — **Ιησι**, γ' ἐν. ὑποτ. τοῦ Ιημι ἐκβάλλω, ἀπολύω (: Ιημι
γλῶσσαν κακὴν = κακολογῶ). — **τοι** βεβαίως, ἀληθῶς. — **έταιρος**
ἀνήρ σύντροφος. — **φίλος** οὕτι μάλ' **έσθλός** (**έστι**) δὲν εἶναι διόλου

πολὺ καλὸς φίλος.—δις κ' εἴπη = δις ἀν εἴπη. — λώια (συγκρ. τοῦ ἄγαθός, ἐδῶ ἄνευ συγκρίσεως) εὐάρεστα.—γιγνώσκων, ἐναντ. μτχ.—βαρὺς δργήν ἐπίμονος εἰς τὴν δργήν του. — καὶ (ἐπιδοτ.) ἔστω καὶ.—φέρω ὑποφέρω, ἀνέχομαι.— ἀντὶ κασιγνήτου ὡς ἀδελφός.—φράζομαι σκέπτομαι.— ἔξοπλίσω εἰς τὸ μέλλον.

β) Στ. 1. εἰς τις ἐπαινέσῃ σε· οἱ πρὸς κολακείαν ἐπαινοῦντες φίλοι δὲν εἶναι πιστοί, λέγει καὶ ὁ Ἰσοκράτης: «πιστὸς ἥγου μὴ τοὺς ἄπαν ὅ τι ἀν λέγης η̄ ποιῆς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐπιτιμῶντας» (Πρὸς Νικολέα, 28).

Στ. 6. φέρει· ἡ ἀνοχὴ τῆς δργῆς του φίλου εἶναι ὁ καλύτερος σωφρονισμός του. Καὶ ἐπὶ τούτου ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «ὅμιλητικὸς δ' ἔστι... μὴ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων δργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἀν ἀδίκως δργυζόμενοι τυγχάνωσιν, ἀλλὰ θυμονυμένοις μὲν αὐτοῖς εἰκαν, πεπαυμένοις δὲ τῆς δργῆς ἐπιπλήττων» (Πρὸς Δημόνικον, 31).

17 (5). IV. Εἰλικρίνεια.

α) Στ. 1 - 6. στέργω ἀγαπῶ. — νόον δ' ἔχε (ἐνν. ἄλλον) καὶ φρένας ἄλλας καὶ ἄλλα νὰ σκέπτεσαι μὲ τὸν νοῦν σου.—πιστός, ἐδῶ: εἰλικρινής. — καθαρὸς ἄδοιος. — θέμενος ἐπιδεικνύων. — ἀποειπών, τοῦ ἀπόφημι διακηρύττω διαρρήδην (λέγω κάτι καθαρὰ καὶ ξάστερα).— ἔχθαίρω μισῶ.— νεῖκος ἔρις, ἔχθρα.— ἀείρω ἐγείρω, σηκώνω.—ἀμφαδίην ἀναφανδόν, δημοσίᾳ.— δίχ' ἔχει νόον εἶναι γί-
βουλος.— μιῇ γλώσσῃ ἐνῷ ἔχει μίαν γλῶσσαν.— δειλὸς (ἐνν. ἔστι) φαῦλος, πρόστυχος.— βέλτερος προτιμότερος.— ὥν, ὑποθετικὴ μτχ.

β) Στ. 6. Κύρνε· ὅλαι αἱ συμβουλαὶ τῶν παρατιθεμένων ἀποσπα-
σμάτων ἀπευθύνονται, ὡς ἐλέχθη εἰς τὸν νεαρὸν Κύρνον, τὸν Πολυπάτ-
δην (βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογρ. Θεόγνιδος.).

18 (6). V. Σπάνιος δ πιστός φίλος.

α) Στ. 1-8. παῦρος δλίγος (parvus, paulus).— δμόφρονα θυ-
μὸν τὴν αὐτὴν γνώμην, δμόλογον διάθεσιν.—τῶν ἀγαθῶν, τῶν κακῶν
(οὐδ.). τῆς εὐτυχίας, τῆς δυστυχίας (τῶν φίλων).—οὐ χ' εὔροις =
οὐκ ἀν εὔροις.— διζημαὶ ἀναζητῶ (ἡ μτχ. ὑποθ.).— ἐπὶ πάντας

ἀνθρώπους καθ' ὅλον τὸν κόσμον.—οὖς, ἀναφ. συμπερ.=ώστε τούτους... μή... ἄγοι νὰ μὴ ἥθελε περιλάβει (εἶναι δῆλο. ὀλιγώτεροι ἀπὸ ὅσους ἡμίπορει νὰ περιλάβῃ ἔνα πλοῖον).—οἰσιν ἐπὶ γλώσσῃ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος) = ὃν ἐπὶ γλώσσῃ κτλ. — αἰσχρὸν

β) Στ. 1. Πολυπατήδη· πατρωνυμικόν ἐκ τοῦ Πολυπάτις, -ιδος (πολυπάμων = πολυκτήμων).

Στ. 4. Ισον τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν μετέχειν. Πολλοί ἀνθρώποι συμμετέχουν μὲν τῆς εὐτυχίας τῶν φίλων των, δὲν συμμερίζονται σῆμας καὶ τὴν δυστυχίαν αὐτῶν, ἀλλὰ... «δ καλός δ φίλος στὴν ἀνάγκη φαίνεται».

‘Αλλ’ ἐνίστε τινὲς μετέχουν μὲν τῆς δυστυχίας τῶν ἀλλων, οὐδὲ ομως καὶ τῆς εὐτυχίας των, κινούμενοι ἐκ φθόνου.—Ο’ Ισοκράτης συμβουλεύει νὰ ἔκλεγωμεν ὡς φίλους «μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας». (Παῦς Διαιρέματα, 26.)

(Πρὸς Δημόνικον, 26).

10 (7). VI. Ἡ πενία.

Στ. 1-4. τοι βεβαίως.—θυμοφθόρος ὁ κατατρώγων τὴν καρδίαν, ὁ καταστρεπτικός.—ἀχρημοσύνη στέρησις, ἔλειψις.—οὐλόμενος (μητ., ἀδρ. β' τοῦ δλλυματί) κατηραμένος.—προσφέρω ὄνειροι.—τάλαντον ἡ ζυγαριά (τῆς τύχης).—ἐπιτρέπω κάμνω νὰ κλίδιζω.—ἄλλαντον τὸ περιπέτειαν της γένους.—ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰ ἔκει.

20 (8). VII. Ἡ Ἐλπίς.

α) Στ. 1 - 10. ἄλλοι δέ, ἐνν. θεοί.—ἐκπρολιπόντες, ἐγχατα-
λιπόντες, (ἐνν. τοὺς ἀνθρώπους).—Οὐλυμπόνδε, εἰς τὸ ἔβαν: ἐπῆγαν
εἰς τὸ Ὀλυμπον.—φθίνω (καὶ φθίνομαι) ἐκλείπω σιγὰ σιγά, σβή-
νω.—θέμιστες νόμοι, δικαιοσύνη.—ὅφρα τις ζώει ἐν ὅσῳ ζῇ κα-
νω.—εὔσεβέω περὶ θεούς σέβομαι τοὺς θεούς.—Ἐλπίδα προσμε-
νέτω (μεταφορ.) ἃς μένη πλησίον τῆς Ἐλπίδος, ἃς μὴ χάνη τὴν ἐλπί-
δα.—εὐχόμενος (χρον.) προσευχόμενος.—ἄγλαδς θαυμαστός, ἔξα-
ρτος.—μηρία, δηλ. τῶν θυσιαζομένων ζώων.—πύματος τελευταῖος.

β) Στ. 1. Ελπίς. Ο ποιητής προσωποποιών την έλπιδα αναφερεται εις τὸν γνωστὸν μῦθον τῆς Πανδώρας, ἡ ὁποία ἐστάλη ὑπὸ τοῦ

Διὸς διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἶχον λάβει παρὰ τοῦ Προμηθέως τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλαπὲν πῦρ. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Πανδώρα κομίζουσα κεκλεισμένον πίθον πλήρη ἀγαθῶν ἔγινε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμηθέως παρὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Προμηθέως; ὅταν δὲ ἤνοιχθη ὁ πίθος, ἔφυγαν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἐπέταξαν πρὸς τὸν οὐρανόν, πλὴν τῆς Ἐλπίδος, τὴν ὁποίαν ἐπρόλαβεν ὁ Ἐπιμηθεὺς νὰ κλείσῃ ἐντὸς τοῦ πίθου. Αὐτὴ λοιπὸν ἀπέμεινε ἔκτοτε μόνη παρήγορος διὰ τοὺς ἀνθρώπους θεά. Προφανῶς ὁ ποιητὴς συνθέτων τοὺς στίχους του ἐν τῇ ἔξορίᾳ, ὑπὸδηλοῦ τὴν κατέχουσαν αὐτὸν ἐλπίδα τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα· ἥτο αὕτη τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὄποιον τοῦ ἀπέμεινε.

Στ. 3. Πίστις, προσωποποιεῖ τὴν ἀμοιβαίαν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνην.

Στ. 4. Σωφροσύνη, προσωποποιεῖ τὴν μετριοπαθῆ φρόνησιν.—**Χάριτες:** δι’ αὐτῶν προσωποποιεῖ ὁ ποιητὴς τὰς ἡθικὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθρώπων. Αἱ Χάριτες ἦσαν κατὰ τὴν μυθολογίαν τρεῖς ἀδελφαί, (*Ἄγλαΐα, Εὐφροσύνη, Θαλία*), ἡλικαλαὶ θεότητες ἀντιπροσωπεύουσαι πᾶν τὸ ὀραῖον καὶ τὸ λαμπρὸν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ζωήν.

—*Ἡ πρὸσωποποιία εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὰς τέχνας εἶναι συχνή.* Ἀναφέρατε παραδείγματα.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Σιμωνίδης ὁ Κεῖος πλὴν τῶν ἔξοχῶν χορικῶν ποιημάτων του ἔγραψε καὶ ἐλεγείας καὶ ἐπιγράμματα. Ἀπὸ τὰς ἐλεγείας του ἐσώθη τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα, τὸ ὄποιον περιέχει συμβουλὰς πρὸς νεανίαν. (Βλέπε εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως» βιογραφικὴν εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ ποιητοῦ, σελ. 131).

21. *Ὑποθῆκαι εἰς νέον.*

α) **Στ. 1 - 6.** χρῆμα πρᾶγμα. — ἔμπεδος σταθερός, ἀναλλοίωτος. — Χίος ἀνήρ, δηλ. ὁ "Ομηρος. — γενεὴ φύσις, ζωὴ. — παῦρος ὀλέγος. — οὖας (γεν. οὐατος) οὖς: οὐασι δέχομαι = ἀκούω. — ἔγκατατιθεμαι στέρνοις ἐναποθέτω εἰς τὴν καρδίαν μου.

Στ. 7 - 10. ὄφρα τις ἔχη ἐν ὅσῳ ἔχει. — πολυυήρατος περιπόθητος, πολυυθέλγητρος. — κοῦφος θυμός ἐλαφρὸς νοῦς. — ἀτέλεστος ἀνεκτέλεστος, ἀπραγματοποίητος. πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ συλλαμβά-

νει πολλὰ ἀπραγματοποίητα ὄνειρα.— ἐλπὶς πρόβλεψις.— φροντὶς σκέψις.— κάματος νόσος.

Στ. 1 - 14. *νήπιοι* ἀνόητοι. — οἰς = οὗτοι, οἰς. — ταύτη κεῖται νόσος σκέπτονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.— βιότου ποτὶ τέρμα ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῆς ζωῆς.— τλῆθι (προστ. ἀχρήστου ρ., τοῦ ὁποίου πρκ. τέτληκα, ἀρ. ἔτλην) τόλμησον· Ψυχὴ τλῆθι δεῖξε τὴν ψυχὴν σου δύναμιν.— χαριζόμενος προσφέρων (εἰς τοὺς ἄλλους).— τῶν ἀγαθῶν (γεν. διαιρ. οὐδ.). ἀπὸ τὰ ἀγαθά σου.

β) **Στ. 2.** *Χίος* ἀνὴρ λέγεται ο "Ομηρος, διότι ἡ Χίος ἐθεωρεῖτο πατρίς του (ἀν καὶ πολλαὶ πόλεις ἐρίζουσι περὶ αὐτοῦ).

Στ. 3. *οἴη περ φύλλων γενεῇ*· εἶναι στύχος ἐκ τῆς Ἰλιάδος Z, 146 (πρβλ. Μικνέρμου «Ἡ νεότης» 7,1).

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Ο Σιμωνίδης εἶναι κυρίως χορικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ πολλὰ ἐπιγράμματα μετ' ἔξαιρετικῆς τέχνης. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως», σελ. 131).

22 (1). *Εἰς τοὺς Μαραθωνομάχους Ἀθηναίους (490 π.Χ.).*

α) *προμαχῶ τινος μάχομαι* ὑπέρ τινος.— *χρυσοφόρος* φορτωμένος μὲ χρυσάφια.— *ἔστορεσαν* κετέβαλον, κατενίκησαν (τοῦ ἀχρήστ. στορέννυμι).

β) Χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐπιγράμματος εἶναι ἡ βραχυλογία καὶ ἡ ἐκφραστικὴ δύναμις. Δύο ἡ τέσσαρες τὸ πολὺ στίχοι εἶναι τὸ κανονικὸν δύο σύνθετες μῆκος αὐτοῦ. Εἰς τὸ παρὸν ἐπίγραμμα ὁ Σιμωνίδης διὰ καὶ σύνθετες μῆκος αὐτοῦ. Εἰς τὸ παρὸν ἐπίγραμμα ὁ Σιμωνίδης διὰ δύο στίχων ἐπέτυχε νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Μήδους, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα.

Λέγει *χρυσοφόρους* τοὺς Μήδους, διότι ἔφόρουν χρυσᾶ κοσμήματα (φέλια, στρεπτούς κτλ.) κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν.

23 (2). *Εἰς Θερμοπύλας (480 π.Χ.).*

α) *τῆθε ἐδῶ*, (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).— *τέτορες* δωρ. τύπος ἀντὶ *τέσσαρες*.

β) Τὸ ἐπίγραμμα ἦτο ἐπὶ στήλης στηθείσης ἐπὶ τόπου, ἀναφέρεται

δὲ εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ὀλύγων χιλιάδων Ἐλλήνων, οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν τριακοσίων τοῦ Λεωνίδου κατέλαβον τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν διάβασιν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ ἀνερχομένου εἰς τρία ἔκατομμάρια ἀνδρῶν. Μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἐφιάλτου παρέμειναν ἑκεῖ οἱ τριακόσιοι Σπαρτιάται, διὰ τοὺς ὅποιους ἐγράφη τὸ κατωτέρω.

23 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις (480 π.Χ.)

α) (ξεῖν(ε)) =ξένε.—ἀγγέλλειν, ἀπαρέμφ. ἀντὶ προστακτικῆς=ἄγγελλε.—τῆδε ἐδῶ (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).—ρῆμα ρητὴ διαταγῇ.

β) Ἡ ρητὴ διαταγῇ, ἡ ὅποια ἵσχε πάντοτε διὰ τοὺς Σπαρτιάτας ἦτο τὸ νὰ μὴ ὑποχωροῦν ποτὲ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πίπτουν μέχρις ἐνός. Τὸ πειθόμενοι δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀναγκαστικότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνεπιφυλάκτου καὶ ὀλοψύχου ἀποδοχῆς τῶν κελευσμάτων τῆς πατρίδος καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν πατροπαράδοτον νόμον. Τὸ ἐπίγραμμα εἶχεν ἀναγραφῆ ἐπὶ τοῦ τύμβου τῶν πεσόντων καὶ κατέστη περιώνυμον.

25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου (480 π.Χ.).

α) εὐκλέας εὐκλεεῖς, ἐνδόξους (κτυρμ. εἰς τὸ ἐννοούμενον τούςδε, τούτους, οἱ...).—αἴτια γῆ (ἄλλος τύπος τοῦ γαῖα).—κέκευθε (πρκ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ κεύθω) κρύπτει, καλύπτει.—σεῖο σου.—εὐρύχορος εὐρύχωρος, μεγάλη. —πλείστων δὴ κλπ., ἡ σειρά: δεξάμενοι πολέμω σθένος πλείστων τόξων κλπ., ὑπομείναντες ἐν πολέμῳ τὴν δύναμιν κλπ.—Μηδείων Μηδικῶν, τῶν Μήδων.

β) Τοῦτο εἶναι ἄλλο ἐπίγραμμα ἀφιερωμένον εἰς τὸν Λεωνίδαν, ὡς ἀρχηγὸν τῶν 300. Λποτελεῖται ἀπὸ 2 δίστιχα ἐλεγειακά.

26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους (480 π.Χ.).

α) ναίω κατοικῶ.—ἄμ (ε) ἡμᾶς, δωρ. (δονομ. ἄμεις).—ἔχει κατέχει, κρατεῖ.—ρυσάμεθα (ἀρ. ἀναύξ.) τοῦ ρύσομαι ὑπερασπίζω, σφύζω.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εὑρέθη εἰς Ἀμπελάκιον τῆς Σαλαμῖνος. Ἀναφέρεται εἰς τὴν συμβολὴν τῶν Κορινθίων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀδείμαντον διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, παρὰ τὰς προηγουμένας διαφωνίας των πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Στ. 1. εὕδρον, διὰ τὰ ἀφθονα ὄδατα τῆς Κορίνθου.

Στ. 2. Αἴαντος νᾶσος Σαλαμίς, διέπτι τῆς Σαλαμῖνος εἶχε βασιλεύσει κατά τοὺς ἡρωϊκοὺς γρόνους ὁ Τελαμών, πατήρ τοῦ Αἴαντος.
Στ. 3. Φοινίσσας· ὡς γνωστόν, ὁ στόλος τῶν Περσῶν ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον Φοινικικός.

27 (6). Εἰς πεσόντας ἥρωας.

ἀσβεστον κλέος ἀκατάλυτον, ἀθάνατον δόξαν.— περὶ...θέντες (τμῆσις) πατρίδι περιβαλάντες τὴν πατρίδα.— ἀμφιβάλλομαι περιβάλλομαι.— κυάνεον σκοτεινὸν (ἢ ὅλη περιφρασίς: ἀπέθανον).— σφ', σφέ, σφᾶς αὐτούς.— καθύπερθεν (εἰς τὸ κυδαίνουσα) ἄγνωθεν.— κυδαίνω δοξάζω.— ἀνάγω ἥγω ἐπάνω (ἔρμ. ὁδηγεῖ αὐτοὺς ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανούς).— ἐκ δώματος Ἀΐδεω ἐκ τοῦ "Αδου, ἐκ τοῦ κάτω κόσμου.

28 (7). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας.

ἐκ πάντων πρὸ πάντων.— περιτίθημι περιβάλλω (κυρίως ἐπὶ ἐνδυμάτων), ἐδῶ μεταφορικῶς: περιτίθημι τῇ Ἑλλάδι ἐλευθερίην ἐλευθερώνω τὴν Ἑλλάδα.— χρῶμαί τινι ἔχω κάτι— εὐλογία ἐπανος, δόξα.

29 (8). Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέοντα Ρόδιον.

α) φαγὼν...πιὼν..., αἱ μηχ. χρον.— κακὰ λέγω (τινὰ) κακολογῶ.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων σκωπτικῶν.'Αναφέρεται εἰς τὸν ὄμότεχνον τοῦ Σιμωνίδου Τιμοκρέοντα, πρὸς τὸν ὄποιον οὗτος εἶχε μεγάλην ἔχθρότητα. 'Ο Τιμοκρέων ἦτο ἀλητῆς καὶ ἐφημίζετο διὰ τὴν πολυφαγίαν καὶ τὴν κακογλωσσίαν του.

30 (9). Εὔτράπελον ἀφιέρωμα.

α) Σῶσος, Σωσώ, ὀνόματα δύο ἀδελφῶν πιθανῶς.— **Σῶτερ** Ζεῦ.— τόνδ' ἀνέθηκαν, εἶναι ἀγνωστον τὸ ἀνάθημα.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι εὐπράπελον καὶ ἔχει ίδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τὴν παρ. ἡχ. της. Πιθανώτατα δὲ ποιητής εἰρωνεύεται τοὺς κάμνονας χρῆσιν τῆς παρηχήσεως καὶ ἐκεῖ, ἥπου δὲν ὑπάρχει λόγος.

Π Λ Α Τ Ω Ν

'Ο μέγας Ἀθηναῖος φιλόσοφος Πλάτων, νίδις τοῦ Ἀρίστωνος (427-

347), ἐπιφανέστατος μαθητής τοῦ Σωκράτους, ἴδρυτὴς τῆς περιωνύμου φιλοσοφικῆς Σχολῆς, τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, συγγραφεὺς πλειστῶν φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων, ἔγραψε καὶ ποιήματα. Ἀργότερον, ὅταν ἀφωσιώθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὑπετίμησε τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἀπέβαλεν ἀπὸ τὴν ἰδανικὴν «Πολιτείαν» του. Πάντως τὰ σωζόμενα ἐπιγράμματα τοῦ Πλάτωνος μαρτυροῦν θαυμαστὴν ποιητικότητα.

31 (1). **Εἰς τοὺς μαχρὰν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἐρετριεῖς.**

α) ἄγγιι πλησίον.—**Σοῦσα**, πρωτ. τῆς Περσίας.—**ὅσσον**, ἐπίρρ.—

ἀφ' ἡμετέρης (γῆς) μαχρὰν τῆς πατρίδος μας.

β) Ὁ Δῆτις καὶ ὁ Ἀρταφέρνης, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἐρετρίας (490 π.Χ.), ἀπέστειλαν εἰς τὸν Δαρεῖον δεσμίους τοὺς συλληφθέντας Ἐρετριεῖς, οὗτος δὲ κατέκισεν αὐτοὺς ἐν θέσει τῆς Κισσίας, παρὰ τὰ Σοῦσα, ἡ ὁποία ἐκαλεῖτο Ἀρδέρικκα. Εἰς τούτους εἶναι ἀφιερωμένον τὸ ἐπίγραμμα, διερμηνεῦον τὴν πανελλήνιον συγκίνησιν διὰ τὸν ἐκπατρισμὸν τοσούτων ἐλευθέρων Ἑλλήνων.

32 (2). **Εἰς φίλον του οὐρανοδίφην.**

α) **ἀστήρ, κτύρμ.**—ἐν ζωοῖσιν μεταξὺ τῶν ζώντων.—**Ἐῶος** Ἐωσφόρος (Αὔγερινός).—ἐν φθιμένοις μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

β) Ὡς γνωστὸν ἡ Ἀφροδίτη, πλανήτης τοῦ ἥλιου μακατος, ἀνατέλει δὲ λίγας ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἥλιου καὶ τότε λέγεται **Ἐωσφόρος** (κοιν. Αὔγερινός), δύει δὲ δὲ λίγας ὥρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου καὶ λέγεται **Ἔσπερος** (κοιν. Ἀποσπερίτης).

—Προσέξατε τὴν παρομοίωσιν καὶ τὴν ἀντίθεσιν, ἡ οἵτινας ἀνηπάρχει εἰς τοὺς δύο στίχους, νοήματος πρὸς νόημα καὶ λέξεως πρὸς λέξιν.

33 (3) **Εἰς Σαπφώ.**

α) **δλιγώρωας** ἀπροσέκτως, ἀπερισκέπτως (δλιγωρῶ).—ἡνίδε ἰδού.

β) Βλέπε περὶ τῆς Σαπφοῦς εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Μελικῆς ποιήσεως» (σελ. 121) καὶ περὶ τῶν Μουσῶν εἰς σελ. 93.

34 (4). **Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν καὶ εύρόντα βρόχον.**

α) **βρόχος θηλειά.**—δ χρυσὸν κλπ., ἡ σειρά: δ οὐχ εὑρὼν τὸν χρυσόν, δηλαδὴ ποιεῖ, ἦψε βρόχον, δηλαδὴ εὗρε. —ἦψεν τοῦ ἀπτω, ἐδῶ = ἐξάπτω, ἀναρτῶ, κρεμῶ διὰ ν' ἀπαγχονισθῶ.

‘Ο Θουκυδίδης (470 - 395 π.Χ.), ὁ μέγιστος ἱστορικὸς τῶν αἰώνων, ἔγραψε τὸ κατωτέρῳ ἐπίγραμμα, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἔξοχον τραγικὸν ποιητὴν Εύριπιδην (485 - 407 π.Χ.) ἀποθανόντα ἐν Μακεδονίᾳ.

35. Εἰς Εύριπίδην.

μνῆμα... Εύρ., ἐνν. ἐστί.— ἵσχω ἔχω, κρατῶ.— γῆ Μακεδῶν (περίφρασις) Μακεδονία.— τῇ (τοπ.) ἐκεῖ.— δέξατο ὑποκιν. Εύριπιδης (ἀντικ. τέρμα βίου).— ‘Ελλάδος ‘Ελλάς (ποιητική φράσις) τὸ κέντρον τῆς ‘Ελλάδος, «ἡ καρδία τῆς ‘Ελλάδος», δηλ. αἱ Ἀθῆναι.— μούσαις (δοτ. ὄργανικὴ) διὰ τῆς ποιήσεως.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

‘Ο Ἀνακρέων εἶναι κυρίως μελικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ ἐπιγράμματα, ἐκ τῶν δόπιον σφέζεται τὸ κατωτέρω. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Μελικῆς ποιήσεως», σελ. 125 - 126).

36. Η μυκωμένη βοῦς.

α) τὰν ἀγέλαν τὴν ἀγέλην.— πόρρω μαχράν.— νέμω ὁδηγῷ εἰς βοσκήν.— βούδιον, ὑποκορ. τοῦ βοῦς.— ἔμπνους ὁ ἔχων πνοὴν, ζῶν.— συνεξελαύνω ὁδηγῷ καὶ ἄλλο τι (μαζὶ) πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, παρασύρω.

β) Μύρων· διάσημος Ἀθηναῖος γλύπτης, σύγχρονος τοῦ Φειδίου, ἐξ Ἐλευθερῶν (παρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας). Περίφημα ἔργα του εἶναι ὁ δισκοβόλος καὶ ἡ μυκωμένη βοῦς, ἣτις εἶχε τόσην φυσικότητα, ὥστε, ὡς λέγεται, ἀκόμη καὶ μόσχος ἤτο δυνατὸν νὰ ἔξαπατηθῇ καὶ νὰ πλησιάσῃ διὰ νὰ θηλάσῃ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Φίλιππος ὁ Θεσσαλονικεὺς εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιός, ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Τιβερίου (14 - 17 μ.Χ.). Ἔγραψεν ἐπιγράμματα τοῦ ίδια του καὶ συλλογὴν ἐπιγραμμάτων ἀρχαίων ποιητῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Στέφανος».

37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο εἶναι περιώνυμον. ‘Ο μέγας Ἀθηναῖος γλύπτης Φειδίας (505 π.Χ. αἱ.) εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀγαλματοποιὸς τῆς ἀρχαϊ-

τητος. Πλὴν τῶν ἀλλων, περίφημον ἔργον του εἶναι καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς τῆς Ὄλυμπίας, ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ

Καὶ ὁ Παλλαδᾶς ὁ ἔξ Ἀλεξανδρείας εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιὸς ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου (383 - 408 π.Χ.).

38. Συμβουλὴ πρὸς ὑπομονήν.

α) Εἰς τὸ ἐπίγρ. τοῦτο ὁ ποιητὴς λογοπαικτεῖ διὰ τῆς διπλῆς σημασίας τοῦ φέρω = 1) φέρω, ὁδηγῶ παρασύρω· 2) ὑποφέρω, ἀνέχομαι.— τὸ φέρον ἡ τύχη (ἡ ὅποια ὁδηγεῖ τὰ πάντα).— φέρε ὑπόμενε.— φέρου ἄφησε τὸν ἔαυτόν σου νὰ φέρεται, νὰ ὁδηγῆται (ὅπου θέλει ἡ τύχη).— καὶ τὸ φέρον... καὶ παρὰ ταῦτα ἡ τύχη σὲ φέρει.

β) Πρβλ. τὸ περίφημον ποίημα τοῦ Κ. Χατζοπούλου: «Ἄσ τὴ βάρκα στὸ κῦμα, ὅπου θέλει νὰ τρέχῃ — ἂς ὁρίζῃ τὸ ἀέρι τιμόνι, πανί... ἂς τὸ φέρῃ ὅπου θέλει τὸ ἀέρι, ὅπου ξέρει τὸ ἀέρι» («Ἀπλοὶ τρόποι»).

— Εἶναι ὁρθὴ ἡ γνώμη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀφήνεται ἔρμαιον τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων, χωρὶς ν' ἀντιδῷ διὰ τῆς ἰδίας βουλήσεως;

ΑΔΕΣΠΟΤΑ

39. Εἰς νεαρὰν παρθένον.

ῶρη παντοθαλῆς ἡ ἀνοιξις, ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὥπουλαν ὅλα θάλλουν.— πρωτοφρανῆς καλύκων ἡ πρώτη ἐμφανισθεῖσα κάλυξ τοῦ ἀνθοῦ, πρωτοιούλουσδο.— μέλλουσα γάμῳ μείγνυσθαι μελλόνυμφος.— ἐν φθιμένοις μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύτεκνον Καλλικράτειαν.

ἔδρακόμην, τοῦ δέρκομαι = βλέπω.— δ σκίπων (καὶ σκήπων) βακτηρία (σκίμπτομαι = στηρίζομαι).— τρομερὸς ὁ τρέμων.

41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) ἐκ ζωῆς, ἐνν. οὔσης. Ζωὸς ζωντανὸς (ἥμην ζωντανὴ καὶ οἱ θεοὶ μὲ ἔκαμπον λίθον).— ἔμπαλιν ἀντιστρόφως.

β) 'Η Νιόβη ήτο κόρη του Ταντάλου και σύζυγος του βασιλέως τῶν Θηγβῶν Ἀμφίονος. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Νιόβη ἀπέκτησεν ὃ νίον και ὁ θυγατέρας, ἐπειδὴ δὲ ὑπερηφανεύθη διὰ τοῦτο και ἐμυκτήριζε τὴν Λητώ, ὡς ἔχουσαν δύο μόνον τέκνα, ἐτιμωρήθη σκληρῶς· τὰ μὲν τέκνα τῆς πικρὰν μοῖράν της. Ταύτην — λέγει τὸ ἐπίγραμμα — ἐπανέφερεν εἰς τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἔργου του ὁ Πραξιτέλης, εἰς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων γλυπτῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.

42. Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) ὑποτρέχω ὑπεισδύω, χώνομαι.—Ἀμφιχύνομαι χύνομαι δλόγυρα.

β) Σάτυροι ήσαν κατώτεραι θεότητες, ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου, ἔξεπροσώπουν δὲ τὰς εὐθύμους διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων. Τὸ χαλκοῦν ἄγαλμα τοῦ Σατύρου ήτο ἐν ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ἔργα τοῦ Πραξιτέλους. Παρίσταντε τὸν Σατύρον ἐν ἀναπαυτικῇ στάσει στηριζόμενον ἐπὶ κορμοῦ δένδρου μὲν ὅφος πλήρους ἀμεριμνησίας. Τὸν Σατύρον τοῦτον οἱ ἀρχαῖοι ἔκάλουν «περιβόητον». — Ἀντίγραφον αὐτοῦ σφέζεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ρώμης. 'Ωραῖον ἐπίσης ἄγαλμα Σατύρου εὑρίσκεται ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους.

α) γνώμη φρόνησις, φρόνημα.—"Αρης Μακεδὼν οἱ πολεμικοὶ Μακεδόνες (ἀντονομασία).

β) 'Ο κορυφαῖος τῶν Ἐλάχνων ρητόρων Δημοσθένης ὁ Ἀθηναῖος, (384 - 322 π.Χ.), ὁ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀγωνισθεὶς μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας, ηύτοκτόνησε πιῶν δηλητήριον ἐν Κατεύθυνσι, ὃπου νῦν ὁ Πόρος, ἐντὸς τοῦ ἑκεῖ ιεροῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ 280 π.Χ. ἐτίμησαν τὸν Δημοσθένη στήσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνδριάντα αὐτοῦ, ἔργον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ Πολυεύκτου, εἰς τὸ

βάθρον τοῦ ὁποίου ήτο ἐπιγραμμένον τὸ περίφημον τοῦτο ἐπίγραμμα.
— Ποῖα τὰ εἰδη τῶν περιεχομένων ἐδῶ ἐπιγραμμάτων; Συγκρίνατε τα μὲν γνωστὰ ἐπιγράμματα τοῦ Σολωμοῦ και ἄλλων νέων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

‘Ο Ἀρχίλοχος (680 - 629 π.Χ.) ἐγεννήθη εἰς τὴν Πάρον. Ἐξῆσε βίον περιπετειώδη. Νέος ὅν μετέσχεν ἀποικίας ἐκπεμφθείσης ἐκ Πάρου εἰς Θάσον. Ἐκεῖ ἀτυχήσας εἰς πόλεμον ἐναντίον τῶν γειτόνων τῆς Θάσου Θρακῶν Σατίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του. Μετ' ὀλίγον μνηστευθεὶς τὴν Νεοβούλην, θυγατέρα τοῦ Παρίου Λυκάμβου, ἐγκαταλείπεται ὑπ' αὐτῆς. Τότε ὁ ποιητὴς γράφει τόσον λυσσώσεις λάμβους ἐναντίον αὐτῆς καὶ τοῦ πατρός της, ὡστε, ὡς λέγεται, ἔφερεν εἰς ἀπόγυνωσιν τὸν Λυκάμβην, ὃ ὅποιος μὴ δυνάμενος ν' ἀνεχθῇ τοὺς ὀνειδισμούς ἀπηγχονίσθη μετὰ τῶν θυγατέρων του.

Μετὰ τοῦτο ὁ Ἀρχίλοχος φεύγει ἐκ Πάρου. Ζῆται ταραχώδη βίον πλανώμενος καὶ θεραπεύων τὰς Μούσας ὡς ποιητὴς καὶ τὸν "Αρην ὡς μισθοφόρος. Τέλος φονεύεται εἰς τινα μάχην πρὸς τοὺς Ναξίους.

Παρ' ὅλην τὴν δηκτικότητα καὶ τὴν ἐμπάθειαν τῶν στίχων του ἐτίμηθε ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς δεύτερος "Ομηρος. Εἰς τὸ Βατικανὸν σφέζεται ἀρχαία μαρμαρίνη κεφαλὴ μὲ δύο πρόσωπα, εἰκονίζοντα τὸν "Ομηρον καὶ τὸν Ἀρχίλοχον. Μετεχειρίσθη εἰς τὴν ποίησίν του πολλὰ μέτρα καὶ ἐποίησεν ἐλεγείας, λάμβους, ὅμινους πρὸς τοὺς θεούς κ.ἄ. Ἀτυχῶς μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα τούτων διεσώθησαν.

44 (1). Περιγραφὴ τῆς Θάσου.

α) ὥστε ώσάν.—**ὕλη δάσος.**—ἐπιστεφῆς κεκαλυμμένη, στεφανωμένη.—**ἔφιμερος** ποιητός, θελκτικός.—**ἔρατὸς ἀξιαγάπητος.**

β) **Σίρις** (γεν. **Σίριος**), θ. 1) ποταμὸς ἐν Παιονίᾳ τῆς Μακεδονίας (παρὰ τὴν σημερινὴν Γουμένιτσαν), 2) ποταμὸς ἐν Ν. Ἰταλίᾳ.

Ἡ περιγραφὴ αὐτῆς ἀναφέρεται εἰς τὴν τραχεῖαν καὶ ὀρεινὴν Θάσον, ὅπου ὁ Ἀρχίλοχος εἶχε δοκιμάσει πολλὰς ἀπογοητεύσεις ὡς μισθοφόρος.

45 (2). **Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἔγκοσμια.**

οὖ μοι μέλει (οὐχὶ ἀπροσώπως, ὑποκρ. **τὰ Γύγεω**) = δὲν μὲ ἐνδιαφέρουν.—**τὰ Γύγεω** (συνίζ.) τὰ πράγματα τοῦ Γύγου, ὁ πλοῦτος τοῦ Γύγου· **Γύγης**, βασιλεὺς τῶν Λυδῶν, παροιμιώδης διὰ τὸν πλοῦτον του.—**εἴλε με** μὲ κατέλαβε (προσωποποιία).—**πω ποτέ.**—**ζῆλος**

ζηλοτυπία, φθόνος.—άγαιομαι θαυμάζω, ζηλεύω.—θεῶν ἔργα τὰ δημιουργήματα τῶν θεῶν, τὰ θεῖα μεγαλουργήματα.—έρέω (ἰων.): ἔράω = ἐπιθυμῶ.—ἀπόπροθεν πολὺ μακράν.—ἔμῶν διφθαλμῶν τῶν βλέψεων, ἐπιδιώξεών μου.

46 (3). Ἡ μεγαλαυχία.

α) φιλέω (συνίζ.) ἀγαπῶ.—μέγας, ἐδῶ = ὑψηλὸς, ὅγκωδης.—διαπλίσσομαι (δωρ. πλιξ = βῆμα) βηματίζω μὲ μεγάλα βήματα, μεταφορικῶς: μεγαλουχῶ.—γαῦρος κομπάζων, ὑπεροπτικός.—βοστρύχοισι, δοτ. τῆς αἰτ.—ὑποξυράομαι μισοξυρίζομαι: οἱ σχετικῶς νέοι τὴν γῆλικίαν πολεμισταὶ ἄφηγον πώγωνα, διὰ νὰ φαίνωνται ἀγριώτεροι.—εἴη μοι τὸ κατ' ἐμὲ ἂς εἶναι.—σμικρός, δηλ. κατὰ τὸ ἀνάστημα.—περὶ κνήμας ἴδειν ὡς πρὸς τὰς κνήμας.—ροικὸς κυρτός, στρεβλός (ῥαι-βοσκελής: στραβοπόδης).—ἀσφαλέως, συνίζ.—πλέος πλήρης.—καρδιή (μεταφ.) τόλμη, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν «έχει καρδιά: εἶναι γενναῖος».

β) Τὸ ποίημα εἶναι τροχαῖκόν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἥτο πρὸ τοῦ Ἀρχιλόχου ἐν χρήσει εἰς τὰ δημώδη ἄσματα, πρῶτος δὲ ὁ Ἀρχ. τὸ εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἔντεχνον ποίησιν, μεταχειρισθεὶς αὐτὸς κυρίως εἰς τὰ σκωπτικὰ καὶ συμποτικὰ ἄσματα. Χρῆσιν αὐτοῦ ἔκαμε καὶ ὁ Σόλων.

47 (4). Ἐκ θεῶν τὰ πάντα.

α) Στ. 1 - 5. τίθημι ἀναθέτω, ἐμπιστεύομαι.—ἐκ κακῶν (οὐδ.). ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.—όρθω ἀνορθώνω, ἐγείρω.—μάλ' εὗ βεβηκότας ἐνῷ ἵσταντο ἀσφαλῶς.—κλίνω καταρρίπτω.—καὶ πλανᾶται, ἐνν. ὑποκ. ὁ ἀνήρ.—χρήμη ἔλλειψις, στέρησις (ή δοτ. τῆς αἰτίας).—βίου τῶν πρὸς τὸ ζῆν.—παρήρορος νόσου ἔξω φρενῶν, χαλαρωμένος κατὰ τὸν νοῦν (ἐκ τοῦ παρα-είρω).

β) Στ. 5. βίου χρήμη πλανᾶται· ὁ ποιητὴς ὑποδηλοῦ τὰς πλήρεις στερήσεων περιλανήσεις τοῦ ἰδίου.—παρήρορος ἐλέγετο κυρίως ὁ ἵππος ὁ προσηρτημένος εἰς τὰ πλάγια, διότι ἐκτὸς τῶν δύο ἵππων τῶν ἐζευγμένων ὑπῆρχε συνήθως καὶ τρίτος, ἀναπληρωματικός. Ὁ πρόσθετος οὗτος ἐδένετο μὲ παρηροίας (χαλαρωμένα λωρία) παραλήλως πρὸς τοὺς δύο ἄλλους ἥτο δηλ. ἔξω τοῦ ζυγοῦ, χωρὶς νὰ σύρῃ βάρος. 'Εδῶ κατὰ μεταφορὰν λέγεται παρήρορος ὁ χαλαρωμένος νοῦς (δι' ἀνθρωπον, ὁ ὅποιος ἔχει χαμένον τὸν νοῦν του ἀπὸ τὰς δυστυχίας).

α) θυμὸς ψυχῆς. — ἀμήχανος ἀνυπόφορος. — κῆδος, φροντίς, θλῖψις. — κυκῶμαι συνταράσσομαι, στενοχωροῦμαι. — ἀναδύομαι ὅρθωνομαι, ἐγείρομαι. — δυσμενῆς ἐχθρός, — ἀλέξομαι ὑπερασπίζομαι. — προσβάλλω στέρνον στρέφω τὸ στῆθός μου ἐναντίον (τῶν ἐχθρῶν). — αἱ δοκοὶ αἱ προσδοκίαι, αἱ ἐνέδραι. — ἀμφάδην ἀναφανδόν, φανερά. — χαρτὸς ὁ προξενῶν χαράν ἐπὶ χαρτοῖσιν (οὐδ.) εἰς τὰς εὔτυχίας. — ἀσχαλάω (καὶ ἀσχάλλω) λυποῦμαι, θλίβομαι. — μὴ λίην (λίαν), ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τὰς δύο προτ. — ῥυσμὸς ρυθμὸς (= ποῖος ρυθμὸς κυβερνᾷ τὰ ἀνθρώπινα).

β) Καὶ ἐδῶ ὄμιλεῖ ἔξι ἰδίας ἐμπειρίας ὁ πολλὰ παθῶν ποιητής.

—Ποῖος ὁ ρυθμὸς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατὰ τὸν ποιητήν;

49 (6). Τὰ πάντα πιθανά.

α) χρήματα πράγματα. — ἀελπτον ἀνέλπιστον, ἀπροσδόκητον. — ἀπώμοτον ἀπίστευτον, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον βεβαιοῦμεν ἐνόρκως ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνη (οὐδὲ ἀπώμοτον οὔτε ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ὀρκισθῇ ὅτι εἶναι ἀδύνατον). — ἔθηκε ἔκαμε, ἔφερε. — λυγρὸς ὀλέθριος, τρομερός. — ἐκ δὲ τοῦ ἀπὸ τότε. — κάπιελπτα (καὶ ἐπίελπτα) ἐλπιστά, πιστευτά. — εἰσορῶν δι' ὅσα βλέπει. — ἀνταμείβομαι ἀνταλάσσω. — νομὸς τόπος διαμονῆς. — ἐνάλιος θαλάσσιος (ἐν τῇ ἀλὶ). — δελφοῖσιν, ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ ἀνταμείψωνται. — σφιν, δῆλ. εἰς τὰ θηρία. — τοῖσι δ' ἥδυ ἦν ὅρος εἰς τὰ ὅποια (θηρία) ὅμως προηγουμένως ἦτο εὐχάριστος ἡ διαμονὴ εἰς τὸ ὅρος.

β) Στ. 3. ἐκ μεσημβρίης ἔθηκε νύκτα· προφανῶς ὄμιλεῖ δι' ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἔθεώρουν ὡς προμηνύουσαν συμφοράν· ἵσως πρόκειται διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν κατὰ τὴν 5' Απριλίου 648 π.Χ., δρατὴν εἰς Πάρον καὶ εἰς Θάσον.

Στ. 6-9. Τὸ νόημα εἶναι: ἃς μὴ ἀπορήσῃ κανεὶς δι' ὅτιδήποτε βλέπει, μήτε ἀκόμη ἂν ἴδῃ τὰ θηρία ν' ἀνταλάσσουν τόπον διαμονῆς μὲ τὰ δελφίνια καὶ ἀγαπήσουν καλύτερα τὴν θάλασσαν ὡς κατοικίαν των, ἐνῷ προηγουμένως ηγχαριστοῦντο νὰ μένουν εἰς τὰ βουνά. Καὶ τὸ νεώτερον δημοτικὸν τραγούδι λέγει: «Ποιὸς εἰδεῖ φάρια στὸ βουνό καὶ θάλασσα σπαρμένη», ὡς τὸ μέγιστον ἀπίθανον.

(Περὶ τοῦ Σόλωνος ὡς ποιητοῦ βλέπε εἰς σελ. 88)
α'. τρίμετρα ιαμβικά.

50 (1). ‘Ο σκοπὸς τῆς νομοθεσίας του.

α) Στ. 1-12, τῶν οὖνεκα (ῶν εἶνεκα) ἔνεκα τῶν ὅποιών.—συνάγω 1) συναθροίζω, συγκαλῶ, 2) συνδιαλλάττω, συμφιλιῶ. —τυχεῖν (ύποκ. ἔγώ, ταυτοπρ.) = ἐπιτυχεῖν. — παύομαι, ἐδῶ = ἀποσύρομαι τῆς ἔξουσίας· ή σειρὰ τῶν λέξ.: ἔγώ δὲ ἐπαυσάμην πρὶν τυχεῖν τί τούτων, τῶν (ῶν) οὖνεκα ξυνήγαγον δῆμον; ή ἔννοια: ἔγώ δὲ δὲν ἀπεσύρθην πρὶν ἐπιτύχω ὅλα ἔκεινα, χάριν τῶν ὅποιών ἐπεδίωξα τὴν συνδιαλλαγὴν τοῦ λαοῦ). — συμμαρτυροίη ἂν δύναται μετ' ἔμοιν νὰ μαρτυρήσῃ, ἀς μοῦ εἰναι μάρτυς. — ἄριστα, ἀναφέρ. εἰς τὸ συμμαρτυροίη ἄν. — ἐν δίκῃ χρόνου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ χρόνου. Προσφυᾶς ὁ χρόνος προσωποποιούμενος παρίσταται ὡς δικαστής τῶν γεγενημένων. — ἀνεῖλον τοῦ ρ. ἀναιρὼ ἀφαιρῶ, ἀποσπῶ (ὑπονοεῖται ή σεισάχθεια). — ὅρος δριον· λιθίνη στήλη ἐστημένη εἰς τὰ ἐπυπόθηκα κτήματα, ἐν ή ἀνεγράφετο τὸ δημομα τοῦ δανειστοῦ καὶ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους. — πεπηγότας (τοῦ ρ. πήγυνμαι) = ἐμπεπηγμένους οἱ ὅποιοι είχον στηθῆ. — πρόσθεν δὲ δουλεύουσα ἐνῷ δὲ πρότερον ἥτο δούλη (διὰ τὰ χρέη καὶ τὰς ὑποθήκας). — θεόκτιτος θεόκτιστος (ώς κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος). — ἀνάγω ἐπαναφέρω. — πραθέντας (παθ. ἀρ. τοῦ ρ. πιπράσκομαι) οἱ ὅποιοι ἐπωλήθησαν. — ἔκδίκως παρὰ τὸ ίσχυον δίκαιον, ἀδίκως. — χρεώ ἀναγκαίη ἀνάγκη ἐπιτακτική, ἀδυσώπητος· (ή ἀνάγκη αὕτη ἥτο δικίνδυνος νὰ καταστοῦν δοῦλοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἔξοφλήσωσι τὰ χρέη). — φεύγω εἴμαι φυγάς. — ἵημι γλῶσσαν διμιλῶ γλῶσσαν. — ως ἄν... πλανωμένους (ώς ἄν με σημασίαν αἴτιολ.) = διότι ἐπλανῶντο.

Στ. 13-27. ἐνθάδ' αὐτοῦ καὶ ἐδῶ ἀκόμη (καὶ ἐν Αἰγαίαις ακο-
μη).—ἀεικής ἀπρεπής, ἐπονεῖδιστος.—ῆθι τρόποι, αὐθαιρεσταί.—τρο-
μέομαι τρέμω, φοβοῦμαι.—κράτει νόμου διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἴσχυος
τοῦ νόμου.—συναρμόσας ἀφοῦ ἐρρύθμισα, ἀφοῦ συνεδύασα.—ἔρεξα
καὶ διηλθον ἔπραξα καὶ ἔφερα εἰς πέρας.—κακὸς πένης, δημοκρα-
τικός.—ἀγαθὸς πλούσιος, ἡ εὐγενής, ἀριστοκρατικός.—εὐθεῖαν δίκην
ἀρμόσας ἀμερόληπτον δικαιοσύνην καθιερώσας.—κέντρον βούκεντρον,

ἐδῶ συμβολικῶς ἡ νομοθετικὴ ἔξουσία.—κακοφραδῆς κακόβουλος.—φιλοκτήμων πλεονέκτης.—κατέχω συγκρατῶ.—ἔθελω ἀποδέχομαι.—έναντίοι οἱ ἀντίπαλοι (τοῦ δήμου).—ἄρνδανε ὅσα ἡσαν ἀρεστά.—οὔτεροι (οἱ ἔτεροι) οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ δημοκρατ. —ἄρα φρασαίατο (φράσαιντο) τοῖσιν ὅσα διενοοῦντο ἐναντίον ἑκείνων (τῶν εὐγενῶν).—χηρώ ἀποστερῶ, ἀπορφανίζω.—ἀλκή ἀνδρεία.—ἀλκήν ποιοῦμαι ἀμύνομαι.—πάντοθεν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν.—ώς, συνάπτεται μὲ τὸ λύκος. β) Στ. 16. βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας. Ο Σόλων ἐρύθμισε τὴν νομοθεσίαν του οὔτως, ὥστε ὁ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἔξαναγκασμὸς τῶν πολιτῶν εἰς ἔκτελεσιν τῶν πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεών των νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

β'. τετράμετρα τροχαίκα.

51 (2). Ἀφιλοκέρδεια.

α) Στ. 1 - 7. οὐκ ἔφу δὲν ἐγεννήθη, δὲν ἐπλάσθη.—βαθύφρων συνετός.—βουλήεις νοήμων.—ἐσθιλὰ ἀγαθά, εύτυχία.—διδόντος ἐνῷ ἔδιδε.—περιβαλῶν ἀν καὶ περιέκλεισε.—ἄγρα, ἐπὶ κυνηγῶν=θήραμα, ἐπὶ ἀλιέων = ἔχθυες καὶ κατὰ μεταφορὰν = πολιτικὴ ἔξουσία.—περιβαλῶν ἄγραν, ἐννοεῖται δικτύω, ἐκ τοῦ κατωτέρω «δίκτυον».—ἄγαμαι θαυμάζω, καταπλήσσομαι.—ἐπισπῶ ἀνασύρω.—θυμὸς θάρρος.—θ' ἀμαρτῇ ἂμα τε, συγχρόνως.—ἀποσφάλλομαί τινος ἀποβάλλω, χάνω τι.—κρατήσας ἐὰν ἐπεκράτουν, ἀν ἀπέκτων δύναμιν.—λαβὼν καὶ τυραννεύσας σχῆμα πρωθύστερον.—μοῦνον μόνον.—δεδάρθαι (ἐκ τοῦ ἥθελον κεν,) παρακμ. μέσ. φων. τοῦ π. δέρω = ἐκδέρω (γδέρνω).—ἀσκός, προληπτ. κατηγορμ. = νὰ ἐκδαρῶ καὶ τὸ δέρμα μου νὰ γίνη ἀσκός.—ἐπιτρίβομαι ἀφανίζομαι.—κάπιτετρίφθαι γένος καὶ νὰ ἀφανισθῇ τὸ γένος μου (τὸ σόء μου). τὰ ἀπαρέμφ. δεδάρθαι καὶ ἐπιτετρίφθαι μὲ κάποιαν ἀπόχρωσιν παραχωρήσεως (θὰ ἥθελα γιὰ μιὰ μέρα νὰ γίνω τύραννος κι' ὑστερα ἃς μὲ ἔγδερναν ...).

Στ. 8 - 12. πατρίδος, ἐπίθ. εἰς τὸ γῆς=πατρικῆς γῆς.—ἀμείλιχος ἀμείλικτος, ἀδυσώπητος.—οὐ καθηψάμην δὲν ἤγγισα.—μιάνας μετοχὴ ὑστερόχρονος (ἀποτελεσματικὴ) ὥστε νὰ μιάνω, νὰ κηλιδώσω.—αἰδεῦμαι(αἰδοῦμαι) ἐντρέπομαι.—ῶδε οὔτω, διὰ τῆς στάσεως, ἦν ἐτήρησα.—δοκέω, συνίζησ.—πλέον νικήσειν ὅτι θὰ ὑπερβάλω.—πάντας ἀνθρώπους, νόησον : τοὺς συνήθεις τύπους τῶν ἀνθρώπων.

β) Τὰ τετράμετρα τοῦ Σόλωνος ἀφήνουν ἐντύπωσιν ἀπομνημονευμάτων, γραφέντων μετά τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἔξουσίας. Εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο δὲ Σ. εἰσάγει κερδοσκόπον τινὰ συμπολίτην του μεμφόμενον αὐτὸν ὡς ἀνόητον, διότι δὲν ἔξεμεταλλεύθη τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δύναμιν διὰ νὰ γίνη τύραννος καὶ πλούσιος.

ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)

‘Ο Σημωνίδης ἥτο σχεδὸν σύγχρονος τοῦ Ἀρχιλόχου (περὶ τὸ 650 π.Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σάμον, ὅποθεν ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμοργὸν ὡς ἀρχηγὸς ἀποίκων. Ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη Ἀμοργῖνος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ Σιμωνίδου τοῦ Κείου. Πληροφορίαι περὶ τῆς ζωῆς του ἐλλείπουν. “Ἐγραψεν ἴαμβους, διὰ τῶν ὁποίων ἐσατίρισεν ὡρισμένα πρόσωπα καὶ γενικώτερον διάφορα κοινωνικὰ ἐλαττώματα. Πάντας ἡ ποίησίς του ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ νὰ δώσῃ συμβούλας. Ἀπὸ τὰ ποιήματά του σάζονται μόνον δλίγα μεμονωμένα ἀποσπάσματα. Τὸ μακρότερον τούτων εἶναι ἡ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν σάτιρα.

52 (1). Ματαιότης τῶν ἀνθρωπίνων.

α) Στ. 1 - 5. τέλος ἡ ἔκβασις.—ἔχει κρατεῖ εἰς χεῖράς του.—βαρύκτυπος βαρύβροντος.—τίθημι κανονίζω.—ὄκη ὄπως.—νοῦς δὲ (Διὸς) αἱ βουλαὶ τοῦ Διός.—ἐπήμεροι ζώουσι ἐφήμεροι ζοῦν (οἱ ἀνθρωποι).—& δὴ (= οἰα δὴ) = ὄπως δά, ὄπως πράγματι.—βοτάκτην, ζῷα, ἐκ τοῦ βόσκω (= ὡς ζῷα ποὺ εἶναι πράγματι).—ὄκως ἔκτελευτήσει ποῖον τέλος ἐπιφυλάσσει.

Στ. 6 - 10. κάπιπειθείη (καὶ ἐπιπειθείη) καὶ ἡ πεποιθησίς, ἡ πίστις.—ἀπρηκτον ἀπραγματοποίητον, ἀνέφικτον — δρμαίνω διαλογίζομαι, ὄνειρεύομαι.—μένουσιν περιμένονταν.—ἡμέρην ἐλθεῖν νὰ λογίζομαι, ὄνειρεύομαι.—έτέων περιέξημερώση (διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ διειρόν των).—έτέων περιτροπαὶ περιοδικοὶ κύκλοι τῶν ἐτῶν (πολλὰ ἔτη).—νέωτα ἐπίρ., κατὰ τὸ νέον ἔτος (νέον Φέτα).—φρύνω εἴμαι κατάφορτος.

Στ. 11 - 19. φθάνει... λαβόν προφθάνει καὶ καταλαμβάνει.—ἄζηλος ἀζήλευτος.—τέρμα πραγματοποίησις τῶν ὄνειρων.—δεδμημένος, τοῦ δάμνημι = καταβάλλω.—“Ἄρει ὑπὸ τοῦ πολέμου. — ἡ λαῖλαψ ἡ θύελλα, ἡ καταιγίς. — κλονεύμενος (χλονούμενος), ζῶν

κάτω φερόμενος. — πορφυρῆς ἀλὸς τῆς κυμαίνομένης θαλάσσης. — νώσωνται = νοήσωνται, εὗτ' ἂν νώσωνται εὐθὺς μόλις αἰσθανθοῦν. — ἡδὺ ζόειν τὴν γλυκύτητα τῆς ζωῆς. — ἀγχόνην ἄφαντο ἀπαγχονισθέντες ἀπέθανον. — δυστήνω μόρω δι' οἰκτροῦ θανάτου. — καύταγρετος (=καὶ + αὐτάγρετος) αὐθόρμητος, ἔκουσίως.

Στ. 20 - 24. ἀπ' οὐδέν (ἐστιν) = οὐδὲν ἀπεστιν. — κὴρ μοῖρα τοῦ θανάτου. — ἀνεπίφραστος ἀπροσδόκητος. — ἡ δύη ἡ δυστυχία. — πῆμα πάθημα, συμφορά. — πιθοίατο = πίθοιντο (οἱ βροτοί). — αἰκίζομαι (παθ.) βασανίζομαι. — ἐπ' ἀλγεσι κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν στρέφοντες διαρκῶς τὸν νοῦν μας εἰς τὰς ἐπιμόχθους φροντίδας.

β.) Στ. 1. βαρύκτυπος· ὁ "Ομηρος λέγει «έριγδουπος»· κοσμητικὸν ἐπίθετον τοῦ ἔξαπολύοντος τὴν βροντὴν καὶ τὸν κεραυνὸν Διός.

Στ. 8. ἐτέων περιτροπάς· πρβλ. τὸ τῆς Ὀδυσσ. α, 6: «περιπλομένων ἐνιαυτῶν».

— Πῶς βλέπει τὴν ζωὴν ὁ ἀπαισιόδοξος ποιητής; Διατὶ οἱ ἀνθρώποι θὰ ἥσαν ὀλιγώτερον δυστυχεῖς, ἐάν ἐπειθοντο εἰς αὐτόν; (εἰ δὲ μοὶ πιθοίατο, στ. 22). — Πρβλ. «Υποθήκας εἰς ἑαυτὸν » Σόλωνος (σελ. 24).

53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν.

α.) Στ. 1 - 6. χωρὶς χωριστὰ διὰ καθεμίαν, ποικιλοτρόπως. — νόος χαρακτήρος. — τὰ πρῶτα εὐθὺς ἔξ ἀργῆς. — οὗτος χοῖρος (ἐδῶ θηλ.). — τανύθριξ μακρότριχος, ὀρθότριχος. — πεφυρμένα τοῦ φύρω ἀνακατώνω. — εἴμα ἔνδυμα (ἔννυμι, Φέσ-νυμι). — κοπρίη κοπριά, ἀκαθαρσία. — ήμαι κάθημαι. — πιαίνομαι παχύνομαι (γίνομαι παχύς).

Στ. 7 - 11. ἀλιτρὸς πανοῦργος. — ἔθηκε ἔκαμε. — ἔδρις (ιος) γνώστης, ἔμπειρος (ἐκ τοῦ οίδα). — μίν αὐτὴν (ἀντικ. τοῦ λέληθε). — τὸ μὲν, δηλαδὴ τὸ ἄμεινον (τὸ καλόν). — εἶπε, γνωμ. ἀρ. — τὸ δὲ ἐσθλὸν = τὸ δὲ κακὸν εἶπεν ἐσθλὸν (ως διεστραμμένη). — δργὴ τρόπος, (ψυχικὴ) διάθεσις.

Στ. 12 - 26. ἡ δύ' ἐν φρεσὶν νοεῖ ἡ ὅποια εἶναι δίβουλος, δίγνωμος. — τὴν μὲν ἡμέρην μίαν μὲν ἡμέραν. — γέγηθα (πρκμ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ γηθέω) χαίρω. — τὴν δὲ ἡλικην δὲ ἡμέραν. — οὐκ ἀνε-

κτός (θηλ.) δὲν ὑποφέρεται. — **οὕτε ἀσσον ἐλθεῖν** οὔτε νὰ τὴν πλη-
σιάσῃ κανεὶς (ἀσσον, συγκρ. τοῦ ἄγχι=πλησίον). — **ἄπλητον** πρᾶγμα
ἀπροσπέλαστον. — **ἀμείλιχος** ἄγριος. — **ἀποθύμιος** ἀποκρουστικός. —
ἀτρεμῆς ἀκίνητος. — **ἀπήμων** ἀβλαβής. — **βαρύκτυπος** βαρύβροντος,
θυροβάθης. — **φορευμένη**, τοῦ φέρομαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἔκει.

Στ. 27 - 38. χαιτέεσσα ἡ ἔχουσα πλουσίαν χαίτην. — γείνομαι
γεννῶμαι: ἔγεινάμην ἔγέννησα (ἐνεργ.). — **δούλια** ἔργα ἐπίπονοι ἐρ-
γασίαι (βαρείες δουλίες). — **δύνη** δυστυχία, στενοχωρία. — **περιτρέ-
πω** ἀποφεύγω. — **ἡ μύλη** ὁ μύλος, χειρόμυλος. — **ἄρειν**, εὐκτ. τοῦ
αἱρω. — **λοῦται** ἀπο = **ἀπολοῦται**. **ἀπολοῦμαι** ρύπον λούομαι κα-
λὰ (καθαρίζω ἐντελῶς κάθε λέραν ἀπ' ἐπάνω μου). — **φορῶ** φέρω,
ἔχω. — **χαίτη βαθεῖα**, ἐδῶ = πλουσία κόμη, ἀφθονα μαλλιά. — **ἄνθε-
μον** ἄνθος, λουλούδι. — **σκιάζομαι** καλύπτομαι, στεφανώνομαι. — **ῶν**
= **οὖν** ὅντως, ἀληθῶς. — **τύραννος** βασιλεὺς. — **σκηπτοῦχος** ἄρχων,
μεγιστάν. — **τοιούτοις** (τρόποις) διὰ τὴν τοιαύτην φύλαρέσκειαν. —
ἀγλαΐζομαι καμαρώνω.

Στ. 39 - 45. τὴν ταύτην. — **λαβών**, ἐνν. ὡς σύζυγον. — **οἰος** μό-
νος. — **μῶμος** μομφή, κατηγορία. — **προσιζάνει** ἀρμόζει. — **κάπαξε-
νος**. — **μῶμος** μομφή, κατηγορία. — **προσιζάνει** ἀρμόζει. — **κάπαξε-
ται** (καὶ + ἐπαέξεται) αὐξάνει, προάγεται. — **βίος**, δηλ. ἐν τῷ οἴκῳ. —
φιλεῦντι = **φιλοῦντι**. — **ὁ πόσις** (γεν. πόσιος, δοτ. πόσει καὶ ἵων.
πόσι) ὁ σύζυγος. — **δόνομάκλυτος** ἔξακουστός. — **ἀριτρεπής** περίβλε-
πτος. — **ἀμφιδέδρομεν** (ὡς ἐνεστ.) περιβάλλει.

β) Τὸ σατιρικὸν τοῦτο ποίημα, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ποιήματα
τοῦ τοιούτου εἴδους, δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ περιπατῇ, διὰ νὰ ίκανοποιήσῃ
ἀπλῶς τὴν σκωπτικὴν διάθεσιν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ θέλει νὰ ὑποδείξῃ τὰ
ἐλαττώματα, τὰ ὅποια πρέπει ν' ἀποφεύγουν αἱ γυναῖκες. "Αλλωστε
καταλήγει ἔξυμνῶν τὴν καλὴν γυναῖκα, τὴν ὅποιαν παραβάλλει πρὸς μέ-
λισσαν. Χάριν ἀστεῖσμοῦ καὶ αἱ γυναῖκες ἔψαλλον ὑπὸ τὸ Ίδιον πνεῦμα
σκωπτικὰ ἄσματα ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν, «τὰ ἐξ ἀμάξης» καλούμενα.
— Πιθανῶς τὸ ποίημα τοῦ Σημωνίδου εἶναι ἀπάντησις εἰς ἔκεῖνα.

— **Ποῖος** ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σημωνίδου; **Ἡ ν π ε ρ** —
β ο λ η εἰς τὴν σάτιραν ἐπιτρέπεται; μέχρι ποίου βαθμοῦ; καὶ ποῦ ἀπο-
βλέπεται; **Συγκρίνατε** μὲ σατιρικὰ ποιήματα τέων **Ἐλλίγων ποιητῶν**
(Λασκαράτου, Σουρῆ κ.ἄ.).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΛΚΑΙΟΣ

‘Ο Ἀλκαῖος ἐκ Μυτιλήνης τῆς Λέσβου (ἀκμάσας περὶ τὸ 610 π.Χ.) ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν μερίδα τῆς πατρίδος του καὶ ἡγωνίσθη μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐγκατασταθείσης τυραννίδος τοῦ Μελάγχρου καὶ τοῦ διαδόχου Μυρσίλου. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἀρχὴν βραδύτερον μετριοπαθῇ τύραννον Πιττακόν, ἐνα τῶν ἐπτὰ σοφῶν, ἐπολέμησε σφοδρῶς. Ἀποπειραθεὶς δὲ νὰ καταλύσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου καὶ ἀποτυχὼν ἀναγκάζεται νὰ ἐκπατρισθῇ καὶ νὰ ζῆσῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη περιφερόμενος εἰς τὴν ξένην. Περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, τυχὸν γενναιοψύχου ἀμνηστείας ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ.

Ἐγράψε ποιήματα ποικίλου περιεχομένου, στασιωτικὰ (δηλ. πολιτικά), συμποτικά, ἐρωτικά καὶ διαφόρους ὕμνους. Τὸν ποιητὴν τοῦτον ἐμιμήθησαν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἰταλίας, ἵδιως ὁ Ὁράτιος.

‘Ατυχῶς ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἀλκαίου μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Διάλεκτος αὐτοῦ εἶναι ἡ αἰολικὴ.

54 (1) Ἡ αἴθουσα τῶν ὅπλων.

α) μαρμαίρω ἀπαστράπτω.—παῖσα πᾶσα.—στέγα αἴθουσα.—κυνίη (= κυνέη) περικεφαλαία.—κάτ = κατὰ (εἰς τὸ νεύοισιν).—τᾶν (= τῶν, ὧν) κατύπερθεν ἄνωθεν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὄποιων.—ἴπιοι λόφοι λόφοι (φοῦντες) ἀπὸ οὐράνου (ἢ χαίτην) ἵππων.—νεύοισιν (-ουσιν): κατα-νεύουσιν, κλίνουν πρὸς τὰ κάτω. — ἀγάλματα κοσμήματα (διὰ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνδρῶν).—χάλκιαι δὲ λάμπραι κνάμιδες = χαλκαῖ δὲ λαμπραὶ κνημῖδες (περικνημῖδες).—κρύπτοισιν πασσάλοις = κρύπτουσι πασσάλους (εἶναι τοποθετημέναι γύρω ἀπὸ ξύλινα καρφιά ἐμπεπηγμένα εἰς τοὺς τοίχους): εἰς τὴν αἰολικὴν τὸ οἱ ἀντὶ ου. — τὸ ἄρκος ἀμυντήριον (ἄρκεω = ἀποχρούω). — Ισχύρω (γεν.) ισχυροῦ. — βέλευς (γενικὴ αἰολ.) βέλος βλῆμα. — νέω λίνω (γεν. τῆς ὄλης) ἀπὸ νέον λινὸν ὕφασμα.—κοίλος κοῖλος.

—κατ(ὰ)...βεβλημέναι τοποθετημέναι κάτω.—πάρ = παρά.—ζῶμα βραχεῖα περισκελίς.—δ ἀπασσις μικρὸς χιτωνίσκος.—τῶν τούτων (τῶν προειρημένων).—ἐπειδὴ πρώτιστα ἀφοῦ τώρα πλέον.—ὑπὸ ἔσταμεν, ὑπέστημεν ἀνελάβομεν.—ἔργον τόδε τοῦτον τὸν ἀγῶνα.

β) Τὸ ποίημα ἐγράφη εἰς τὰς παραμονὰς ἀγῶνος, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ τελευταίου στίχου. Πρόκειται ἡ περὶ τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ Σιγείου ἡ περὶ ἐτοιμαζομένου κινήματος πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Μυρσίλου. Ὁπωσδήποτε, ἐπικειμένου τοῦ ἀγῶνος, ὁ ποιητὴς εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ὅπλων του, διὰ νὰ τὰ ἀναλάβῃ. Εἰσερχόμενος δέ, ἴσταται πρὸς στιγμήν, τὰ παρατηρεῖ μὲν ὑπερηφάνειαν καὶ τὰ περιγράφει.

Στ. 6. Χαλκίδικαι: ἐκ Χαλκίδος, ὅπου ἐγίνετο κατεργασία τῶν μετάλλων καὶ δὴ τοῦ χαλκοῦ, ὅρυττομένου ἐκ τῶν παρὰ τὴν πόλιν χαλκωρυχείων, ἐξ οὐ λέγεται, ὅτι ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ πόλις.

—Προσέξατε τὴν ζωηρότητα τῆς περιγραφῆς καὶ τὰ κομματικὰ ἐπίθετα.

55 (2). Ή πόλις ἐν τρικυμίᾳ.

α) ἀσυνέτημι = ἀσυνετῶ δὲν ἔννοιω.—στάσις ἐμφύλιος πόλεμος, ἐδῶ κατὰ μεταφορὰν = ἡ ταραχή, τὸ ἀνακάτωμα (τῶν ἀνέμων).—τὸ μὲν ἄλλο μὲν κῦμα.—ἄμμεις ἡμεῖς.—δν (= ἀν) ἀνά.—ναι=νηὶ (δοτ. τοῦ ναῦς).—φόρημαι = φοροῦμαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.—μοχθέω ταλαιπωροῦμαι, ὑποφέρω.—χείμων τρικυμία.—πέρ - ἔχει περιέχει, σκεπάζει ὀλόγυρα.—δ ἀντλος, τὸ ὄδωρ (τὸ εἰσέρον εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου).—ἰστοπέδα = ιστοπέδη ὅπῃ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῶν πλοίων, εἰς τὴν ὄποιαν χώνεται ἡ βάσις τοῦ ιστοῦ (κοιν. τρύπα τοῦ καταρτιοῦ).—λαῖφος τὸ ιστίον.—πᾶν = πᾶν.—ζάδηλος (διάδηλος) διάτρητος, τελείως σχισμένος.—ἡ λάκις (γεν. -ιδος) ἡ σχισμή.—κατ' αὗτο εἰς αὐτό.—χόλαισι (χάλαισι - χαλῶσι) ἔχουν χαλαρωθῆ.—ἀγκυλα τὸ σχοινί (διὰ τοῦ ὄποιου εἶναι δεμέναι ἐπὶ τοῦ ιστοῦ αἱ κεραῖαι).

β) 'Ο ποιητὴς γράφει τὸ ποίημά του, καθ' ἥν στιγμὴν ἡ πόλις συνταράσσεται ὑπὸ τὸν τύραννον Μύρσιλον.

—Πᾶς περιγράφει δ ποιητὴς τὴν τρικυμίαν ἐν τῇ θαλάσσῃ; Ποῖαί αἱ λεπτομέρειαι τῆς περιγραφῆς; Τὶ ὑπονοεῖ δ ποιητής;

56 (3). Χαιρεκακία.

α) μεθύσθην = μεθυσθῆναι (ύποκμ. πάντας, δηλ. τοὺς ἔχθροὺς τῆς τυραννίδος). — τινὰ τινές, δηλ. οἱ μὴ εἰθισμένοι εἰς τὸ πίνειν. — καὶ πρὸς βίαν καὶ χωρὶς νὰ θέλουν, χωρὶς διάθεσιν (« καὶ μὲ τὸ στανιό »). — πώνειν πίνειν. — κάτθανε (= κατέθανε) ἀπέθανε.

β) Ὁ θάνατος τοῦ τυράννου Μυρσίλου καθιστᾷ τὸν Ἀλκαῖον ἔξαλλον ἐκ χαρᾶς. Εἰς τὸ ποίημα τοῦτο ἀντικατοπτρίζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ ποιητοῦ.

57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χειμῶνος.

α) θεῖ βρέγει. — δρανος οὐρανός. — πεπάγαισι (πεπήγασι) ἔχουν παγώσει, ἔχουν κρυσταλλώσει. — ὑδάτων ύδαι τὰ ρεῖθρα τῶν ὑδάτων (τὰ τρεχούμενα νερά). — κάββαλλε κατάβαλλε (προστ.), καταπολέμησον. — ἐπὶ τίθεις (ἐπιτιθεῖς) ἐπιτέθων, θέτων ἐπὶ τῆς ἐστίας. — ἐν κέρναις (μηχ. ἐνεστ.) = ἐγκιρνάς ἀναμειγνύων (εἰς τὸν κρατῆρα). — μέλιχρος γλυκύς. — αὐτάρ δέ. — ἡ κόρσα οἱ κρόταφοι, ἡ κεφαλή. — ἀμφιβαλῶν, περιβαλῶν, τοποθετήσας περί... — γνόφαλλον προσκεφάλαιον.

β) Τὸν οἶνον θεωρεῖ ὁ ποιητὴς ὡς θερμαντικὸν κατὰ τὸν χειμῶνα. Εἰς ἄλλους στίχους τοῦ τὸν δέχεται ὡς δροσιστικὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ ὡς παυσίλυπον φάρμακον καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς.

—Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀλκαίου; Ποῖοι οἱ αἰολικοὶ τύποι καὶ πῶς ἀποδίδονται εἰς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον;

58 (5). Συμποσιακὸν ἀσμα.

α) λύχνος, πληθ. λύχνοι καὶ λύχνα, ἐδῶ συνεκδοιχικῶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ «λύχνων ἀφάς» = τὸ ἀναμμα τῶν λύχνων, τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀνάπτονται οἱ λύγνοι, τὴν ἐσπέραν. — δημένω ἀναμένω (ὸν - μένω, ἀν - μένω II ὁ δημένω, ἀμμένω). — δάκτυλος ἐλαχίστη μονάς μήκους (0,018 μ.). — δάκτυλος ἀμέρα, «ἔνα δάκτυλο ἔχει ἀκόμα ἡ ἡμέρα μάκρος». — κάδ, κάτ=κατά. — κάδ ἀερρε (τμῆσις), τοῦ ρ. καταερρω=καταβιβάζω. — κυλίχνα (ἡ), κυλίχνη (κύλιξ) ποτήριον (κυλίχναις, ἡ κατάληξις αἰς τῆς αἰτ. πληθ. ἀντὶ αἰς). — ἀίτα ἀγαπητέ μου. — ποικίλος στολισμένος (μὲ σκαλίσματα, «πλουμιστός»). — υἱος=υἱός. — λαθικάδης (λαθικηδῆς) ὁ φέρων τὴν λήθην τῶν φροντίδων, παυσίλυπος (ἐκ θέμ. τοῦ

ρ. λανθάνω λαθ- καὶ κῆδος = φροντίς). — ἔγχεε : ἐνν. οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων (τὸ ἀ σύν δε τον δίδει ζωηρότητα). — κέρναις (κεραννὺς) ἀναμειγνύων. — ἔνα καὶ δύο = ἔνα πρὸς δύο. — πλέαις (αἰτ. πληθ. ἀντὶ πλέας), προληπτ. κατηγορι. : ὥστε πλέας εἶναι = ὥστε πληθῆναι ὡστε νὰ εἶναι πλήρεις. — κακ κεφαλαῖς κατὰ κεφαλῆς, μέχρι κεφαλῆς, μέχρι στεφάνης. — ἀ δ' ἐτέρα ἡ δὲ ἐτέρα. — ὠθήτω ἀντὶ ὠθεῖτω (έρμ. : τὸ δὲ ἐν ποτήριον ἃς διαδέχεται τὸ ἄλλο ἄνευ διακοπῆς).

β) Στ. 3. Σεμέλη· θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου, μῆτηρ τοῦ Διονύσου.

Σ Α Π Φ Ω

‘Η Σαπφώ (627 - 567 π.Χ.) ἐγεννήθη ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας εἰς τὴν Ἐρεσσὸν τῆς Λέσβου καὶ ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἀλκαίου. Τὸ λεσβιακὸν ὄνομά της ἦτο Ψάπφα. Ἔζησεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Σικελίαν, ἐπιστρέψασα δὲ εἰς τὴν Λέσβον ἐγκατέστησεν εἰς τὸν οἰκόν της μουσικὴν καὶ ποιητικὴν σχολήν. Εἰς αὐτὴν ἐσύχναζον πολλαὶ νεάνιδες, μετὰ τῶν ὅποιων ἡ Σαπφώ συνεδέθη δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀγνῆς φιλίας.

‘Αλλ’ οἱ ἐλεύθεροι καὶ πνευματώδεις τρόποι τῆς καὶ αἱ ποιητικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς γυναικείας ψυχῆς τῆς ἐξένισαν τοὺς Ἰωνας καὶ τοὺς Αθηναίους, οἱ δόποιοι ἀργότερον ἐπλασαν διαφόρους περὶ αὐτῆς θρύλους. Ἀναληθῶς ἐπίστης ἐλέχθη, ὅτι κατόπιν ἀτυχοῦς ἔρωτος πρὸς τὸν περικαλλῆ νεανίαν Φάωνα ἐκρημνίσθη ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς Λευκάδος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ Σαπφώ ἦτο σεβαστὴ εἰς τὴν πατρίδα τῆς καὶ ἐθυμαμάσθη διὰ τὸ ποιητικὸν ἔργον τῆς. Οἱ ἀρχαῖοι θαυμασταὶ τῆς ὀνόμασαν αὐτὴν « δεκάτην μοῦσαν », « Πιερίαν μέλισσαν » καὶ « Λεσβίαν ἀηδόνα ». Τὰ ποιήματα τῆς Σαπφοῦς ἥσαν ὕμνοι, φόδαι ἐρωτικῆς ὑποθέσεως καὶ ἐπιθαλάμια, ὅλα εἰς αἰσθαντὴν διάλεκτον.

59 (1). Ωδὴ εἰς τὴν Ἀφροδίτην.

α) Στ. 1 - 4. ποικιλόθρονος ὁ καθήμενος εἰς πεποικιλμένον, εἰς καταστόλιστον θρόνον. — δολόπλοκος (δολοπλόκος) πανοῦργος. — λίσσομαι ἵκετεύω. — ἄσσα (ἡ ἄσση) στενοχωρία, θλῖψις. — δνία (ἀνία), λύπη, βάσανον — δαμνάω 1) δαμάζω, 2) καταπονῶ, καταθλίβω.

Στ. 5 - 24. τυῖδ' (τῆδε) ἐδῶ. — αἴ ποτα (= εἴποτε) ἐὰν κάποτε, (ἐδῶ = ὅπως κάποτε). — κάτερωτα (καὶ ἐτέρωτα) καὶ ἄλλοτε. — τᾶς ἔμας αὔδως. (γεν.): ἡ αὔδω (τῆς αὔδως) αὐδή, φωνή. — ἀίοισα

(ἀλιούσα) ἀκούουσα.— πήλυι (τῆλε) ἀπὸ μακράν.— κλύω ἀκούω.— λίποισα = λιποῦσα.— ὑπασδεύξαισα ὑποζεύξασα.— ὄντος (ὄντος) ταχύς.— στροῦθος στρουθίον, σπουργίτης.— δίννεντες (δινοῦντες) κινοῦντες.— περὶ ὑπέρ, ὑπεράνω.— ὥρανος οὐρχινός.— αἴψα ταχέως.— ἔξικοντο ἔφθασκαν εἰς τὸ τέρμα των. — τὺ σύ.— μάκαιρα (θηλ. τοῦ μάκαρ) μακαρία, πανευδαίμων.— ἥρε' (ἥρεο), τοῦ ἐρωτῶ.— δττι ὅ, τι, τί ;— δηῦτε (δὴ αὔτε), δττι δηῦτε τί λοιπὸν πάλιν.— κώττι (καὶ δττι) καὶ τί ;— μαινόλας μαινόμενος, παράφορος.— Πείθω ἡ Πειθὼ (ἡ θεραπαινὶς τῆς Ἀφροδίτης).— μαῖσαι τὸ α' πρόσ. μαῖμαι (μαίομαι) ζωηρῶς ἐπιθυμῶ.— ἐς σὰν φιλότατα (= φιλότητα) εἰς τὴν ἀγάπην σου. — ἀδικήω = ἀδικέω (ὁ).— καὶ γάρ καὶ βεβαίως. αἱ = εἱ (βλ. καὶ στ. 5).— διώξει θὰ τρέχῃ ὅπισθέν σου, θὰ σὲ ἀκολουθῇ.— φίλει (φιλεῖ) ἀγαπᾷ.— κωύκ = καὶ + ούκ.

Στ. 26 - 28. λύω ἀπολυτρώνω (ἐκ γχλεπῶν μεριμνῶν).— ὄσσα ὄσα.— μοι, δοτ. χαρ.— τέλεσαι = τελέσαι (ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἴμέρρει), ὑποκ. ἐνν. σέ.— ἴμέρρω (ἴμείρω) = ποθῶ.— αὕτα αὔτῃ.

β) 'Η φὸὴ αὔτῃ διεσώθη ὀλόκληρος ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσέως (τεχνογράφου καὶ ἴστοριογράφου τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος), ὁ ὀποῖος περιέλαβεν αὐτὴν εἰς τὸ «Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων » ἔργον του, ὃς δεῖγμα τέχνης καὶ ὕφους.

Στ. 2. δολόπλοκος ὡς ἐμπνέουσα δολοπλοκίας καὶ πλεκτάνας.

Στ. 10. στροῦθοι· τὰ στρουθία καὶ αἱ περιστεραὶ ἥσαν ιερὰ πτηνὰ τῆς Ἀφροδίτης.

Στ. 18. Ἐδῶ ἡ ποιήτρια παρουσιάζει αὐτὴν τὴν Ἀφροδίτην ὄμιλοῦσαν· (διατὶ ἡ στροφὴ αὔτῃ τοῦ λόγου ;)

60 (2) 'Η ξενιτέμενη φίλη.

α) **Στ. 1 - 5.** ἀπὸ, μακράν.— τυῖδε (τῇ δε) ἐδῶ.— νῶν νοῦν· τυῖδε νῶν ἔχοισα (ἡ ξενιτεμένη φίλη μας Ἀριγνώτα) κατευθύνουσα τὰς σκέψεις της πρὸς τὰ ἐδῶ.— ὡς (χρον.) ὅτε— πεδαζώω συζῶ· ὡς πεδεζώμεν ὅταν ἔζούσαμε μαζί.— βεβάως βεβαίως, ἀσφαλῶς.— ἔχειν εἶχεν, ἔθεωρει.— ἵκελος (καὶ εἴκελος) ὅμοιος· τὸ ἵκέλαν κτυγρμ.— θέᾳ = θεᾶ (ἐκ τοῦ ἵκέλαν) = ὅμοίαν πρὸς θεάν.— μόλπα (= μολπή) ἄσμα.— σᾶ δὲ μάλιστα ἔχαιρε μόλπα = εὔρισκε μεγίστην εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἰδικόν σου ἄσμα.

Στ. 6 - 11. νῦν δέ, ἀντίθεσις εἰς τὸ ὡς πεδεζώμεν. — ἐμπρέπομαι (ἐμπρέπω) διαπρέπω, ξεχωρίζω. — Λύδαι = Λυδαί, αἱ ἐκ τῆς Λυδίας. — περρέχω (περιέχω) ὑπερέχω. — ἐπίσιχω (ἐπέχω) διευθύνω. — θάλασσαν ἐπ' ἀλμύραν ἐπὶ τὴν ἀλμυρὰν θάλασσαν. — ἶσως καὶ δύμοις, ὅπως καί. — (ἐπὶ) πολυανθέμοις ἀρούραις (αἰτ. πληθ.) πρὸς τὰς ἀνθισμένας ἐκτάσεις τῆς ἔηρᾶς.

Στ. 12 - 14. ἔέρσα δρόσος. — κάλα καλή, χαρίσσα (κτυρμ.). — κέχυται εἶναι χυμένη, διασκορπισμένη. — τεθάλασσι (τεθήλασι) θαλλουν. — κάπαλ' (= καὶ ἄπαλα) ἄπαλά. — ἄνθρυσκον, φυτὸν φέρον ἄνθος σκιαδωτὸν (ὅμοιον πρὸς τὸν ἄνθον), ἀγριόχορτον. — μελίλωτος, εῖδος εὐώδους τριφυλλίου. — ἀνθεμώδης πολυανθής, ἀνθισμένος.

Στ. 15 - 17. ζαφοίταισι(ι) διαφοιτᾶ, περιφέρεται ἐδῶ (νοερῶς). — ἐπιμνάσθεισα ἐπιμνησθεῖσα. — ἄγανος πρᾶξος, γλυκύς. — ἀγάνας 'Ατθίδος ἐπειδὴ ἐνεθυμήθη τὴν γλυκεῖν φίλην τῆς Ἀτθίδα. — ἴμερος (= ἴμερος) πόθος· ἴμέρω λέπταν φρένα· μὲ πόθον εἰς τὴν λεπτήν, τὴν εὐαίσθητον ψυχήν της. — βόρηται (= βαρεῖται) καταπιέζεται ὑπὸ τοῦ βάρους. — τὸ κῆρο (κέαρ), γεν. κῆρος, καρδία. — ἄσσα(η) ἀνία, θλῖψις.

Στ. 18 - 20. κῆθι ἔκει. — ἔλθην (= ἔλθειν) ν' ἀπέλθωμεν. — ἀμμε (ἢ ἀμμι) ήμιν, (εἰς τὸ βοῦ). — δέξῃ δυνατά. — τὰ δὲ ἀλλ' αὐτὰ (δηλ. τὰς φωνὰς τῆς Ἀριγνώτας). — γαρύω (= γηρύω) φωνάζω, (ἢ γῆρας = ἡ φωνή). οὐ γαρύει νῶν δὲν φωνάζει, δὲν διαβιβάζει εἰς ήμαξ. — νύξ πολύως ἡ πολύωτος νύξ, ἡ νύξ μὲ τὰ πολλὰ δάτα, (ἢ ὅποια λόγω τῆς ἐπικρατούσης σιγῆς ἀκούει τὰ πάντα). — δι' ἄλος (= δι' ἄλός), διὰ τῆς θαλάσσης, μέσω τῆς θαλάσσης. —

β) 'Η μαθήτρια τῆς Σαπφοῦς 'Αριγνώτα νυμφευθεῖσα ἐν Σάρδεσιν αἰσθάνεται λύπην διὰ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τὰς φίλας της. Τὰ συναισθήματα αὐτὰ τῆς Ἀριγνώτας διερμηνεύει ἡ Σαπφώ ἀπευθυνομένη διὰ τοῦ ποιήματος τούτου πρὸς τὴν μαθήτριαν καὶ φίλην τῆς Ἀτθίδα.

Τὸ ποίημα δὲν διεσώθη ὀλόκληρον. 'Ελλείπει ἡ α' στροφή, μέρος τῆς β' καὶ τὸ τέλος. Παρὰ τοῦτο τὸ ἀπόσπασμα εἶναι ἀξιολογώτατον.

61 (3). Εἰς γυναικα ἀμουσον.

α) κατθάνοισα (καταθανοῦσα) ὅταν ἀποθάνης. — κείσεαι θὰ κεῖσαι, θὰ εἶσαι μέσα εἰς τὸν τάφον σου. — οὐδέ ποτα καὶ ποτὲ δέν. — μναμοσύνα σέθεν ἔσσετ' = θὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομά σου. — οὐδ'

έρος (σεθεν έσσεται) ούτε θὰ σὲ ποθῇ κανεὶς (θὰ σὲ ἀναζητῇ).—πεδέχω μετέχω.—άφανής ἀφανής, ἄσημος.—κὴν = καὶ ἐν.—πεδ' (ά), αἰολ. καὶ δωρ. = μετά.—ἄμαυρος (ἀμαυρὸς) σκοτεινὸς, ἄδοξος.—ἐκ-πεποταμένα ὅταν ἀποθάνης (τοῦ ἔκποτάσματι) πετῶ ἔξω· ἔδω ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία πετῷ ἔξω τοῦ σώματος.

β) Στ. 3. Τὰ ρόδα τῆς Πιερίας · ἐννοεῖ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποίησιν (ἀντονομασία)· τὰ ρόδα ἐθεωροῦντο ἀγαπητὰ ἄνθη τῶν Μουσῶν, αἱ ὄποιαι ἐλατρεύοντο ἐν Πιερίᾳ (βλ. 11 (3), στ. 2 «Μούσαι Πιερίδες»).

—Διατὶ ἐκδηλοῖ τοιαύτην ἀποστροφὴν ἡ Σαπφὼ πρὸς τὴν ἀπειρόκαλον καὶ ἀμούσον γυναικα; Πῶς ἐκφράζει τὴν ἀποστροφὴν τῆς αὐτῆς;

62 (4) Εἰς ὥραιαν κόρην ἀκόμη ἀνύπανδρον.

οίον ὅπως.— γλυκύμαλον γλυκύμηλον.— ἐρεύθομαι κοκκινίζω, γίνομαι κόκκινος (ἔρευθος — ἐρύθημα, κοκκινάδα).—**ὔσδοσ**(άρσ.) = κλάδος· ἄκρω ἐπ' ὕσδω ὑψηλὰ εἰς τὴν ἄκραν τῶν κλάδων.—μαλοδρόπητης (μῆλα δρέπω) οἱ κόπτοντες τὰ μῆλα (οἱ μῆλοτρυγγαταί).—οὐ μάλ καὶ ὅμως δὲν (σχῆμα ἐπανορθώσεως).—**ἐπίκεσθαι** (ἐφικέσθαι) νὰ τὸ φθάσουν.

63 (5). «Υπεροχή».

α) ἀστερεῖς ἀστέρεις.— κάλα καλή, ὥραια.— **σελάννα** σελήνη.— ἄψ ἀντὶ αἴψα ἀμέσως.— **ἀπυκρύπτοισι** ἀποκρύπτουσι.— **φάενον** εἶδος (φαεινὸν εἶδος) λαμπρὰ μορφή.— **δηποτα λάμπη** ὅπόταν λάμπῃ.—**πλήθοισα** (= πλήθουσα) πλήρης (όλγιομη).— ἐπὶ γᾶν παῖσαν εἰς ὅλην τὴν γῆν.— **ἀργυρέα** ἀργυρόχρους (ἀργυρόχρωμη).

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω, δεικνύει πόσον μεγάλην ἀπήχησιν εἶχεν ἡ φύσις εἰς τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς Σαπφοῦς. "Αλλο ὅμως νόημα λαμβάνει τὸ πότιμα, ἐν θεωρηθῆ ὡς ἀλληγορικὴ ἔκφρασις τῆς ὑπεροχῆς τῆς μαθητρίας τῆς Ἀριγνάτας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας γυναικας τῆς πατρίδος τῆς.

64 (6). ‘Ρέμβη.

ἀμφὶ τριγύρω.—**ἴψιοθεν** (=ὑψόθεν) ἀνωθεν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.—κελάδει κελαδεῖ. — **ὔσδοσ**, **δσδος** ἀντὶ δόζος κλάδος, κλῶνος.— μάλινος, μήλινος τῆς μηλέας.— **αιθυσσόμενος** (τοῦ β. αἰθύσσοματι) σειέμενος.— **κῶμα** (τὸ) = 1) λήθαργος, «ἀποκάρωμα», 2) ρέμβη,

δνειροπόλησις.—καταρρεῖ—καταρρέει, ρέει πρὸς τὰ κάτω.

65 (7). Γαμβρὸς (ἐπιθαλάμιον, ἀπόσπασμα).

α) **ῦψοι καὶ ὕψοι**, αἰολ. ἀντὶ ὑψοῖ ὑψηλά.— μέλαθρον ὑπέρθυρον ἢ ὄροφή.—ἀέρρω (ἀείρω, αἴρω) ὑψώνω, σηκώνω.—τέκτων ξυλουργός, οἰκοδόμος.— **ἴσσος** **ἴσος**.—"Αρευι = "Αρει.— ἄνδρος ἀνδρός.— μεγάλω μεγάλου, μεγαλοσώμου.

β) Τὰ ἐπιθαλάμια ἥσαν γαμήλια φῆματα, τὰ δοποῖα ἐψάλλοντο κυρίως ὅταν ἡ νύμφη ὀδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὀδηγεῖτο ἡ νύμφη ἐκ τῆς οἰκίας της εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ, ἐψάλλοντο καθ' ὅδὸν γαμήλια φῆματα (ὑμέναιοι), ὅπως καὶ σήμερον γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

'**Υμήναος** 'Υμέναιος, ὁ θεὸς τοῦ γάμου. 'Υμήναον ἐνν. μέλπετε: ἡ λέξις αὕτη ἐπανελαμβάνετο εἰς τὰ ἐπιθαλάμια φῆματα μεθ' ἔκαστον στίχον ἢ παρενεβάλλετο εἰς τὰς στροφάς, τρόπον τινὰ ὃς ἐπωδός, καὶ ἐψάλλετο ὑπὸ χοροῦ. 'Ο χορὸς ἦτο διηρημένος εἰς δύο τμήματα, ἀτινα ἔψαλλον ἐναλλάξ ἀνὰ ἔνα στίχον ἢ ἀνὰ μίαν στροφήν. Τὴν ἐπιφώνησιν 'Υμήναον ἐψάλλον καὶ τὰ δύο τμήματα (ἡμιχόρια) μαζί.

'Η Σαπφὼ παρουσιάζει μετά τινος φίλοπαλγμονος διαθέσεως τὸ ἀνάστημα γαμβροῦ, καθ' ἥν στιγμὴν πρόκειται οὗτος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ὄδηγῶν τὴν νύμφην.

66 (8). 'Ο θυρωρὸς (ἐπιθαλάμιον ἀπόσπασμα).

α) **θυρώρω** = θυρωρῷ.—**ἐπιτορόγυιος** (ἐπτὰ + ὄργυιά) ὁ ἔχων μῆκος ἐπτὰ ὄργυιῶν.—**σάμβαλον** σάνδαλον, ὑπόδημα.—**πεντεβόνη** ἡ πεμπεβόνη ἐκ πέντε δερμάτων βοείων.—**πίσυγγος** ὑποδηματοποιός.—**ἔξεπόνασσαν** (= **ἔξεπόνησσαν**) κατεσκευάσσαν.

β) Καὶ εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἡ Σαπφὼ μετά τινος εὐθύμου διαθέσεως μᾶς παρουσιάζει τὸν θυρωρὸν τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ.

— Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τῆς Σαπφοῦς;

A N A K P E Ω N

'Ο 'Ανακρέων ἐγεννήθη εἰς τὴν Τέων, πόλιν τῆς Λυδίας ἔναντι τῆς Σάμου, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε. Ἡτο δύμας ἀνὴρ ἥδη, ὅτε τὸ 540

π.Χ. ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα του κατόπιν τῆς ὑποταγῆς της εἰς τοὺς Πέρσας ἐπὶ Κύρου τοῦ μεγάλου. Κατέφυγε τότε εἰς τὰ "Αβδηρα τῆς Θράκης, ἀποικίαν τῶν Τήίων. Ἐκεῖθεν προσκληθεὶς ἀλληλοδιαιδόχως διέτριψεν ἐπὶ πόλιν εἰς τὰς αὐλὰς τῶν τυράννων Πολυκράτους τῆς Σάμου, τῶν Πεισιστρατιδῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἀλευαδῶν τῆς Θεσσαλίας. Ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας ἄγνωστον ποῦ.

Συνέθεσεν εἰς ποικίλα μέτρα ποιήματα ἔρωτικὰ καὶ συμποσιακὰ ἀποτελοῦντα πέντε βιβλία, ἐκ τῶν ὅποιων σώζονται μόνον ἀποσπάσματα. Τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνακρέοντος εἶχον γίνει δημοτικώτατα καὶ ἀπέκτησαν βραδύτερον πολλοὺς μιμητάς, οἱ ὅποιοι ἔγραψαν τὰ λεγόμενα «ἄνακρεόντεια» ἄσματα.

67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ συμπόσιον.

α) Στ. 1-6. ἄγε δή, παρακελ.—κελέβθῃ (ή), μέγα ποτήριον (εἴδος κανάτας).—ή ἄμυστις (πόσις) τὸ νὰ πίνῃ κανεὶς χωρὶς νὰ κλείῃ τὸ στόμα, ἀπνευστί, μονοροῦφι (ἐκ τοῦ α στερητ. καὶ μύω = κλείω).—προπίνω πίνω πρῶτος.—τὰ μέν...τά... δ' ἀφ' ἐνὸς μέν, ἀφ' ἑτέρου δέ.—ἔγχεας (μετοχ. ἀρ. τοῦ ἔγχεω) ἐνν. εἰς τὴν κελέβην.—κύαθος ποτήριον (διὰ τοῦ ὅποιου ἤγνησαν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος).—ἀνυ-βρίστως νηφαλίως, εὐπρεπῶς.—ἀνὰ...βασσαρήσω: ἀναβασσαρέω εὐθυμῷ («μπαίνω στὸ κέφι»).—δηῦτε = δή αὗτε πάλιν δέ.

Στ. 7-11. οὕτω (μὲ οὐσ.) μὲ τόσον...—ἀλαλητὸς ἀλαληγμός.—μηκέτι... μελετῶμεν ἀς μὴ γυμναζώμεθα πλέον, ἀς μὴ κάμνωμεν γυμνάσια (σκυθικῆς οἰνοποσίας).—παρ' οἴνῳ εἰς τὸ συμπόσιον.—ἀλλὰ ὑποπίπνοντες πίνοντες μετρίως («κουτσοπίπνοντας»).—ἐν καλοῖς ὕμνοις ἀνάμεσα σ' ὡραίους ὕμνους, (ψάλλοντες ὡραίους ὕμνους).

β) Στ. 3-4. Διὰ τὰς ἀναλογίας τῆς ἀναμείξεως τοῦ οἴνου βλ. Ξενοφάνους «Συμπόσιον» στ. 4, σελ. 96.

Στ. 6. βασσαρέω (εὐθυμῷ), ἐκ τοῦ ὄντος **Βασσαρεύς**, ὅπως ἐλέγετο ὁ Διόνυσος ὑπὸ τῶν Θρακῶν.

Στ. 9. Σκυθικὴ πόσις· οἱ Σκύθαι ἐφημίζοντο διὰ τὴν ἀμετρον οἰνοποσίαν: ἔπινον οἶνον ἄκρατον.

Στ. 10-11. καλοῖς ἐν ὕμνοις· πρβλ. τὸ «εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις» τοῦ Ξενοφάνους εἰς «Συμπόσιον» σελ. 26, στ. 14.

68 (2). Στεναγμοὶ γήρατος.

α) πολιὸς ὑπόλευκος.—τὸ κάρη ἡ τὸ κάρα (γεν. τοῦ καρήστος καὶ κάρητος ἡ κεφαλὴ ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μετωνυμία).—πάρα (ἐστι) = πάρεστι.—γλυκεροῦ κλπ. ἡ σειρά: οὐκέτι λέλειπται πολλὸς χρόνος γλυκεροῦ βιότου.—ἀνασταλύζω ἀναστενάζω.—θαμὰ συχνά.—μυχὸς Ἀίδεω τὰ βάθη τοῦ Ἀδου.—ἀργαλέος φρικτός, πικρός.—έτοιμόν (ἐστι) εἶναι ὠρισμένον, ὑπερβέβαιον.

β) Τάρταρος οὗτος ἥτο κατὰ τὴν ἀρχαῖαν πίστιν σκοτεινὸς καὶ φοβερὸς τόπος ὑπὸ τὸν Ἀδην, εἰς βάθος τόσον, ὅση ἡ ἀπόστασις τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.

69 (3). Γεροντικὰ παράπονα.

α) σφαίρῃ πορφυρῇ, δοτ. ὅργ. εἰς τὸ βάλλων: «κτυπώντας μὲ μὲ σφαῖρα πορφυρή».—δηῦτε (= δὴ αὐτεῖ) ίδοὺ πάλιν, πάλιν λοιπόν.—νεᾶνις, νεῆνις || νῆνις νῆνις δοτ. νήνι = νεάνιδι (εἰς τὸ συμπαλ-ζειν).—ποικιλοσάμβαλος ποικιλοσάνδαλος, ἡ φοροῦσα σανδάλια πεζεῖν).—ποικιλμένα («πλουμιστά»).—ἔστιν γάρ... εἶναι δὰ (παρενθετικῶς).—εὔκτιτος ἔχων (ἔχουσα) ὡραίας οἰκοδομάς.—καταμέμφομαι ψέγω, «περιγελῶ».—χάσκω (ώς καὶ ἡ σημειώνη σημασία του): προσβλέπω μὲ ἀνοικτὸν στόμα.—πρὸς ἄλλην, ἐνν. κόμην (πρὸς ἄλλον τινά.)

β) Στ. 1. σφαίρῃ πορφυρῇ· ὅπλα τοῦ Ἐρωτος εἶναι κυρίως τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη, δἰ ὃν ἐπληττεν ἔκεινον, εἰς τὸν ὄποιον ἦθελε νὰ ἐμβάλῃ σφοδρὸν ἔρωτα. Πλὴν τούτων εἶχε καὶ σφαῖραν (τόπι), διὰ τῆς ὅποιας ἐπληττεν ἔκεινον, τὸν ὄποιον ἦθελεν ἀπλῶς νὰ ἐμβάλῃ εἰς πειρασμόν.

Στ. 5. ἀπ' εὐκτίτου Λέσβου· διὰ τούτων χαριεντιζόμενος ὑπονοεῖ, ὅτι δὲν τὸν καταδέχεται ἡ νεᾶνις ὡς ἐπαρχιώτην, «πρωτευουσιάνα αὐτή».

Στ. 7. καταμέμφεται· ἡ νεᾶνις τὸν περιπαῖζει διὰ τὴν λευκὴν κόμην του. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι αἱ γυναικεῖς τῆς ἀρχ. Λέσβου ἦσαν χειραφετημέναι, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐλευθεριότης τῆς νεάνιδος.

—Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀνακρέοντος; Κατὰ τί δομοίαζει ὁ Ἰων Ἀνακρέων πρὸς τὸν Ἀιολεῖς λυρικούς;

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ

‘Ο Τέρπανδρος (680 - 620 π.Χ.) είναι ὁ ἀρχαιότατος τῶν Λεσβίων χορικῶν ποιητῶν. Έδοξάσθη κυρίως ὡς μουσικός, διότι ποικιλοτρόπως προήγαγε τὴν μουσικὴν τέχνην καὶ συνεκέντρωσε τὰς διεσπαρμένας μελωδίας, ὅσαι ἐποιήθησαν ὑπὸ τῆς φυσικῆς κλίσεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἐρρύθμισε κατὰ τεχνικοὺς κανόνας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ποίησις αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν ἐστερεῖτο ἀξίας, ὡς μαρτυροῦν τὰ διάγα διασωθέντα ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων του.

70. Ἀποσπάσματα Τερπάνδρου.

‘Απ. 1. α) ἀρχὰ ἀρχή, ἔναρξις (διότι ἀπὸ τοῦ ὄνόματος τοῦ Διὸς ὅλοι οἱ ποιηταὶ ἥρχιζον τὰ ποιήματά των, ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἀπὸ Διὸς ἀρχεσθαι»).—ἄγγήτωρ ἥργήτωρ είναι φανερὸν ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἦτο προσίμιον μακροτέρου ἀσματος.

β) Στίχοι ὄλοσπόνδειοι. Τούτους μετεχειρίζοντο οἱ “Ελληνες λυρικοὶ κατὰ τὰς σπονδάς.

‘Απ. 2. α) ἔνθα ὅπου.—αἰχμὰ ἡ αἰχμή, τὸ δόρυ (τὸ πολεμικὸν πνεῦμα).—μῶσα μοῦσα.—λιγὺς (λίγεια, λιγὺ) καλλίφωνος.—δίκα (-η) δικαιοσύνη.—εύρυαγνια ἡ ἔχουσα εὔρειας ἀγνιάς, ἡ ἀποφεύγουσα τὰς σκολιοδρομίας, εὐθύδικος.—ἐπιτάρροθος ἀρωγός, βοηθός.

β) Διὰ τοῦ ἀποσπ. τούτου ὑμεῖ τὴν Σπάρτην, ὅπου ἤκμαζε τὸ πολεμικὸν πνεῦμα («αἰχμά»).

‘Απ. 3. α) σοὶ (κελαδήσομεν) πρὸς τιμήν σου.—ἀποστέρξαντες ἀφήσαντες, ἀπορρίψαντες.—τετράγηρυν ἀοιδὰν τὴν διὰ τετραχόρδου λύρας μουσικὴν.—έπτάτονος ἐπτάχορδος, ἐπτάφωνος.

β) ‘Ο Τέρπανδρος ἐτελειοποίησε τὴν κιθάραν καὶ ηὕξησε τὰς χορδὰς αὐτῆς ἀπὸ 4 εἰς 7. Διὰ τοῦτο λέγει ὅτι θὰ ψάλῃ διὰ τῆς «έπτατόνου φόρμιγγος».

ΑΛΚΜΑΝ

‘Ο Αλκμάν ἤκμασε περὶ τὸ 620 π.Χ. Ἡτο Λυδὸς ἐκ Σάρδεων, ἀλλ’ αἰγμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Κιμμερίων (βλ. Καλλῖνον) ἐπωλήθη ὡς δοῦλος

εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου διακριθεὶς διὰ τὴν μουσικήν του ἐκανότητα ἀπηλευθερώθη καὶ ἐπωνυμάσθη Λάκων. Προήγαγε τὴν μουσικὴν καὶ πρῶτος διεμόρφωσεν εἰς τὴν χορικὴν ποίησιν τὰς στροφὰς ἀντὶ τῶν ἀπλῶν στίχων. Ἔγραψε πολλὰ ποιήματα, μεταξὺ τῶν ὄποιων ἐφημίζοντο τὰ λεγόμενα παρθένεια, ἥτοι ἀσματα ἀδόμενα εἰς ἑορτάς, ἵδια πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑπὸ χοροῦ παρθένων διηρημένου εἰς δύο ἡμιχόρια.

Ἐκ τῶν ἔργων του μόνον ἐλάχιστα ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Δύο ἐκ τούτων εἶναι τὰ κατωτέρω.

71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία.

α) εῦδω (καθεύδω) κοιμῶμαι, ἡσυχάζω.—ἡ φάραγξ τὸ φαράγγι. δ πρῶν (πληθ. οἱ πρώφνες ἢ πρῶνες) προεξοχὴ ὅρους, βράχος.—φῦλα αἱ φυλαὶ (φῦλά θ' ἐρπετὰ καὶ τὰ ποικίλα εἴδη τῶν ἐρπετῶν).—τόσσα ὅσσα.—δρεσκῶος δρεσκίος.—κνώδαλον ἀγρίμῳ (ἐδῶ = θαλάσσιον ζῷον, κῆτος).—βένθος βάθος.—πορφύρεος ταραχώδης, σκοτεινός.—τανυπτέρυξ (τανυσίπτερος) ὁ ἔχων μακρὰς πτέρυγας, μακρόπτερος.

β) Ὁ ποιητὴς δίδει ἐδῶ ὀραίαν εἰς ὃν αἱ τῆς κοιμωμένης φύσεως. Ἀναλύσατε τὴν εἰκόνα εἰς τὰ στοιχεῖα της. (Πρβλ. Σολωμοῦ «Γαλήνη»).

72 (2). Τὸ γῆρας.

α) οὐ μ' ἔτι..., ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: οὐκέτι γυῖα δύναται φέρειν με=δὲν μὲ βαστοῦν τὰ γόνατά μου πιά· γυῖα τὰ μέλη τοῦ σώματος, κυρ. οἱ πόδες.—μελίγαρυς, μελίγηρυς (μέλι-γῆρυς = φωνή, λαλία) μελίφωνος, γλυκύφωνος.—ἰμερόφωνος (συνών. τοῦ προηγουμένου) ὁ ἔχων θελτικὴν φωνήν, «γλυκόλαλος».—βάλε (εὐχετικὸν μόριον) εἴθε, μακάρι.—κηρύλος εἰδος θαλασσίου πτηνοῦ, τοῦ γένους τῶν ἀλκυονιδῶν, κυρίως δὲ ἡ ἄρρην ἀλκυών, (κοινῶς: ψαροφάγος, βασιλοπούλι).—δστε=δες ὁ ὄποιος.—ἄνθος κύματος ἀφρὸς τοῦ κύματος.—νηδεής (στερ. μόρ. νή καὶ δέος) ἄφοβος.—ἥτορ καρδία.—ἀλιπόρφυρος ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς θαλασσίας πορφύρας ἢ ὁ ἔχων χρῶμα κυανοῦν καὶ πορφυροῦν (γαλαζοκόκκινο).—εῖαρος ἔαρος.—

β) Τὸ ἀσμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων παρθενείων. (Βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογραφ. Ἀλκμάνος). Ἐδῶ ὁ Ἀλκμάν, ὃς ἀρχηγὸς τοῦ χοροῦ (χορηγὸς), μονωδῶν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν χορὸν τῶν παρθένων καὶ ὄμιλεῖ δι' ἔκατὸν παραπονούμενος διὰ τὰ γηρατεῖά του.

Στ. 4. νηδεέες ήτορ ἔχων. 'Ο κηρύλος δὲν φοβεῖται τὰ γηρατεῖα, διότι, ὅταν γηράσῃ καὶ δὲν δύναται νὰ πετῷ, φέρεται κατὰ τὰς ἀποδημίας (ώς λέγει ἡ παράδοσις) ἐπὶ τῶν πτερύγων τῶν θηλειῶν.— **εἴαρος δρυνις** οἱ κηρύλοι, ὅπως καὶ αἱ χελιδόνες, εἶναι προάγγελοι τῆς ἀνοίξεως.

ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ

'Ο Στησίχορος (640 - 555 π.Χ.) ὠνομάζετο Τεισίας καὶ κατήγετο ἐκ τῆς Μεγάλης Εὐλάδος. Κατῆλθεν εἰς Ἰμέραν τῆς Σικελίας, ὅπου ἐπωνομάσθη Στησίχορος ὁ Ἰμεραῖος. Συνέθεσε ποιήματα ποικίλα, τὰ ὅποια παρέδιδεν εἰς τοὺς χορούς, τοὺς ὅποιους πρῶτος αὐτὸς ἔστησεν (ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπωνυμία του). Τὰ ποιήματά του, ἔχοντα ὑποθέσεις ἐξ ἀρχαίων μύθων, ἔξετείνοντο εἰς 26 βιβλία.

Σπουδαία καινοτομία τοῦ Στησιχόρου ως πρὸς τὴν μορφὴν τῶν ὕμνων εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσα «τριάς», ἥτοι ὁμάς ἐκ τριῶν στροφῶν· δῆλος μετὰ τὰς δύο ἐπακριβῶς ὁμοίας στροφάς, στροφὴν καὶ ἀντιστροφὴν, ὁ Στησίχορος προσέθεσε καὶ τρίτην, τὴν ἐπωδόν, μὲ διάφορα μέτρα καὶ μὲ διάφορον μουσικὸν σκοπόν. Δυστυχῶς ὅμως ἐλάχιστα ἀποστάσματα ἐκ τοῦ ἔργου του περιεσώθησαν.

73. 'Η νυκτερινὴ ἐπιστροφὴ τοῦ 'Ηλίου.

α) **Υπεριονίδας (-δης)** ὁ υἱὸς τοῦ 'Υπερίωνος, ἐνὸς τῶν Τιτάνων.— **δέπας** ποτήριον.— **έσκατέβαινε** κατέβαινε μέσα εἰς.— **βένθος** βάθος.— **έρεμνὸς** (έρεβνὸς) σκοτεινός.— ὁ δὲ **πάις** Διός, δῆλος ὁ 'Ηρακλῆς.— **κουριδίη** ἀλοχος νόμιμος σύζυγος, ἢ ἀπλῶς: σύζυγος· (βλ. Καλλίνου, στ. 7.).— **ποσσοί** μὲ τὰ πόδια, πεζῇ.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου, τὸ ὃποῖον ἐπεγράφετο «Γηρυονῆς» καὶ εἶχεν ως ὑπόθεσιν τὸν γνωστὸν ἀθλὸν τοῦ 'Ηρακλέους. Οὗτος διετάχθη ὑπὸ τοῦ Εύρυσθέως νὰ κομίσῃ τὰς βοῦς τοῦ Γηρυόνου, τρικεφάλου τέρατος οίκουντος εἰς τὰς ἐσχατιάς τῆς γῆς. Πορευόμενος ὁ 'Ηρακλῆς διὰ τῆς Εύρώπης ἔστησε τὰς 'Ηρακλείους στήλας, ἔλαβε δὲ ἔκει παρὰ τοῦ 'Ηλίου χρυσοῦν δέπας, διὰ τοῦ ὅποιου διεπέρασε τὸν ὡκεανόν. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβε τὰς βοῦς καὶ ἐφόνευσε τὸν Γηρυόνην, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς 'Ηρακλείους στήλας, ὅπου ἀπέδωσε τὸ δέπας εἰς τὸν "Ηλιον. Καὶ τώρα ὁ 'Ηλιος μέλνει ν' ἀκολουθήσῃ διὰ τοῦ ὡκεανοῦ

τὴν νυκτερινὴν πορείαν του ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν του, δόποθεν θὰ ἐπανέλθῃ τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης, διὰ νὰ φωτίσῃ τὸν κόσμον.

Δέπας ήτο πλατύ ποτήριον μὲ λαβάς, διὰ τοῦ ὅποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος. Κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων ἐντὸς τοιούτου ποτηρίου, ως ἐπὶ κλίνης, ἐφέρετο ὁ "Ἡλιος ἀπὸ τὴν δύσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν κατὰ τὴν νύκτα, ἐνῷ ἐξ Α πρὸς Δ ἐφώτιζε τὸν κόσμον ἐλαύνων ἐπὶ τεθρίππου, συρομένου ὑπὸ πυριπνών ἵππων.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Τρεῖς ποιηταὶ ἔφερον τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς τὴν τελειότητα. Οὓτοι ήσαν ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

'Ο Σιμωνίδης οὗτος (556 - 468 π.Χ.), διάφορος τοῦ Σημωνίδου τοῦ Ἀμοργίνου, ἔγεννηθη εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέω (ἡ ὅποια σήμερον ὀνομάζεται Κέα, κοινῶς Τζιά). Κατ’ ἀρχὰς ἔγινε γνωστὸς ως χοροδιδάσκαλος, ἀφοιωθεὶς δημως εἰς τὴν ποίησιν ηὐτύχησε νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην φήμην. "Ἐνεκα τούτου αὐλαὶ φιλομούσων τυράννων ἐφιλοτιμοῦντο νὰ καλέσουν πλησίον αὐτῶν τὸν ποιητήν. Τοιουτοτρόπιας ἔζησεν ἐπὶ πολὺ πλησίον τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐν Ἀθήναις. "Ἐπειτα μετέβη εἰς Θεσσαλίαν πρὸς τοὺς Ἀλευάδας καὶ Σκοπάδας, τοὺς ὅποίους ἐνεκωμίαζεν ἐπὶ μισθῷ. Κατὰ τὰ μηδικὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διπού ἔγινε φίλος τοῦ Θεμιστοκλέους. Τότε διὰ τῶν ὑπερόχων ἐπιγραμμάτων του ὅμηρος τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς ἡρωϊκῶς πεσόντας. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν Σικελίαν παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ τυράννου Ιέρωνος. 'Ἐκεῖ ἀπέθανεν εἰς ἥλικιαν 90 σχεδὸν ἐτῶν.

'Ο Σιμωνίδης ἔγραψε πολλὰ καὶ ποικίλα ποιήματα, τὰ ὅποια ἔγιναν γνωστὰ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, εἰς τρόπον ὡστε ἡ ποίησίς του κατέστη καθολικὴ καὶ πανελλήνιος ὑπερπηδήσχατος τοὺς φυλετικοὺς φραγμούς, τοὺς χωρίζοντας τοὺς Ἑλληνας ἀπ’ ἀλλήλων.

'Ατυχῶς, ἀπὸ τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν τοῦ Σιμωνίδου, πλὴν τῶν ἐπιγραμμάτων του, μόνον ἀποσπάσματα σώζονται. Καὶ ταῦτα ὅμως μαρτυροῦν τὴν τελειότητα τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιητικῆς του ἀξίας.

74(1). 'Εγκώμιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις, (480 π.Χ.).

α) εὐκλεής ἢ τύχα, διότι ἔπεσον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. — πότμος θάνατος. — πρὸ γόνων ἀντὶ θρήνων. — ἡ μνᾶστις ἢ μνήμη. — οίκτος

λύπη.—**έντάφιον** (ένν. είμα) σάβανον (δηλ. τὴν δόξαν, ἡ ὁποία ἔχει περιβάλλει αὐτοὺς).—**εύρως** εύρωτίασις, μούχλα.—**ἀμαυρόω** ἐπισκιάζω, ἔξαφανίζω.—**σακός** (σηκὸς) ἵερὸς χῶρος (ἔδω = τάφος).—**οἰκέτης** ἔνοικος (οἰκέταν, κτηριοῦ = ὡς ἔνοικον).—**εύδοξία** δόξα.—**ἀνδρῶν ἀγαθῶν κτλ.**, ἡ σειρά: ὅδε **σακός**, (σακός ὧν) **ἀνδρῶν ἀγαθῶν**, **εἴλετο** (= ἐκτήσατο) οἰκέταν **εύδοξίαν** ‘Ελλάδος.—μαρτυρεῖ, δηλ. τοῦτο, ὅτι ὁ τάφος οὗτος ἐγκλείει τὴν δόξαν τῆς Ἐλλάδος.—**λελοιπώς**, μτχ. ἀναφορ. —**κόσμος** τιμή, ἐγκώμιον.—**ἀρετὰ** ἀνδρεία.—**ἀέναος** αἰώνιος.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι διεσώθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ἱστοριογράφου τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος, περιληγθέντες εἰς τὸ σύγγραμμά του «Βιβλιοθήκη ἱστορική» καὶ χαρακτηριζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὡς «ἄξιον τῆς ἀρετῆς ἐκείνων ἐγκλείει τὴν δόξαν τῆς Ἐλλάδος».

Στ. 3. βωμός· ἀποκαλεῖ βωμὸν τὸ τάφον τῶν πεσόντων, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀπεδίδοντο τιμαὶ καὶ ἐτελοῦντο θυσίαι εἰς τοὺς νεκρούς, ὡς εἰς ἥρωας.

—Ποιαὶ αἱ ἀρεταὶ τοῦ ποιήματος; Ποῖα τὰ τεχνικὰ μέσα; Εἰς ποίους στίχους ἐννπάροχει ἡ κεντρικὴ ίδεα;

75 (2). Ἀσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα.

α) **ἐών** = ὄν, αἰτιολ. μτχ.—μὴ φάσῃς = μὴ φήσῃς.—μηδέ: μηδὲ φάσῃς... ὅσον κτλ.—**ἔσσεται**, ἐνν. ὅλβιος (= εὐτυχής).—**ώκεια**, θηλ. τοῦ ὡκὺς ταχὺς ἡ σειρά: οὐδὲ γάρ ἡ τῆς ταχυπτερύγου μυίας μετάστασις οὕτως ὡκειά ἔστιν.—μετάστασις ἀλλαγὴ θέσεως, ἐναλλαγὴ (καταστάσεως), ἡ ἐκ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον μετάβασις.

β) Γὸς ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον, ἀνήκει εἰς τοὺς «θρήνους», τοὺς ὄποιους ἔγραψεν ὁ Σιμωνίδης διὰ τοὺς Σκοπάδας, τυράννους ἐν Κρανηνῶν τῆς Θεσσαλίας, οἱ ὄποιοι κατεπλακώθησαν ὑπὸ τῆς πεσούσης στέγης τῆς οἰκίας των, διασωθέντος ὡς ἐκ θαύματος τοῦ ποιητοῦ.

76 (3). Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

κάρτος (χράτος) δύναμις.—**ἀπρακτος** ἀνωφελής.—μεληδῶν μέριμνα.—**παῦρος** ὄλιγος, μικρὸς (parvus - paulus).—**αἰών** βίος.—**πόνος** ἀμφὶ πόνῳ βάσανα διαδέχονται τὰ βάσανα.—**ἄφυκτος** ἀν-

πόφευκτος.—διμῶς δύοις (ἀδιακρίτως δι' ὅλους).—κείνου, δηλ. τοῦ θανάτου.—λάχον = ἔλαχον ἔλαβον παρὰ τῆς μοίρας.

77 (4). 'Η 'Αρετή.

α) λόγος μῆθος, θρῦλος.—ναίω κατοικῶ.—δυσάμβατος δυσανάβατος.—πέτρα βράχος.—ἀμφέπω διαιμένω, κατοικῶ.—οὐδέ... ἔσοπτός (ἔστιν) οὕτε εἶναι ὄρατή.—βλέφαρα, ἐδῶ = ὁφθαλμοί.—ῷ (περιληπτικόν), ἀναφέρεται εἰς τὸ πάντων ἀντί: ἔσοπτος οὐδενὶ ὥ.—ῷ μή... μόλη εἰς ὄντινα δὲν ἔλθῃ.—δακέθυμος βασανιστικός: (ὅστις δὲν βασανισθῇ καὶ δὲν ἰδρώσῃ).—ἴκη τ' = καὶ μὴ ἴκη, ἐνν. οὔτος (ἐκ τοῦ ὥ): καὶ δὲν ἀναπτύξῃ οὗτος εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικάς του δυνάμεις.

β) 'Ο ποιητής προσωποποιεῖ τὴν ἀρετὴν καὶ φαντάζεται ὅτι αὕτη ἀποσυρθεῖσα τοῦ κόσμου διὰ τὴν αὐξανομένην κακίαν του κατέψυγεν εἰς τὰς ἀπροσίτους κορυφὰς τῶν βράχων. Διὰ νὰ τὴν φθάσῃ κανεὶς χρειάζεται νὰ ἰδρώσῃ κτλ. πρβλ. 'Ησιόδου «Ἐργα καὶ ἡμέραι», στ. 289 - 292 (κατὰ μετάφρασιν Σ. Μενάρδου): «"Ομῶς ἐμπρὸς στὴν Ἀρετὴν ἔχοντις ἰδρῶτα βάλει —οἱ ἀθάνατοι, καὶ μακρινὸς ἀνίγφορος σ' ἐκείνη — πηγαίνει στὴν ἀρχὴν τραχύς· μόν' ἄμα κανεὶς φθάσῃ—στὴν κορυφὴν, τότε εὔκολος δὲ πρὸς δύσκολος εἶναι».

78 (5). 'Επίκρισις ἐπιτυμβίου ἐπιγράμματος.

α) τίς κεν αἰνήσει ποῖος θὰ ἤτο δυνατὸν νὰ ἐπαινέσῃ.—νόῳ πίσυνος ὀρθοφρονῶν, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ὄρθην του κρίσιν.—ναέτας, ναέτης (ναίω=κατοικῶ) κάτοικος.—ἀέναος (ἀεὶ νάω = ρέω) διακρῶς ρέων.—δίνη στρόβιλος.—ἀντία θέντα παραληγλίσαντα.—μένος δύναμις, ἀντοχὴ, διάρκεια.—στάλα στήλη, βάθρον.—ἡσσω κατώτερα, ἀσθενέστερα.—θραύσοντι = θραύσουσι, δύνανται νὰ θραύσουν.—φώς, φωτὸς ἀνήρ.—ἄδει βουλὰ = ἥδε βουλὴ ἡ ἐμπνευσις αὐτη.

β) 'Επὶ τοῦ τάφου τοῦ Μίδα, τοῦ βασιλέως τῶν Φρυγῶν, εἶχε στηθῆ χαλκίνη Σφίγξ, ἐπὶ δὲ τοῦ βάθρου αὐτῆς εἶχε γραφῆ ἐπίγραμμα τοῦ Κλεοβούλου, ἐκ Λίνδου τῆς Ρόδου, δόποιος θεωρεῖται εἰς τῶν ἐπτά σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Τὸ ἐπίγραμμα αὐτό, τὸ δόποιον ἐδῶ ἐπιχρίνει ὁ Σιμωνίδης, ἔχει ως ἔξης:

Χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδον δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.

Ἐστ' ἀν ὅδωρ τε νάγη καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
ἡέλιος τ' ἀνιών λάμπη, λαμπῷη τε σελήνη,
καὶ ποταμοὶ πλήθωσιν, ἀνακλύζῃ τε θάλασσα,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύστω ἐπὶ τύμβῳ
ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.

Στ. 5. λίθον· ὁ ποιητὴς φαντάζεται τὸ βάθρον τῆς Σφιγγὸς λίθινον.
—**θεῶν ἥσσων**· τὰ φυσικὰ φαινόμενα μόνον ἀπὸ τοὺς θεοὺς εἶναι ἀσθενέστερα. Ἐπομένως δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ παραβάλλῃ κανεὶς τὴν ἀντοχὴν ἢ τὴν διάρκειαν τῶν φθαρτῶν (λίθος - στάλα), πρός τὴν δύναμιν ἢ πρὸς τὴν ἀνακύκλησιν τῶν φυσικῶν φαινομένων.

Β Α Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

‘Ο Βακχυλίδης (περὶ τὰ 510 - 440 π.Χ.) ἐγεννήθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέω, ἦτο δὲ ἀνεψιός τοῦ Σιμωνίδου καὶ συνοδός του εἰς τὰ ταξίδια. Ἰδιαιτέρως ἐπιμήθη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἱέρωνος τῶν Συρακουσῶν. Ἔγραψε ποικίλα χορικὰ ποιήματα, ἐκ τῶν ὃποιων εἶχον σωθῆ ἐλάχιστα ἀποσπάσματα. Ἀλλὰ τὸ 1896 εὑρέθη εἰς τὴν Αἴγυπτον πάπυρος μὲ 13 ἐπινίκους καὶ 6 διθυράμβους του.

‘Ο Βακχυλίδης προήγαγεν ἔτι περαιτέρω τὴν χορικὴν ποίησιν, εἰς τὴν ὃποίαν ἔδωσε τεχνικωτέραν μορφήν, μουσικότητα καὶ ρυθμικότητα.

79 (1). Παιάν εἰς τὴν εἱρήνην.

α) **Στ. 1-5. τίκτει γεννᾶ, φέρει, χαρίζει.—μεγάλα (θηλ.) ἢ μεγαλειώδης.—καὶ ἄνθεα μελιγλώσσων ἀσιδᾶν (= ὡδῶν)** ἄνθη μελισταλάκτων φύδῶν (: ὥραῖα καὶ εὐχάριστα ἄσματα).—**δαιδάλεος** τεχνικός, πολυποίκιλτος (: ἐπὶ δαιδαλέων βωμῶν).—**θεοῖσιν**, δοτ. χαριστική.—**αἴθομαι** καίομαι (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **τίκτει**: κάμνει νὰ καίωται).—**μῆρα** (βοῶν καὶ μήλων) μηρία βοῶν καὶ προβάτων.—**τανύθριξ** μακρόβιαλλος.—γυμνασίων τε νέοις... μέλειν (τὸ ἀπαρ. πάλιν ἐκ τοῦ **τίκτει**): κάμνει νὰ καταγίνωνται οἱ νέοι εἰς τὰ γυμνάσια (τὰς ἀθλητ. ἀσκήσεις).—**αὐλῶν** (ἀρσ.) τε καὶ κώμων (ἀρσ.) εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς τὰ τραγούδια.

Στ. 6 - 8. δ πόρπαξ ἡ λαβὴ τῆς ἀσπίδος.—αἰθὸς καμένος, μαῦρος: ιστοὶ αἰθᾶν ἀραχνᾶν, γενικὴ πληθ.—πέλονται γίνονται, ὑφαίνονται.—τὸ ἔγχος τὸ δόρυ.—ἀμφάκης (ἀμφήκης) ἀμφίστομος.—δάμνημι καταβάλλω, καταστέφω.—εὐρώς μούχλα, σκωρία.

Στ. 9 - 13. χαλκεῖν (γεν. πληθ.) χαλκῶν (σαλπίγγων).—συλᾶται ἀφαιρεῖται, διακόπτεται (ὑπὸ τοῦ ἥχου τῶν σαλπίγγων).—μελιφρων γλυκὺς (ἐκ τοῦ μέλι καὶ φρήν).—ἀῶος (ἀώς=ἥώς) πρωτόνος.—θάλπω λωογονῶ.—τὸ κέαρ (κῆρ), γεν. κῆρος, καρδία.—ἔρατὸς ποθητὸς.—βρίθοντ(ι) δωρ. = βρίθουσι.—παιδικοὶ ὕμνοι νεανικὰ τραγούδια.—φλέγονται ἀνάπτουν, ἀντηχοῦν ἐνθουσιωδῶς.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ὁ μόνος διασωθεὶς παιάν τοῦ Βακχυλίδου.
Ο παιάν ἦτο: 1) ᾧσμα εἰς τὸν "Αρην πρὸ τῆς μάχης (ἐ μ β α τ ἡ ρ ι ο ν)"
2) ᾧσμα εὐχαριστήριον πρὸς τοὺς θεοὺς μετὰ τὴν νίκην (ἐ π ι ν ἵ κ ι ο ν)
3) ᾧσμα εἰς "Απόλλωνα καὶ "Αρτεμιν εὐχαριστήριον διὰ τὴν
ἐκ κακοῦ τινος λύτρωσιν 4) ἐπιτραπέζιος προσευχὴ κατὰ τὸ συμπόσιον.

Κατὰ τὸν παιᾶνα τοῦτον ὁ γλύπτης Κηφισόδοτος (ἀκμάσας τὸ α'
ἥμισυ τοῦ δ' π.Χ. αἰῶνος) κατεσκεύασε τὴν θεάν Ειρήνην φέρουσαν εἰς
τὰς χεῖρας τὸν Πλοῦτον. Ωραῖον ἀντίγραφον εύρισκεται εἰς Μόναχον.

80 (2). Μία ἡ ὀδὸς τῆς εὐτυχίας (ἀπόσπασμα).

α) εἰς ὅρος (εὐτυχίας ἔστιν) ὑπὸ ἔνα μόνον ὄρον ἔξασφαλίζεται
ἡ εὐτυχία.—ἀπενθής ἀπαθής, ἥρεμος.—διατελῶ βίον διάγω τὸν βίον,
ζῶ. — ἀμφιπολῶ σκέπτομαι. — τὸ δὲ παρ' κτλ., ἡ σειρά: ίάπτε-
ται δὲ ἐδν κέαρ παρ' ἀμαρ τε καὶ νύκτα χάριν μελλόντων (συμ-
βῆναι).—ιάπτομαι βλάπτω, πληγώνω. — τὸ κέαρ (κῆρ) καρδία. —
παρ' ἀμαρ τε καὶ νύκτα ἡμέραν καὶ νύκτα.—ἄκαρπον ἔχει πόνον
ματαίως μοχθεῖ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι προσόδιον, ἦτοι ᾧσμα ἀδόμενον συνοδείᾳ
αὐλῶν ὑπὸ χοροῦ προσερχομένου εἰς ναὸν ἡ βωμὸν κατὰ τὰς ἔορτάς.

Στ. 2. θυμὸν ἀπενθή· ἡ ἀπάθεια ὡς προύπιθεσις τῆς εὐτυχίας
ἀπετέλεσε βραδύτερον τὴν βάσιν τῆς θεωρίας τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων,
οἱ ὅποιοι ἔλεγον «μένε καὶ κράτει» πρβλ. Ἀρχιλόχου «Θάρρος εἰς τὰς
δοκιμασίας» (σελ. 42).

α) **Στ. 1 - 15.** (στροφὴ α')· τᾶν Ἱερᾶν Ἀθανᾶν τῶν Ἱερῶν Ἀθηνῶν.—ἀβρόβιος ἀβροδίαιτος, ἐπιχαρίτως ζῶν.—**Ιωνες**: οὕτω καλοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι ώς οἱ κυριώτεροι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς.—τί διατί. — νέον νεωστί, πρὸ δὲ διάγου. — ἔκλαγε, ἀρ. β' τοῦ κλάζω = ἡχῶ ἴσχυρῶς, δέξεως, (κλαγγὴ τῶν ὅπλων).—**χαλκοκάρδων** χαλκόστομος, χαλκῆ. — **ἀσιδά**, ἐδῶ = σάλπισμα. — δυσμενής ἐναντίος, ἐχθρός. — **ἀμφιβάλλω** περικυκλῶ· ή σειρὰ τῶν λέξεων: **ἀμφιβάλλει** ὅρια ἀμετέρας χθονός.—**κακομάχανος** δόλιος, κακοῦργος.—**ἀέκατι** (ἐπιρ.) ποιμένων παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ποιμένων.—**σεύοντ(ι)** (=σεύουσιν) ἀπάγουσι. — **μῆλα** αἴγοπρόβατα (ἄγέλας... μῆλων). — **ἀμύσσω** (ἀμυγή) σπαράσσω, σχίζω.—**φθέγγευ** (=φθέγγου) ὁμίλει, λέγε.—**εἰ τινι** βροτῶν περισσότερον παντὸς ἄλλου θυητοῦ. — **ἔμμεναι** καὶ τὸν = εἰναι καὶ σοὶ ὅτι ἔχεις καὶ σύ.

Στ. 16 - 30. (στροφὴ β')· **νέον**, βλ. στ. 3.—**ἀμείβω ποσὶν** ἀλλάσσω τόπον, διαβαίνω.—**δολιχὸς** μακρός.—**κέλευθος** (ἡ) ὁδός.—**δολιχὸν** 'Ισθμίαν κέλευθον τὴν μακρὰν (διὰ) τοῦ 'Ισθμοῦ ὁδόν.—**κάρυξ** κήρυξ.—**ἄφατος** ἀνέκφραστος, καταπληκτικὸς (μέση λέξις: ἐδῶ ἐπὶ καλοῦ).—**ἄφατα** ἔργα καταπληκτικὰ κατορθώματα.—**κραταιοῦ** φωτός ἐννοεῖ τὸν Θησέα.—**ὑπέρβιος** βίαιος, σκληρός.—**ἔπειφνεν**, ἀρ. β' τοῦ ἀχρήστου ρ. **φένω** = φονεύω.—**φέρτατος** καὶ **φέριστος** (συγκριτ. φέρτερος) = ὑπεροχώτατος· (**φέρτατος** ἴσχυτι = ἴσχυρότατος).—**Κρονίδα** τέκος τέκνον τοῦ Κρονίδου (τέκνον τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου· ἐδῶ Κρονίδης νοεῖται ὁ Ποσειδῶν).—**σεισίχθων**: ἐπίθ. τοῦ Ποσειδῶνος ώς σείοντος τὴν γῆν.—**σῦς**, συδες ἀγριόχοιρος.—**νάπτη** κοιλάς σύνδενδρος (λόγγος).—**ἀτάσθαλος** ἀκατάστατος II μοχθηρός, κακοῦργος.—**ἔσχεν** κατέλαβε.—**πολυπήμων** ὁ προκαλῶν πολλοὺς πόνους, δλέθριος.—**ἔξεβαλε** ἀπέρριψε, ἐπέταξε.—**ἀρείων** γενναῖότερος.—**ὅπα** τελεῖται ποῦ θὰ καταλήξουν.

Στ. 31 - 45 (στροφὴ γ')· **πολεμήιος** πολεμικός.—**πολλὰν** πολλήν.—**δπάων** ὀπαδός, ἀκόλουθος. — **ἔμπορος** ὁδοιπόρος, ταξιδιώτης.—**οἰ(α)** ως, ωσάν.—**ἀλάτας** ἀλήτης, πλάνης.—**ἀλλοδαμία** ἔνειν χώρα.—**ῶδε** οὕτω (ώς περιεγράφη ὑπὸ τοῦ κήρυκος).—**θρασὺς** τολμηρός.—**ἔσχεν** ἐδάμασε, κατενίκησε.—**ἢ** ἀληθῶς.—**δρυᾶ** παρορμᾶ, παρακινεῖ.

μήσεται, μέλλων τοῦμηδομαι = σκέπτομαι, σχεδιάζω νὰ ἔκτελέσω.—
δφρα ἵνα (ἐδῶ μὲ δριστικήν).—αἰὲν ἔρδοντα (ἐνν. ὑποκείμ. τινά,
ἀντικείμ. κακόν).—μὴ ὑτυχεῖν (= ἔντυχεῖν) κακῷ νὰ μὴ συναν-
τήσῃ κακόν.

Στ. 46 - 60. (στροφὴ δ'). φῶτε, αἴτ. δυῆ. συναπτομένη μὲ αἴτ.
πληθ. (μόνους).—δμαρτέω τινὶ (καὶ ἀμαρτέω) συνοδεύω τινά.—οἱ
=αὐτῷ (ἀντικ. τοῦ δμαρτεῖν).—φαίδιμος λαμπρός, ἐδῶ = ἴσχυρός.
—ἔλεφαντόκωπος ὁ ἔχων ἐλεφαντίνην λαβήν.—ξεστὸς ἄκων λεῖον,
στιλπνὸν ἀκόντιον.—χείρ, ποιητ. δοτ. πληθ. χέρεσσ(ι) = χερσί.—
κηντυκτον=καὶ εύτυκτον (ἐκ θ. τοῦ ρ. τεύχω = κατασκευάζω) κα-
λῶς κατειργασμένην.—κυνέα περικεφαλαῖα.—κρατὸς πέρι (ἀναστρ.)
περὶ τὴν κεφαλὴν (ὄνομα ἀχρηστον «κράξ»), εὔχρηστος ὁ τύπος τὸ κά-
ρη ἡ κεφαλὴ (βλ. καὶ σελ. 126 στ. τελ.).—πυρσοχαίτης πυρρόθριξ,
ξανθός.—ἀμφί, εἰς τὸ στέρνοις.—χλαμὺς (ἡ) βραχὺς μανδύας, ἔνδυ-
μα τῶν ἐφήβων ἱππέων.—οὐλίος μάλλινος.—Θεσσαλί-
κήν.—δμμάτων ἅπο (ἀναστρ.) ἀπὸ τῶν ὀφθλημῶν, ἀπὸ τοῦ βλέμ-
ματος.—στίλβειν ὅτι σπινθηροβολεῖ.—Λαμνία (Λημνία) φλόξ
φλόξ τῆς Λήμνου, ὅπου ἐπιστεύετο, ὅτι εἶχε τὸ ἐργαστήριόν του ὁ
“Ηφαιστος”.—φοίνισσα ἐρυθρωπή.—πρώθηβος ὁ ἐν ἀργῇ τῆς ἐφηβι-
κῆς ἡλικίας, νεαρός.—ἀρήιος πολεμικὸς — ἀθυρμα = παιγνίδιον, τέρ-
ψις.—μέμναμαι ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου, ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω.—χαλ-
κεόκτυπος χαλκόβροντας.—δίζημαι ζητῶ νὰ εὕρω.—φιλάγλαος ὁ
ἀγαπῶν τὴν λαμπρότητα, φιλόκαλος.

β) Ὁ διθύραμβος εἶναι ἐν ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς λυρικῆς ποιήσεως, συν-
δεόμενον μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου. Κατὰ τὰς Διονυσιακὰς δῆλ.
έορτὰς πολλοὶ ἐορτασταί, μετημφιεσμένοι εἰς σατύρους, τραγύποδας
ὅπαδούς τοῦ Διονύσου, ὠρχοῦντο περὶ τὸν βωμὸν αὐτοῦ ἔξυμνοῦντες
καὶ μιμούμενοι ἐν ἐκστάσει καὶ τολμηρῷ ποιήσει τὰ παθήματα ἡ τὰς
φαιδρὰς περιπτείας τοῦ θεοῦ.

Τὰ ἄσματα ταῦτα, συνοδευόμενα καὶ ὑπὸ αὐλοῦ, κατ' ὅρχας ἥσαν
ἄτακτα κατὰ τὸ μέλος, τὴν ποίησιν καὶ τὸν ρυθμόν, διεμορφώθησαν δὲ
τεχνικῶς τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἀρίονος τοῦ Μηθυμναίου (περὶ τὸ 625 π.Χ.).
Ἐκτότε ὁ ὀρθιμὸς τῶν χορευτῶν ὡρίσθη εἰς 50, ἐκ τῶν ὅποιων εἰς
ἀποσπώμενος ἀνέβαινεν ἐπὶ τραπέζης ἡ ἄλλου βάθρου διὰ νὰ εἶναι ὄρατὸς

(κ ο ρ υ φ α ᾱ ος τοῦ χοροῦ, ἔξαρχων τὸν διθύραμβον) καὶ ὑποδυόμενος τὸν Διόνυσον διελέγετο πρὸς τὸν χορὸν περὶ τῶν περιπετειῶν του.

Βραδύτερον ὁ διθύραμβος ἀπέβαλε τὸν ἀποκλειστικὸν χαρακτῆρα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, αἱ δὲ ὑποθέσεις ἐλαμβάνοντο καὶ ἔξ ἀλλων μύθων ἀναφερομένων εἰς ἥρωας.

Εἰς τὸν διθύραμβον τοῦτον περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Θησέως πρὸς τὰς Ἀθήνας. Κορυφαῖς προφανῶς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ πατὴρ τοῦ Θησέως Αἰγέως, χορὸς δὲ πολίται τοῦ Αθηναῖοι.

Στ. 15. Πανδίων· υἱὸς τοῦ Κέκροπος καὶ πατὴρ τοῦ Αἰγέως, βασιλεύσας ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ 1300 π.Χ. — **Κρέουσα**· θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθίου, βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν.

Στ. 20. Σίνις (Σίνιδος)· ὁ ληστὴς Πιτυοκάμπητης : οὗτος συνέκλινε τὰς κορυφὰς δύο πεύκων καὶ προσέδενεν εἰς ἔκατέρων τὰ σκέλη τῶν διαβατῶν, ἔπειτα δὲ ἀφήνων αὐτὰς ἐλευθέρας τοὺς διεμέλιζε.

Στ. 21. Λυταῖος· ἐπώνυμον τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς λύσαντος (διαρρήξαντος) τὰ Τέμπη, ἵνα χύνωνται εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὄδατα, τὰ ὅποια κατέκλυζον τὴν Θεσσαλίαν.

Στ. 24. Κρεμμυδῶν (καὶ **Κρομμυδῶν**)· διχρὰ θέσις ἐντεῦθεν τοῦ Ισθμοῦ ἐν Μεγαρίδῃ (περὶ τοὺς σημ. Ἀγ. Θεοδώρους).

Στ. 25. Σκείρων (καὶ **Σκίρων**)· περιβόητος κακοῦργος, ὁ ὅποιος εἰς τὴν παρὰ τὰ Μέγαρα ἀπόκρημνον τοποθεσίαν «Σκιδωνίδες πέτραι», τὴν σημερινὴν «Κακὴν Σκάλαν», ἤνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ κύψουν διὰ νὰ πλύνουν τοὺς πόδας του καὶ διὰ λακτίσματος τοὺς κατεκρήμνιζεν ἐκ τῆς βραχιώδους ἐκείνης ἀκτῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Θησέως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Στ. 26. Κερκυόνος παλαιίστρα· μετὰ τὸ ἀνωτέρω κατόρθωμα διθησεὶς ἐφόνευσε τὸν φοιβερὸν ληστὴν Κερκύονα, ὁ ὅποιος παρὰ τὴν Ἐλευσῖνα ἤνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ παλαίσουν πρὸς αὐτὸν καὶ τούτους ἡττωμένους ἐφόνευεν.

Στ. 29. Προκόπτας· ἄλλος διαβόητος κακοῦργος. Οὗτος διαιτώμενος παρὰ τὸν Ἀττικὸν Κηφισὸν καὶ κρατῶν σφῦραν ἤνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ ἔξαπλώνωνται ἐπὶ σιδηρᾶς κλίνης καὶ, ἂν μὲν οἱ πόδες ἔξειχον, ἀπέκοπτε τὸ ἔξέχον μέρος αὐτῶν, ἐὰν δὲ ήσαν βραχύτεροι, ἐτάνυε καὶ ἔξήρθρωνεν αὐτούς. Ἡτο γνωστὸς ὑπὸ τὸ δνομα Προκρούστης.

α) **Στ. 1 - 5.** ἀιξον, προστ. τοῦ ἀίσσω (ἀττω, διάττω) ὄρμῶ, πετῶ (πρβλ. διάττων ἀστήρ). — σεμνοδότειρα ἡ φέρουσα σπουδαίας εἰδήσεις. — **Κέος = Κέως.** — χαριτώνυμος εὐχαριστος, εὐφρόσυνος. — μάχας (-ης) θαρασύχειρος εἰς ἀγώνισμα, τὸ ὅποῖον ἀπαίτει στιβαρὰς χεῖρας (πυγμάς), πυγμαχίαν. — ἀρατο τοῦ αἴρομαι κερδίζω, κατάγω.

Στ. 6 - 10. ἀνέμνασεν (ἀνέμνησεν) ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν μας. — καλῶν (οὐδ. γεν. πλ.) ὥραίς ἀναμνήσεις (ἐνδόξων νικῶν). — **ὅσα,** νὰ συναφθῇ μὲ τὸ ἐπεδείξαμεν. — αὐχὴν λαιμὸς (στενὸν γῆς). — **ζάθεος** ιερώτατος. — **Εὔξαντις** ἡ Κέως. — ἐβδομήκοντα σὺν στεφάνοις δι' ἐβδομήκοντα νικῶν.

Στ. 11 - 14. **Μοῦσα** αὐθιγενής, Μοῦσα ἐγχώριας, (δηλ. ἐγώ ὁ συμπολίτης τοῦ νικητοῦ καλῶ τὴν γλ. καν. αὐλῶν) διότι ὁ Βακχυλίδης ἦτο Κεῖος. — γλυκεῖαν καναχάν αὐλῶν, τὸν γλυκὺν ἤχον τῶν αὐλῶν. — γεραίρω τιμῶ, ἐξυμνῶ. — ἐπινικίοις, ἐνν. ἄσμασι. — **Πανθεῖδας** (-δης) πατήρ τοῦ νικητοῦ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων ἐπινίκων. Οἱ ἐπίνικοι (ὕμνοι) ἦσαν λυρικὰ ἄσματα ὑμνοῦντα τοῦς νικητὰς τῶν Πανεληνίων ἀγώνων, γῆδοντο δὲ τῇ συνοδείᾳ λύρας (ἢ αὐλοῦ) ὑπὸ χοροῦ ἐκ νέων ἕρταζόντων τὴν νίκην.

Στ. 1. Φήμα. προσωποίη σις τῆς φήμης, ἡ ὅποια παρουσιάζεται ὡς «σεμνοδότειρα» θεά· (ἐνν. Ἀθήναις ὑπῆρχε καὶ βωμὸς αὐτῆς).

Στ. 2. Κέον ιεράν, διότι ἐτέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν.

Στ. 8. Εὔξαντίδα. ἡ Κέως λέγεται Εὔξαντίς, διότι ἐπώνυμος τῆς νήσου ἦτο ὁ Εὔξαντιος, υἱὸς τοῦ Κρητὸς Μίνω καὶ τῆς Κείας νύμφης Δεξιθέας.

—Πόθεν ἐλήφθησαν αἱ ὄνομασίαι τῶν τριῶν τμημάτων (στροφῶν); Πῶς ἔχορενοντο; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Βακχυλίδου;

Π Ι Ν Δ ΑΡ Ο Σ

Ο Πίνδαρος (522 - 442 π.Χ.) ἔφερε τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς ἀφθαστον ὄψος. Ἐγεννήθη εἰς Κυνὸς Κεφαλὰς τῆς Βοιωτίας, δλίγον ἔξω τῶν Θηβῶν, καὶ ἐπωνομάσθη Θηβαῖος. Κατήγετο ἐκ τοῦ ἐπιφανεστάτου γένους τῶν Αἰγιδῶν. Ἐσπούδασεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ, νεώτατος ἀκόμη,

έγινε γνωστὸς ὡς χορικὸς ποιητής. Ἐπανελθὼν εἰς τὰς Θῆβας παρέμεινεν ἐπὶ τι διάστημα ἀδρανής, διότι αἱ Θῆβαι εἶχον ταχθῇ ὑπὲρ τῶν Μήδων, ἡ δὲ πανελλήνιος δόξα ἐστεφάνων τότε τὸν Σιμωνίδην, τὸν ὑμνητὴν τῶν ἑλληνικῶν ἀγώνων. Ἀλλ' ἡ ἑλληνικὴ του ψυχὴ γρήγορα τὸν ὕθησε νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν καὶ συγκεκινημένος ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν νικην κατὰ τῶν Περσῶν ἔξυμνησε τὴν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰς θυσίας τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθῆναι τότε ἐτίμησαν ἔξαιρετικῶς τὸν ποιητήν, ἡ δὲ φήμη του διεδόθη πανταχοῦ. Φιλοξενεῖται ἡδη ὑπὸ πολλῶν ἡγεμονικῶν αὐλῶν καὶ πλείστων ἐπιφανῶν οἰκων τῆς Ἑλλάδος.

Ίδιαιτέρως ἐδοξάσθη ὁ Πίνδαρος ὡς ἄριστος μουσικὸς καὶ ὑμητῆς τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων, οἱ δὲ σωζόμενοι 45 ἐπίνικοι πρὸς τιμὴν νικητῶν ἔξι ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος μαρτυροῦν τὴν πανελλήνιον φήμην του. Ἐπιμήθη ἐπίσης καὶ ὡς θρησκευτικὸς ποιητής, αἱ δὲ διάφοροι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτὸν ἀνέθετον τὴν σύνθεσιν ὕμνων καὶ παιάνων πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ἀλλὰ καὶ ποικίλα ἄλλα εἴδη ποιημάτων συνέθεσε. "Ολα τὰ ποιητικά του δημιουργήματα συνεκεντρώθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων θαυμαστῶν του εἰς 17 βιβλία. Ἐκ τούτων ἐσώθησαν μόνον τέσσαρα, τὰ περιέχοντα τοὺς ἐπινίκους. Ἀπὸ τὰ ἄλλα μόνον ἀποσπάσματα ἔχομεν τῶν διαφόρων ποιητικῶν εἰδῶν, ίκανὰ ὅμως νὰ ἐπισφραγίσουν τὴν δόξαν του.

83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος).

α) Στ. 1 - 6. Θεόδματος (θεός-δέμω = κτίζω) θεόκτιστος (ἡ νῆσος Δῆλος).—λιπαροπλόκαμος ἡ ἔχουσα λαμπρούς πλοκάμους (ώραιοπλέξουδη).—ἰμεροέστατον ποθητότατον (ἐκ τούτου ἡ δοτ. παίδεσσι).—ἔρνος βλαστάρι.—ἀκίνητος ἄσειστος, στερεός.—τέρας θαῦμα.—ἄν = ἥν.—κικλήσκοισιν (αἰολ. θαμιστ. τύπος) = καλοῦσιν.—τηλέφραντος (τῆλε-φαίνομαι) ὁ μακρόθεν φαινόμενος.—κυανέα χθῶν θάλασσα.

Στ. 7 - 14. τὸ πάροιθε πρότερον.—ἥν φορητὰ ἔφερετο, ἔπλεεν (ἀνὰ τὴν θάλασσαν).—ρίπαῖσιν, ποιητ. αἰτιον (ρίπη = ὄρμή).—ἄ Κοιογενῆς ἡ κόρη τοῦ Κοίου (ἡ Λητώ).—αἱ ὡδῖνες οἱ πόνοι (τοῦ τοκετοῦ).—ἄγχιτοκος ἐτοιμόγεννος. —θυίω (θύω) μαίνομαι, ὑποφέρω (= ὅταν ὑποφέρουσα ἀπὸ τοὺς πόνους τοῦ ἐπικειμένου τοκετοῦ...).—

ἐπέβα νιν ἐπάτησεν ἐπ' αὐτῆς(τῆς Δήλου).—δὴ τότε τότε πλέον.—δρθαί... κίονες κατακόρυφοι κίονες.—ἀπώρουσαν ἔξεπετάχθησαν(τοῦ ἀπορούω ἀναπήδω).—πρέμνον φίλα, πυθμὴν τῆς θαλάσσης (: πρέμνων χθονίων ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς θαλάσσης).—ἄν δὲ σχέθον (= ἀνέσχεθον δὲ) καὶ ἐκράτησαν ἐπάνω τους.—πέτραν τὴν βραχώδη νῆσον.—ἀδαμαντοπέδιλοι (κίονες) ἔχοντες ἀδαμαντίνην (στερεὰν) βάσιν.—τεκοῖς² = τεκοῦσα.—ἐπόφωτο (ποιητ. ἀρ. τοῦ ἐφορῶ) ηὔπυχησε νὰ ἔδῃ.—ἡ γέννα τὰ τέκνα.

β) Τὸ παρὸν προσόδιον συνέθεσεν ὁ Πίνδαρος κατὰ παραγγελίαν τῶν Κείων, ἀδεται δὲ ὑπὸ χοροῦ Κείων προσερχομένων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. (Περὶ προσόδου βλ. εἰς σχόλια ποιήματος 80 (2), σελ. 135).

Στ. 2. ἔρνος (βλαστὸς) λέγεται ἡ Δῆλος ὡς «βλαστήσασα» ἐκ τῆς θαλάσσης. — παίδεσσι Λατοῦς, βλ. Θεόγνιδος «Εἰς Ἀπόλλωνα» (σελ. 98).

Στ. 7. ήν τὸ πάροιθε φορητά· ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ Δῆλος ἦτο πλωτή, ἀλλὰ κατέστη ἀκίνητος, ἀφ' ὅτου ἡ Λητὼ ἐγέννησεν ἐκεῖ τὰ δίδυμα τέκνα τῆς διὰ τοῦτο καὶ ἐν στ. 3 ὀνομάζει αὐτὴν ἀκίνητον τέρας (ἀκλόνητον θαῦμα).

Στ. 9. Κοιογενής· ἡ Λητὼ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου καὶ τῆς Τιτανίδος Φοίβης.

—Προσέξατε τὰς μεταφοράς, τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα, τὰ ποιητικὰ σύνθετα (διὰ τὰ τελευταῖα βλ. «Σαλαμῖνα», εἰς σημειώσεις, σελ. 89 στ. 6).

84 (2). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου.

α) **Στ. 1-5.** ἔδετε, ἐπιβλέψατε (λέγει πρὸς τοὺς θεοὺς ὁ Πίνδαρος παρερχόμενος ἐπὶ τὴν ὄρχήστραν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ χοροῦ).—ἐν = εἰς πρός. — ἐπὶ τε πέμπετε καὶ πέμπετε ἐπ' αὐτόν.—κλυτὰν χάριν τὴν θείαν χάριν σας.—πολύβατος παλυπάτητος, πολυσύχναστος.—οἵ τε = οἱ.—δμφαλὸς κέντρον τῆς πόλεως.—θυδεῖς εὐώδης, μοσχοβολισμένος (ἀπὸ τὰ θυμιάματα).—οἰχνέω συχνάζω, ἐπισκέπτομαι συχνά (τοῦ αὐτοῦ θέμ. μὲ τὸ οἴχομαι).—πανδαίδαλος κατάτεχνος, κατεσκευασμένος μὲ τέχνην ἐκ θεμ. τοῦ β. δαιδάλω (= διακοσμῶ, ἐπεξερ-

γάζομαι τεχνικῶς), ἐξ οὗ καὶ τὸ σηματα τοῦ τεχνίτου Δαιδάλου, συμβολίζοντος τὴν ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν κατασκευὴν τεχνικῶν ἔργων.

Στ. 6 - 12. Ιόδετος πλεγμένος ἀπὸ τα («μενεξεδοπλεγμένος» κατὰ Βουτιερίδην).—λάχετε δεχθῆτε.—**Έαριδρεπτος** ὁ κατὰ τὸ ἔαρ δρεπόμενος («ἀνοιξιάτικος» Βουτ.).—λοιβάτη σπονδή, προσφορά (πρὸς τοὺς θεούς).—**Διόθεν** κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός, κατ' εὐδοκίαν τοῦ Διός.—**ἄγλαῖα λαμπρότης:** σὺν ἄγλαῖᾳ...ἀδιδᾶν = μὲ τὴν λαμπρότητα τῶν ἥδῶν (μὲ τὰ χαρούμενα τραχούδια μου).—**πορευθέντ(α)** ὑποκ. μέ. —**δεύτερον** διὰ δευτέραν φοράν.—**κισσοδέτας** (ὁ Διόνυσος) κισσοστεφανωμένος (ἡ σειρά: ἰδετέ με πορευθέντα δεύτερον σὺν ἄγλαῖᾳ ἀδιδᾶν ἐπὶ κισσοδέταν θεόν).—**Βρόμιος**, Ἐριβόας: μὲ τὰ ἐπίθετα ταῦτα προσηγόρευον τὸν Διόνυσον ὡς θεὸν τῆς εὐθυμίας, ἡ ὅποια συνήθως ἐκδηλοῦται θορυβώδεις: **βρόμιος** = θορυβώδης ἐκ τοῦ **βρόμος** = κρότος, πάταγος. **Ἐριβόας** = ὁ ἴσχυρως βοῶν, ἐκ τοῦ **Ἐριβοάω**.—μελπέμεν (κυρίως τελικ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ πορευθέντα) = διὰ νὰ ψάλω.—**γόνος** υἱός. —**ὑπάτων πατέρων**, τοῦ Διός. —**γυναικῶν Καδμειῶν** (= Θηβαΐδων), τῆς Σεμέλης: (πληθυντικοὶ μεγαλοπρεπείας).

Στ. 13 - 18. ἐναργῆς ὀλοφάνερος.—**σάματα** σημεῖα, προμηνύματα.—**τέλεα** αἱ τελεταί, αἱ (ἐαριναὶ Διονυσιακαὶ) ἑορταί.—**οὐ λανθάνει**, ἐν. **ἡμᾶς**, τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἑορτάζοντας: ἡ σειρά: **ἐναργέα σάματα τελέων οὐ λανθάνει** **ἡμᾶς** = τὰ ὀλοφάνερα προμηνύματα τῶν ἐκρινῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου δὲν μᾶς ἔσφεύγουν (διότι βλέπομεν τὴν ἐαρινὴν ὅψιν τῆς φύσεως).—**φοινικοέανος** κοκκινόπεπλος (ἐκ τοῦ **φοινικῆς** = κόκκινος καὶ **έανδος** = πέπλος), ἐπιθ. τῶν **Ωρῶν**.—**οἰχθέντος** = ἀνοιχθέντος.—**ἐπάγγησιν** ἐπιφέρωσιν (αὕται, αἱ **Ωραι**).—ἡ σειρά: δόποτε οἰχθέντος θαλάμου **φοινικοεάνων** **Ωρῶν** **ἐπάγγησιν** εὔοδμον ἔαρ.—**νεκτάερος** θεῖος, εὐώδης (ἐκ τοῦ νέκταρ = τὸ ποτὸν τῶν θεῶν).—**βάλλεται** ρίπτονται, ἐκσφενδονίζονται.—**ἄμβροτος** ἀθάνατος: ἐπ' ἀμβρόταν **χθόνα** ἐπὶ τῆς ἀθανάτου (τῆς ἀγηράστου) γῆς.—**ἔρατὸς** ποθητός, εὐχάριστος.—**φόβη** φύλλωμα, ἀνθοδέσμαι.—**κόμαισι** μείγνυται περιπλέκονται μὲ τὴν κόμην, στεφανώνουν τὴν κεφαλήν.—**ἀχεῖτε** (= ἡχεῖτε) ὑμεῖτε.—**διμφαῖ** μελέων μελωδικαὶ φωναί, φσματα τοῦ χοροῦ (κυρίως **διμφή** = φωνὴ τοῦ μαντίου).—**σὺν αὐλοῖς** μὲ συνοδείαν αὐλῶν.—**Σεμέλαν**, τὴν μητέρα τοῦ

Διονύσου.—**έλικαμπυξ** ή φέρουσα στρογγύλον διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

β) 'Ο παρὼν διθύραμβος συνετέθη ὑπὸ τοῦ Πίνδάρου ἵσως ἐπὶ τῇ ἔορτῇ τῶν «Μεγάλων Διονυσίων», διεσώθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διονυσίου 'Αλικαρνασσέως, ὁ ὄποιος περιέλαβε τοῦτον εἰς τὸ ἔργον του «Περὶ συνθέσεως ὄνομάτων». — (Περὶ τοῦ Διθυράμβου βλέπε εἰς σελ. 137).

Στ. 1. Ἰδετ' ἐν χορόν, 'Ολύμπιοι· ὁ Πίνδαρος ἀρχίζει τὸ ἄσμά του ἐπικαλούμενος τὴν χάριν τῶν 'Ολυμπίων, ἐνῷ μετὰ τοῦ χοροῦ παρέρχεται ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν.

Στ. 3. δμφαλὸς τοῦ ἄστεως ἡτο ἡ ἀγορὰ (τὸ κέντρον τῆς πόλεως), ὅπου καὶ ὁ βαμδὸς τῶν 12 θεῶν, ὁ ἴδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου. 'Ονομάζει αὐτὸν πολύθατον, διότι ἔκει συνήρχοντο τὰ πλήθη τῶν Ἀθηναίων.

Στ. 5. πανδαιδαλος (κατάτεχνος), διότι ἡ ἀγορὰ ἡτο κεκοσμημένη μὲ διάφορα ἔργα τέχνης, ἀγάλματα κτλ. Διὰ τοῦτο καὶ **εὔκλεής** (συγκεντρώνουσα καὶ ἐπιδεικνύουσα τὴν δόξαν τοῦ ἄστεως).—**κισσοδέταν θεόν**. ὁ Διόνυσος παρίστατο κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχιών κισσοστεφάνωτος· ὁ κισσός καὶ ἡ ἄμπελος ἥσαν οἱρά φυτὰ τοῦ Διονύσου.

Στ. 11. γόνον κτλ. 'Ο Διόνυσος ἡτο νίδις τοῦ Διός καὶ τῆς Σεμέλης. 'Ο Ζεὺς ὄνομάζεται ὑπατος πατήρ (κατὰ τὸν "Ομηρον εἶναι «ὅ υπατος κρειώντων» καὶ «πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε».). 'Η Σεμέλη ἡτο κόρη τοῦ Κάδμου καὶ τῆς 'Αρμονίας.

Στ. 14. Αἱ "Ωραι (προσωποιοῦσαι τὰς ἐναλλαγὰς τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους) κατὰ τὴν μυθολ. παράδοσιν ἥσαν κεκλεισμέναι ἐντὸς τοῦ οὐρανίου θαλάμου των· αἱ θύραι τούτου ἤνοιγον κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης ἐποχῆς, αἱ δὲ Ὡραι ἐξήρχοντο συνοδεύουσαι τὴν νέαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ἐγκαθιστῶσαι αὐτὴν ἐπὶ τῆς φύσεως. Κατὰ τὴν ἤνοιξιν αἱ Ὡραι εἶναι κοκκινόπεπλοι συμβολίζουσαι τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῆς γῆς, καλυπτομένης ἀπὸ κοκκινόχρωμα ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνθη.

Τὸ ποίημα εἶναι κατάμεστον ἀπὸ μεταφοράς, περιφράσεις, ἀντονομασίας, κοσμητικὰ ἐπίθετα, ποιητικὰ σύνθετα καὶ εἰκόνας.

—Νὰ εἴρεθοῦ, ν' ἀναλυθοῦν καὶ ν' ἀξιολογηθοῦν. Προσέξατε τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ὄφους καὶ τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὄποιον ἐκφράζεται ἡ ἐνθουσιαστικὴ διάθεσις τοῦ ποιητοῦ.

85 (3). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τῶν Ἀθηνῶν.
('Απόσπασμα)

α) ταὶ αἱ (ςθρ .).—λιπαρὸς περίλαμπρος.—ἰοστέφανος στεφανωμένος μὲ ἵα.—ἀοἰδιμος πολυύμνητος (ἐκ τοῦ ἀοιδή).—δαιμόνιος θεῖος, θεσπέσιος (δαιμῶν = θεός, θεῖον πνεῦμα).—θθι ὅπου.—ἐβάλοντο ἐθεμελίωσαν, ἐστερέωσαν.—φαεινός φωτεινός, ἀκτινοβόλος.—κρηπὶς βάσις, θεμέλιον.

β) Μολονότι ἡ πατρὶς τοῦ ποιητοῦ « ἐμήδισεν », ὁ Πίνδαρος δὲν ἔμεινεν ἀσυγκίνητος ἀπὸ τὸν ἄγῶνα τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν. 'Υμεῖς λοιπὸν ἐν διθύραμβῳ τὴν συμβολὴν τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν νίκην τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκφράζει τὴν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας.

Στ. 2. Ἐλλάδος ἔρεισμα, διατί ;

Στ. 3. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον λείπει μέγα τμῆμα, εἰς τὸ ὄποιον ὁ Πίνδ. ἐξήγει τὸν διατὰ διατὰ τὰς Ἀθήνας « Ἐλλάδος ἔρεισμα »..

84 (4). Παιὰν ἐπὶ τῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου.

α) Στ. 1 - 6. πολύσκοπος ὁ πολλὰ ἔξετάζων, ὁ ἐπιβλέπων τὰ πάντα.—μήσεαι, μελ. τοῦ μήδομαι σγεδιάζω, μηχανεύομαι.—μᾶτερ δημάτων τροφὴ τῆς δράσεως, πηγὴ τοῦ φωτὸς (« σὺ τῶν ματιῶν ἡ μάνα » κατὰ Σ. Μενάρδον).—ἐν ἀμέρᾳ κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐνῷ εἶναι ἡμέρα.—κλέπτομαι ἔξαφανίζομαι, σβήνω.—ἔθηκας ἔκαμες.—ἀμάχανος ἀνίσχυρος.—ἰσχὺς ἡ σωματικὴ δύναμις.—σοφίας ὁδὸς (περὶ φρασίς) σοφία, νοῦς.—ἐπίσκοπος σκοτεινός.—ἐπίσκοπον ἀστραπὸν σκοτεινὸν μονοπάτι (πρὸς τὸ ὄποιον δῆλον ἐτράπη ὁ ἡλιος ἐκφυγῶν ἀπὸ τὸν κανονικὸν φωτεινὸν δρόμον του).—ἐσσυμένα μτχ. πρκμ. τοῦ σεύομαι κινοῦμαι ταχέως, ἐκτρέπομαι.—ἔλαυνω (μτβτ.) φέρω.—νεώτερον εἰς παρομοίας ἐκφράσεις σημαίνει : κακόν.—πάρος προηγουμένως· ἡ πάρος, β' ὥρ. συγκρ. πρὸς τὸ νεώτερον (: προμηνύεις κανένα κακόν, τὸ ὄποιον δὲν ὑπῆρχε προηγουμένως ;).

Στ. 7 - 10. Πρὸς Διός δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ.—ἴπποσόα (θηλ. τοῦ) ίπποσόας ἡ δίδουσα δρόμον εἰς τὸν ἵππους (ἐκ τοῦ ἵππος καὶ σεύω = κινῶ).—θοὸς ὁ ταχύπους: θοάς, θηλ. αἰτ. πληθ. εἰς τὸ ἵππους ἐκ τοῦ ιπποσόα (: ἡ κινοῦσα ταχύποδας ἵππους).—ἀπήμων ἀλυπος (ἀ-πημα).—δλβος εύτυχία (εἰς δλβον, δηλοῦ ἀποτέλεσμα : ὡστε νὰ ἐπέλθῃ εύτυχία, πρὸς εύτυχίαν).—τράποιο (δηλοῦ εὐχὴν) εἴθε νὰ τραπῆς, νὰ ἀκολουθήσῃς πλέον τὴν κανονικὴν τροχιάν σου (ὡστε νὰ φέρης εἰς τὰς Θή-

βας κάποιων καλήν εύτυχίαν). — πάγκοινον κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, παγκόσμιον. — **τέρας** θαῦμα.

Στ. 11 - 21. ἥρ(α) ἄράγε. — **ἀτασθαλία** ἀμαρτία. — **κοτεσσαμένα**, τοῦ **κοτέω** δργίζομαι, μνησικακῶ. — **πάμπαν** καθ' ὅλοκληράν. — **ἔξαιρέω** ἔξαφανίζω. — **αιών** ἡ ζωή, ὁ κόσμος. — **ἄγνὸν** ἀμόλυντον. — **σᾶμα** προμήνυμα. — **καρποῦ** φθίσις σιτοδεία, λιμός. — **νιφετὸς** χιονοθύελλα, ὁ χιονιάς. — **σθένος** νιφετοῦ σφοδρότης χιονοθύελλης. — **ὑπέρφατος** ἀνώτερος περιγραφῆς, πρωτοφχνής. — **οὐλόμενος** κατηραμένος. — **κενέωσις** κένωσις, ἄδειασμα. **πόντου** κενέωσις κατακλυσμὸς τῆς θαλάσσης. — **ἄρ(α)** ἵσως. — **ἀμ** πέδον ἀνὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. — **παγετὸς** χθονὸς ψῦξις τῆς γῆς. — **νότιος** νύγρος, βροχερός. — **ζάκοτος** λίαν ὡργισμένος, λυσσώδης (ἐκ τοῦ ἐπιτατ. **ζα** καὶ **κοτέω**). — (**θέρος**) **ρέον** ἔχον βροχάς. — **κατακλύσαισα** (δωρ.) ἀφοῦ πνίξης μὲ κατακλυσμόν. — **θήσεις** θὰ κάμης, θὰ δημιουργήσῃς — **οὐδὲν δ**, τι οὐδόλως δι' δ, τι (: οὐδόλως θρηνῶ δι' δ, τι θὰ πάθω μαζὶ μὲ ὅλους).

β) 'Ο παρὸν παιὰν (βλ. σελ. 135 περὶ παιᾶνος) ἐψάλῃ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τῇ σχεδὸν ὁλικῇ ἐκλειψίῳ τοῦ ἥλιου, ἡ ὅποια συνέβη τὴν 30 Ἀπριλίου 463 π.Χ., ὥραν 2 μ.μ. 'Η ἐκλειψίς τοῦ ἥλιου ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνὸς προκαλῶν πανικόν. 'Ο Πίνδαρος ἐκφράζει τοὺς φόβους του μὲ τοὺς στίχους του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μουσικὴν καὶ μὲ τὰ κινήματα τοῦ χοροῦ, ὁ ὅποιος στρέφεται πρὸς τὸν ἥλιον καὶ φάλλει.

Στ. 1. Ἀκτὶς ἀελίου (κατὰ συνεκδοχὴν) ἀντί: ἀκτινοβόλε ἥλιε. ('Ο Σοφοκλῆς εἰς τὴν «Ἀντιγόνη» στ. 100 ἔχει τὴν ίδιαν φράσιν. Καὶ ὁ Χορτάτζης εἰς τὴν «Ἐρωφύλην» λέγει «Ἀκτίνα τ' οὐρανοῦ χαριτωμένη»).

Στ. 7. ιπποσόα θοάς, ἐφαντάζοντο, ὅτι ὁ ἥλιος ἐπέβαινε τεθρίππου ἄρματος. (Βλ. καὶ εἰς σελ. 131, στ. 3, εἰς λέξιν **δέπας**).

Στ. 19 - 20. ἡ γαῖαν κατακλύσαισα κτλ. ὅπως ἔγινεν ἐπὶ Δευκαλίωνος, ὅτε διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐξηφανίσθη τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ἐδημιουργήθη νέον διὰ λίθων, τοὺς ὅποιους ἔριπτον ὅπισθέν των οἱ διασωθέντες Δευκαλίων καὶ Πύρρα.

—Τὶ ἐκφράζουν αἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις τῶν στίχων 1-5 καὶ 11-20; Ποῖον νόμιμα ἐγκλείει ὁ τελευταῖος στίχος; Ποῖα τὰ αἰσθητικὰ στοιχεῖα τοῦ ποιήματος;

'Ασωπίχω 'Ορχομενίω παιδί, σταδιεῖ· (476 π.Χ.).

'Επίνικος (βλ. σελ. 139) διὰ τοῦ ὅποιου ὑμνεῖται ὁ νέος (ὁ παῖς) Ἀσώπιχος, υἱὸς τοῦ Κλεοδάμου ἐξ Ὁρχομενοῦ τῆς Βοιωτίας, νικήσας ἀγῶνα σταδίου (σταδιεύς, σταδιοδρόμος). Στάδιον ἦτο ἀπλοῦς δρόμος ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρματος τοῦ στίβου, 192 μ.

α) **Στ. 1 - 10.** Καφισίων, τοῦ Κηφισοῦ τῆς Βοιωτίας.—λαχοῖσαι (λαχοῦσαι), μὲ γεν. : διὰ κλήρου λαβοῦσαι.—ταῖς τε καὶ αἱ ὄποιαι.—ναίω κατοικῶ.—καλλίπωλος ἡ τρέφουσα ὥραίους ἵππους, εὐιππος.—ἔδρα χώρα.—λιπαρὸς περίλαμπρος (ἐδῶ : πλούσιος). ἡ γεν. εἰς τὸ Ἐρχομενοῦ (= Ὁρχομενοῦ).—ἀοιδιμος πολυύμνητος.—παλαιγνονος παλαιός, ἀρχαῖος.—Μινυᾶν γεν. πλ. (Μινύαι οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τοῦ Ὁρχομενοῦ).—ἐπίσκοποι προστάτιδες.—κλῦτ' (ε) εἰσακούσατε.—ἄνεται, γ' ἐν. παθ. τοῦ ἀνω̄ (καὶ ἀνυμι καὶ ἀνύτω) φέρω εἰς πέρας, κατορθώνω (: πάντα ἀνεται ὅλα κατορθώνονται).—βροτοῖς, ποιητ. αἴτιον.—εἰ σοφὸς κτλ., ἐπεξήγγησις εἰς τὸ τερπνά καὶ γλυκέα (δῆλ. ἐὰν κανεὶς θὰ γίνη σοφὸς κτλ.).—ἀγλαός, ἐδῶ : ἔνδοξος (τὸ νόημα : μὲ τὴν βοήθειάν σας λαμβάνοντας οἱ ἀνθρώποι ὅλα τὰ τερπνά καὶ γλυκέα χαρίσματα, διπλας εἶναι ἡ σοφία, τὸ κάλλος, ἡ δόξα).

Στ. 11 - 17. σεμνᾶν, γεν. πληθ.—ἄτερ (μὲ γεν.) ἄνευ.—κοιρανέοντι, γ' πληθ. τοῦ κοιρανέω κυβερνῶ, διακοσμῶ (ἐκ τοῦ κοιρανος = ρχων).—δαῖς (γεν. δαιτὸς) γεῦμα συμπόσιον.—ταμίας οἰκονόμος, ὁ διευθύνων καὶ ἐπιμελούμενος τινός· (ταμίαι, κτυρμ. : αἱ Χάριτες φροντίζουν δι' ὅλα).—θέμεναι (μτχ. ἐπιθ.) αἱ ὄποιαι ἔθεσαν, ἔστησαν.—θρόνους (ἀντικ. τοῦ θέμεναι) τοὺς θρόνους των.—αἰέναος αἰώνιος.—σέβοντι (= σέβουσι) σέβονται.—τιμὰ ἔξουσία.

Στ. 19 - 35. πότνια σεβαστή.—φιλησίμολπος ἡ ἀγαπῶσα τὴν χορῳδίαν.—ἐπακοέω ἐπακούω, εἰσακούω (ἐπακοοῖτε, εὔκτ. εὐχετική).—έρασίμολπος, συνώνυμον τοῦ φιλησίμολπος.—Ειδοῖσα (ιδοῦσα), χάριν τοῦ μέτρου ἀναφέρεται πρὸς τὴν τελευταίαν, ἀντὶ ιδοῦσαι: ἐπὶ τῇ θέᾳ ... — κῶμος ἐπινίκιος ποιμπή.—ἐπ' εύμενεῖ τύχᾳ διὰ τὸ εύτυχες γεγονός.—κοῦφα βιβῶντα βαίνοντα μὲ ἐλαφρὰ βήματα (βιβάω καὶ βίβημι = βαίνω).—(ἐν) Λυδῶ τρόπω μὲ λυδικὴν ἀρμονίαν.—ἐν μελέταις τ' καὶ μὲ ἐπιμελελημένους στίχους.—ἀείδων

ύμνων, ίνα ύμνησω.— ἔμολον ήλθον (α' πρόσ. διότι διὰ τοῦ χοροῦ)· τὸ ἔμολον ἀρ. β' τοῦ βλώσκω ἔρχομαι, πηγαίνω.— οὕνεκα ἐπειδή.— Ὁλυμπιόνικος, κτργμ. (εἰναι 'Ολυμπιονίκης).— ἡ Μινύεια (πόλις), δηλ. ὁ 'Ορχομενός.— σεῦ ἔκατι ἐξ αἰτίας σου (μὲ τὴν βοήθειαν ὑμῶν τῶν Χαρίτων).— μελαντειχής ὁ ἔχων μαύρους τοίχους, ὁ σκοτεινός.— Φαχοῖ ('Αχοῖ, 'Ηχοῖ), κλητ.: σὺ δ' Ἡχώ.— πατρί, εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ Ασωπίχου (δηλ. εἰς τὸν Κλεόδαμον).— κλυτὸς ἐνδοξός, περίφημος.— φέροισα (φέρουσα) ίνα φέρης.— δρφα... εἴπης, ἐπεξήγησις εἰς τὸ ἀγγελίαν.— υἱόν, προληπτ. ἀντί: ὅτι Φοι υἱός... — νέαν χαίταν τὴν νεανικήν του κόμην.— παρ' εύδοξοις κόλποις Πίσης, εἰς τὴν ἐνδοξὸν κοιλάδα τῆς Πίσης (ὑπὸ τὸ Κρόνιον ὄρος, ὃπου ἐτελέσθησαν οἱ ἀγῶνες).— πτεροῖσι κυδίμων ἀέθλων (οὐδ.) μὲ τὰ πτερά τῶν ἐνδόξων ἐπάθλων, δηλ. μὲ τὰς ταινίας τὰς κρεμαμένας ἔκατέρωθεν τῶν ἐνδόξων ἐξ ἀλιάς στεφάνων· κύδιμος ἐνδοξός.

β) 'Ο ύμνος ἀπευθύνεται πρὸς τὰς τρεῖς Χάριτας, 'Αγλαῖαν, Εὐφροσύνην καὶ Θαλίαν, αἱ ὁποῖαι ἡσαν τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εύρυνόμης. Αἱ Χάριτες ἡσαν ἡλιακαὶ θεότητες, ἔξωρατζουσαι τὴν φύσιν, φαιδρύνουσαι τὰ ἔμψυχα δύντα καὶ ἐπιδιψιδεύουσαι πλούσια δῶρα εἰς τὸν ἀνθρωπὸν (σοφίαν, κάλλος, δόξαν κ.τ.λ.).

Στ. 1. Καφισίων ύδάτων λαχοῖσαι: εἰς τὸν παλαιὸν 'Ορχομενόν, πλησίον τοῦ Βοιωτικοῦ Κηφισοῦ, ὑπῆρχεν ἀρχαιότατον ιερὸν τῶν Χαρίτων, αἱ ὁποῖαι ἐκεῖ ἐτιμῶντο ίδιαζόντως.

Στ. 2. καλλίπωλος: διότι ἡ Βοιωτία ἐφημίζετο διὰ τοὺς ἵππους, τοὺς ὄποιους ἔτρεφε.

Στ. 5. Εἰς 'Ορχομενὸν κατώκουν παλαιότερον οἱ Μινύαι: οὗτοι κατῆλθον ἐκ Θεσσαλίας ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Μινύαν καὶ ἔδρυσαν τὸ κράτος τῶν Μινυῶν μὲ πρωτεύουσαν τὸν 'Ορχομενόν, προώδευσαν δὲ καὶ ἐπλούτησαν διὰ τοῦ ἐμπορίου.

Στ. 25. Λυδῷ τρόπῳ: ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ μουσικὴ εἶχεν ἐξ ἀρμονίας: δωρικήν, φρυγικήν, λυδικήν, αἰολικήν, ἴωνικήν καὶ μιξολυδικήν· ἐκ τούτων ἡ λυδικὴ ἦτο ἀπαλωτέρα καὶ γλυκυτέρα τῶν δόλων, διὰ τοῦτο δὲ ἥρμοζε περισσότερον εἰς ύμνον τῶν Χαρίτων.

Στ. 30. 'Ηχώ: οἱ ἀρχαῖοι "Ἐλληνες προσωποιήσαντες

καὶ τὴν ἡχῶ ἔπλασαν περὶ αὐτῆς πολλοὺς μύθους. Κατὰ τὸν ἐπικρατέστερον ἡ Ἡχῶ ἦτο ὀραιοτάτη Νύμφη γαλουχηθεῖσα καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπὸ τῶν ἄλλων νυμφῶν, ἐκπαιδευθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν Μουσῶν εἰς τὴν τέχνην τοῦ ἄσματος, τοῦ αὐλοῦ καὶ τῆς σύριγγος. Ἐπειδὴ δημώς περιεφρονήθη ὑπὸ τοῦ Ναρκίσσου, καταφεύγει εἰς τὸ βάθη τῶν μονήρων ἀντρῶν, διὰ ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἐντροπήν της, ἐκεῖ δὲ ἡ λύπη καὶ ἡ δργὴ τὴν κατάβαλλουν: τὸ σῶμά της τήκεται, τὸ αἷμά της ἔξατμιζεται· μόνον ἡ φωνὴ καὶ τὰ δστᾶ της ἀπομένουν. Καὶ ἡ μὲν φωνὴ διετηρήθη· τὰ δστᾶ της δημώς ἔλαβον μορφὴν βράχου. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν τὴν βλέπουν πλέον ἐπὶ τῶν δρέων, ἀλλ' ἀπὸ τὰ βαθέα σπήλαια, ἔνθα κρύπτεται, ἀπαντᾷ ἀκόμη πρὸς τοὺς καλοῦντας αὐτὴν (Ovid. Metam. III, 342).

‘Η Ἡχὼ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διαβιβάζῃ — δημώς καὶ ἡ Φήμη — μακρυνὰς ἀγγελίας· δὲ ἀντίλαλος τῆς ἐπινικίου ἔօρτης δύναται, κατὰ τὸν ποιητὴν, νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι τοῦ “Ἄδου, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ τὸ ἄγγελιμα τῆς νίκης τοῦ υἱοῦ του.

—Ποῖος δὲ χαρακτήρα τῆς ποιήσεως τοῦ Πινδάρου; ‘Ομοιότητες καὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διδαχθέντων εἰδῶν τῆς χορικῆς ποιήσεως: (προσόδιον, διθύραμβος, παιάν, ἐπίνικος).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ό γραπτός λόγος εἰς τὴν ἀρχαίν 'Ελλάδα	5
2. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς λυρικῆς ποίησεως	6
3. Εἶδη τῆς λυρικῆς ποίησεως	7
4. Α'. Ἐλεγειακή ποίησις	7
5. Β'. Ἰαμβική ποίησις	8
6. Γ'. Μελική ποίησις	9
7. Δ'. Χορική ποίησις	9
8. Διαλεκτικαὶ διαφοραὶ	10

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. Η ΕΛΕΓΕΙΑ

	Σελ.	Σελ. Κεφ. Σημ.
ΚΑΛΛΙΝΟΣ	Κεφ. Σημ.	
1. Πολεμικὸν σάλπισμα	15	77
ΤΥΡΤΑΙΟΣ		
2 (1). 'Ὑποθήκη	16	80
3 (2). 'Ὑποθήκη	17	82
4 (3). 'Εμβατήριον.....	19	84
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ		
5 (1). 'Η ἀπολεσθεῖσα ἀσπὶς	19	85
6 (2). Δέν ὡφελοῦν οἱ θρῆνοι	20	85
ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ		
7 (1). 'Η νεότης	20	86
8 (2). Τὸ γῆρας	21	87
ΣΟΛΩΝ		
9 (1). Σαλαμῖς	22	88
10 (2). 'Ὑποθῆκαι εἰς'Αθηναῖους	22	90
ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ		
11 (3). 'Ὑποθῆκαι εἰς ἔσωτὸν..	24	92
ΘΕΟΓΝΙΣ		
12. Συμπόσιον	25	94
13 (1). Εἰς 'Απόλλωνα	27	98
'Ὑποθῆκαι εἰς Κύρον :		
14 (2). Οὐδὲν φύλτερον πάτρης	27	98
15 (3). "Ην δὲ κακοῖσι συμμί-		
σγης	28	99
16 (4). 'Ο διπρόσωπος φύλος ..	28	99
17 (5). Εἰλικρίνεια	28	100
18 (6). Σπάνιος δ πιστὸς φύλος ..	29	100
19 (7). 'Η πενία	29	101
20 (8). 'Η ἐλπὶς	29	101
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)		
21. 'Ὑποθῆκαι εἰς νέον.....	30	102

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Σελ.	Σελ.
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ	Κειμ. Σημ.
22 (1). Εἰς τοὺς Μαραθωνούμάχους Ἀθηναίους	32 103
23 (2). Εἰς Θερμοπύλας	32 103
24 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις ..	32 104
25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου	33 104
26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους ..	33 104
27 (6). Εἰς πεσόντας ἥρωας ..	33 105
28 (7). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας ..	33 105
29 (8). Σκωπικὸν εἰς Τιμοκρέοστα Ρόδιον	34 105
30 (9). Εὔτραπελον ἀφιέρωμα ..	34 105
ΠΛΑΤΩΝ	
31 (1). Εἰς τοὺς μαχράν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἐρετριεῖς	34 106
32 (2). Εἰς φίλον του οὐρανοφίδην μετὰ θάνατον ..	35 106
33 (3). Εἰς Σαπφώ	35 106
ΘΟΥΚΙΔΙΔΗΣ	
34 (4). Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν, καὶ εὑρόντα βρόχον ..	35 106
ΑΝΑΚΡΕΩΝ	
35. Εἰς Εύριπιδην	35 107
ΦΙΛΙΠΠΟΣ	
36. Ἡ μυκωμένη βοῦς	36 107
ΠΑΛΛΑΔΑΣ	
37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Όλύμπιον Δία	36 107
ΑΔΕΣΠΟΤΑ	
38. Συμβουλὴ πρὸς ὑπομονὴν ..	36 108
ΑΙΑΝΤΙΑ	
39. Εἰς νεαρὸν παρθένον	37 108
40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ ποιλύτεκνον Καλλικράτειαν ..	37 108
41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν ..	37 108
42. Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν ..	38 109
43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους	39 109

B'. IAMBIKΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Σελ.	Σελ.
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ	Κειμ. Σημ.
α'. τρίμετρα	Κειμ. Σημ.
44 (1). Ηεριγραφὴ τῆς Θάσου ..	41 110
45 (2). Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἔγκρισμα ..	41 110
ΣΟΛΩΝ	
β'. τετράμετρα	α'. τρίμετρα
46 (3). Ἡ Μεγαλαυχία	44 111
ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
47 (4). Ἐκ Θεῶν τὰ πάντα ..	42 111
48 (5). Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας	42 112
49 (6). Τὰ πάντα πιθανὰ ..	42 112
ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
50 (1). Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθε-	

Σελ.	Σελ.
Κειμ. Σημ.	ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ) Κειμ. Σημ.
σίας του 43 113	52 (1). Ματαιώθησ τῶν ἀνθρω-
β'. τετράμετρα	πίνων 45 115
51 (2). Ἀφιλοκέρδεια 44 114	53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν 46 116

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΗΣΙΣ

ΑΛΚΑΙΟΣ	Σημ.	Κειμ. Σημ.	Σελ.		
54 (1). Ἡ αἴθουσα τῶν ὅπλων	51	118	62 (4). Εἰς ὥραιαν κόρην ἀκό-		
55 (2). Ἡ πόλις ἐν τρικυμίᾳ ..	51	119	μη ἀνύπανθρον	55	124
56 (3). Χαιρεκακία	52	120	63 (5). «Τηρεοχὴ».....	55	124
57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χει-			64 (6). Ρέμβη	55	124
μῶνος	52	120	65 (7). Γαμβρὸς	56	125
58 (5). Συμποσιακὸν ἄσμα ..	52	120	66 (8). Ὁ θυρωρὸς	56	125
ΣΑΠΙΦΩ					
59 (1). Ὡδὴ εἰς τὴν Ἀφροδί-			67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ		
τῆν	52	121	συμπόσιον	56	126
60 (2). Ἡ ξενιτεμένη φίλη ..	54	122	68 (2). Στεναγμοὶ γήρατος...	57	126
61 (3). Εἰς γυναικά δύμουσον.	54	123	69 (3). Γεροντικὰ παράπονα..	57	127

Α' ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.		Σελ.
	ΚΕΙΜ. ΣΗΜ.		ΚΕΙΜ. ΣΗΜ.
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ			
70. Ἀποσπάσματα	61 128		
ΑΛΚΜΑΝ			
71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία	61 129		
72 (2). Τὸ γῆρας	61 129		
ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ			
73. Νυκτερινὴ ἐπιστροφὴ τοῦ ἥλιου	62 130		
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)			
74 (1). Ἐγκάμιον εἰς τοὺς πέ- σόντας ἐν Θερμοπύ- λαις	63 131		
75 (2). Ἀσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα	63 132		
76 (3). Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	64 132		
77 (4). Ἡ Ἀρετὴ	64 133		
ΒΑΚΧΥΛΙΔΗΣ			
79 (1). Παιάν εἰς τὴν εἰρήνην	65 134		
80 (2). Μία ἡ ὁδὸς τῆς εὐτυ- χίας	65 135		
81 (3). Διθύραμβος (εἰς τὸν Θηρέα)	66 136		
82 (4). Ἐπίνικος Ἀργείω, Κεί- φ παιδί, πύκτη, Ἰσθμία	68 139		
ΠΙΝΔΑΡΟΣ			
83 (1). Προσδόιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος)	69 140		

Σελ.	Σελ.
Κειμ. Σημ.	Κειμ. Σημ.
84 (2). Διμύραμβος (τρὸς τι- μὴν τοῦ Διονύσου) 70 141	φει τοῦ ἥλιου) 71 144
85 (3). Διμύραμβος (πρὸς τι- μὴν τῶν Ἀθηνῶν) 71 144	87 (5). Ἐπίνυκος εἰς Ὁλυμπι- ονίκην. — Ἀσωπίχω, Ὀρχομενίῳ παιδὶ, στα- διεῖ 72 146
86 (4). Παιάν (ἐπὶ τῇ ἔκλει-	

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ. ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ ἐλήφθησαν :

1) Τὰ ὑπ' ἀριθ. 4, 5, 6, 27, 35, 36, 44, 45, 46, 50, 51, 56, 58, 63, 64, 65,
66, 69, 72, 78, 81 ποιήματα.

2) Άλλα δικτύα ψηφοφορίας ἐφημεριστικοῖς σημειώσεις τῶν ἀνωτέρω ποιημάτων.

Ἡ λοιπὴ ὅλη τοῦ παρόντος βιβλίου ἐλήφθη ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ.

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ.

0020556696
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΒ', 1971 (V) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 29.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2117 / 12 - 4 - 1971

Ἐκτύπωσις - Βιβλιοδεσία : Ιω. Καμπανᾶς Α.Ε. - Φιλαδέλφεια 4 - Αθῆναι 110

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής